

B. C. U. Timișoara

588.693

SASHI

POLIROM

CARTEA CELOR CINCI CERCURI GORIN NO SHO

MIYAMOTO MUSASHI

HEXAGON

CARTEA CELOR CINCI CERCURI GORIN NO SHO

Adevărata cale a desăvârșirii

Miyamoto Musashi

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

**Traducere și comentarii
NICOLAE AMĂLINEI**

POLIROM
2000

1. Corel Stock Photo Library 2 – Japanese Gardens
2. Corel Stock Photo Library 2 – Scenic Japan
3. Hokusai, Katsushita – Cele 36 de vederi ale Muntelui Fuji
4. Raick, Jean-Pierre – Nihon Kendo Kata, Ed. Presses du Masif Central Gueret
5. Sakamoto, Taro – Japanese History (Ed. III, 1980)
6. Sawers, R.6. — Utagawa Kuniyoshi, Springfield Museum of Fine Arts,
London 1980

Reviste de arte marțiale

Officiel Karate

Samurai Banzai

Samurai Magazine

Copyright © 2000 by Editura POLIROM Iași pentru prezenta ediție

Editura POLIROM

Iași, B-dul. Copou nr. 4, P.O. BOX 266, 6600

București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

MUSASHI, MIYAMOTO

Cartea celor cinci cercuri: Gorin no Sho / Miyamoto Musashi; trad. și comentarii de Nicolae Amălinei, – Iași: Polirom, 2000
200 p.; 21 cm – (Hexagon)

ISBN: 973-683-474-3

I. Amălinei, Nicolae (trad.)

796.853

Printed in ROMANIA

Colecția HEXAGON

Nu contraveni, în timp, Căii Imuabile! • Evită căutarea plăcerilor corpului! • Să fii imparțial în tot ceea ce faci! • Să nu fii niciodată lacom! • Să nu ai nici un regret în afaceri! • Să nu invidiezi niciodată pe nimeni, nici la bine, nici la rău! • Să nu te întristezi niciodată la despărțiri! • Să nu manifesti nici un fel de ranchiună sau animozitate față de tine sau de alții! • Să nu ai nici o dorință de dragoste! • Să nu îți manifesti nici o preferință! • Să nu cauți niciodată confortul! ♦ Să nu cauți mîncărurile cele mai alese pentru a-ți mulțumi corpul! • În nici un moment din viața ta să nu te înconșuri de obiecte prețioase! • Să nu dai înapoi în fața credințelor false! • Să nu fii niciodată tentat de alte obiecte decît de arme! • Să te consacri în întregime Drumului, fără să îți fie frică de moarte! • Chiar în vîrstă fiind, să nu ai dorința de a poseda sau utiliza bunuri materiale! • Venerați-l pe Buda și divinitățile, dar nu vă lăsați numai în seama lor. • Să nu abandonați niciodată Calea tacticii!

Cele cinci cercuri – Pămîntul • Apa • Focul • Vîntul • Vidul – îți arată Calea desăvîrșirii!

L-am văzut în vis, ieșind dintr-o carte. Era îmbrăcat în negru, iar sabia mare o ținea la spate. Părul lung era adunat și legat strâns în vârful capului. Barba neagră îi încadra figura prelungă. Ochii săi priveau dincolo de mine.

Cînd m-am trezit, era în ziua de 10 octombrie, la ora patru și treizeci de minute. Am început să scriu și am terminat traducerea și comentariile cărții *Gorin no Sho* la 12 mai, anul următor.

Dedic această lucrare maestrului de sabie *Miyamoto Musashi* și metodei sale de strategie, *hyoho*.

lași, 12 mai 2000

N. Amălinei

Din partea traducătorului

Această lucrare conține traducerea cărții *Gorin no Sho* scrisă de maestrul de sabie Miyamoto Musashi și comentariile aferente fiecărui capitol.

Traducerea este în principal sinteza a două lucrări cu aceeași temă: *Écrits sur les cinq roues* apărută la editura *Maisonnewe et Larose* în anul 1977 și „Cinq maîtres de sabre de l'époque Edo” din cartea *La voie du Karaté – pour une théorie des arts martiaux japonais*, scrisă de maestrul Kenji Tokitsu și apărută la Editura Seuil, în anul 1977. De asemenea, pentru unele precizări a fost consultată și varianta engleză a traducerii Miyamoto Musashi, *The Book of Five Rings*, editura Overlook Press, 1974.

În mod deliberat nu am folosit informații care redau viața lui Miyamoto Musashi într-o manieră romanțată. Scopul final al acestei cărți este de a prezenta o strategie care pune în evidență un anumit mod de a gândi și acționa, care a fost remarcabil exprimat într-unul dintre articolele apărute în numărul din 19 octombrie 1981 al prestigioasei reviste *Time* – „Atunci când Musashi vorbește, Wall Street ascultă”. Această afirmație este sprijinită și de editarea cărții *Gorin no Sho*, de către un grup de economiști, la Tokyo, într-o variantă modernă, pentru manageri.

În același timp, *Gorin no Sho* fiind considerat și un testament literar, am prezentat profilul maestrului de sabie Miyamoto Musashi în contextul istoric și cultural al epocii sale. De asemenea, pentru a pune în valoare această remarcabilă creație artistică, am scris și comentariile corespunzătoare fiecărui capitol. Aceste comentarii au fost finalizate urmînd linia dinamică, expresivitatea, modul logic și sistematic în care maestrul exprimă discursul său literar și metodic.

Doresc să mulțumesc profesorilor de *Budo*, M.I.

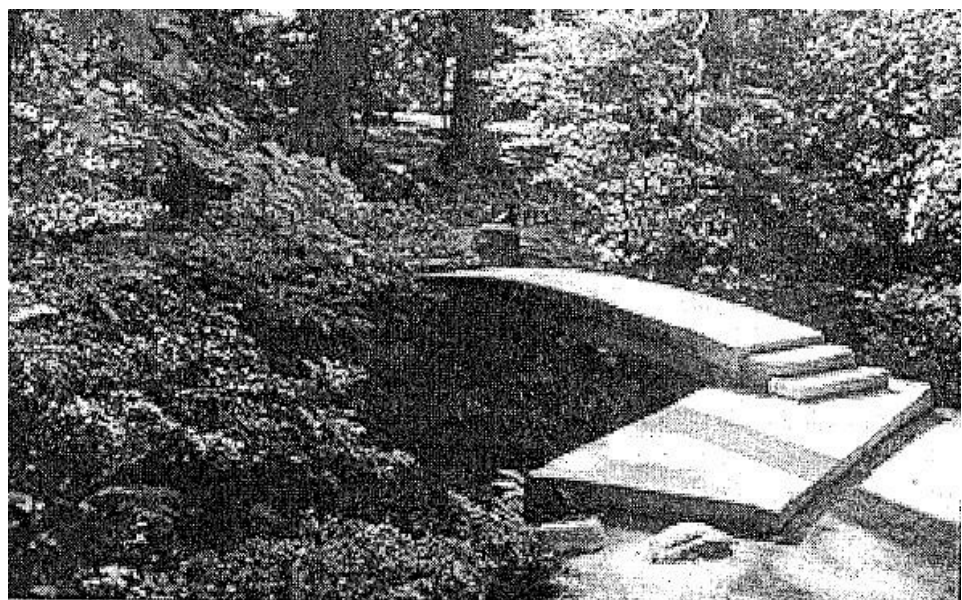
Komoto, de la International Budo University din Japonia, Alain Hagopian și Catherine Farineaux din Marsilia, Franța, pentru observațiile și modul în care mi-au structurat viziunea tehnică și emoțională referitoare la *Gorin no Sho* și arta sabiei.

De asemenea, mulțumesc conducerii Facultății de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității „Al. I. Cuza” din Iași, pentru cooptarea mea în ideea de a introduce artele marțiale ca disciplină de studiu universitar. Interesul manifestat în mediul academic pentru noua disciplină de studiu, cât și responsabilitatea pe care o aveam pentru definirea studiului acesteia, din punct de vedere științific și sistematic, m-au determinat să scriu și să public patru cărți de specialitate în domeniu. Această experiență am folosit-o ulterior la structurarea lucrării *Gorin no Sho*, care se înscrie astfel în definirea artelor marțiale urmînd Calea *Budo*, ca mod de viață.

În timpul redactării acestei lucrări am realizat pe deplin complexitatea fenomenului cultural, istoric și artistic japonez. Din acest punct de vedere, lucrarea *Gorin no Sho* poate fi considerată o punte de legătură cu experiența unei culturi milenare.

În cazul de față, într-un arc de timp, pe această punte a pășit Miyamoto Musashi.

N. Amălinei

MIYAMOTO MUSASHI

Definirea personalității celebrului samurai, scriitor, pictor și caligraf Miyamoto Musashi, împreună cu legenda care-l însoțește, este dificil de realizat dincolo de o înșiruire de ani, fapte de arme și evenimente deosebite care i-au jalonat viața.

Musashi este cunoscut de majoritatea practicanților de arte marțiale și este considerat *Kensei*, un sfânt al sabiei, în Japonia.

Autorul renumitelor tratate de strategie *Cartea celor cinci cercuri* și *Treizeci și cinci de lecții de tactică* este o prezență vie, atît în Japonia, cît și în întreaga lume. Lucrările sale sînt recomandate practicanților de arte marțiale, dar și managerilor (în Japonia aceștia le au efectiv pe biroul lor, studiindu-le cu asiduitate). Miyamoto Musashi a exprimat în aceste lucrări sentimentele sale în credința de luptă pentru viața de fiecare zi.

Spre sfîrșitul vieții, Miyamoto Musashi își dedică timpul caligrafiei, picturii, ceremoniei ceaiului, sculpturii și poeziei. Astfel, el a creat capodopere de pictură reprezentînd păsări, dragoni și zeități *Shinto*. Musashi a fost și un caligraf de excepție, evidențiindu-se în special prin piesa *Senki* (Spiritul războiului). Musashi a sculptat în lemn zeitățile Kannon și Fudo Myo, remarcîndu-se prin forță și expresivitate. De asemenea, el a sculptat în metal și a fondat o școală specializată în formarea artizanilor care creau *tsuba* (garda pentru sabie).

Picturile sale sînt semnate cu sigiliul său „Musashi” sau cu pseudonimul literar „Niten” (două ceruri), cu referință la școala sa de sabie.

La vârsta de 60 de ani, Miyamoto Musashi se retrage în peștera Ungan de pe muntele Kimpo, departe de lume și de confortul unei vieți liniștite. Aici, el a găsit calmul necesar elaborării operei vieții sale, *Gorin no Sho*.

Miyamoto Musashi a murit la 19 mai 1645, la vârsta de 62 de ani.

Opera sa face parte din patrimoniul culturii japoneze.

„Numele meu este Miyamoto Musashi. Am dorit să exprim într-o carte, pentru prima dată, Calea Strategiei mele, denumită «Școala Niten», pe care am elaborat-o timp de mai mulți ani.

Am ucis mai mult de șaizeci de oameni în duel. În momentul când am împlinit treizeci de ani și am reflectat asupra vieții mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor școli erau inadecvate.

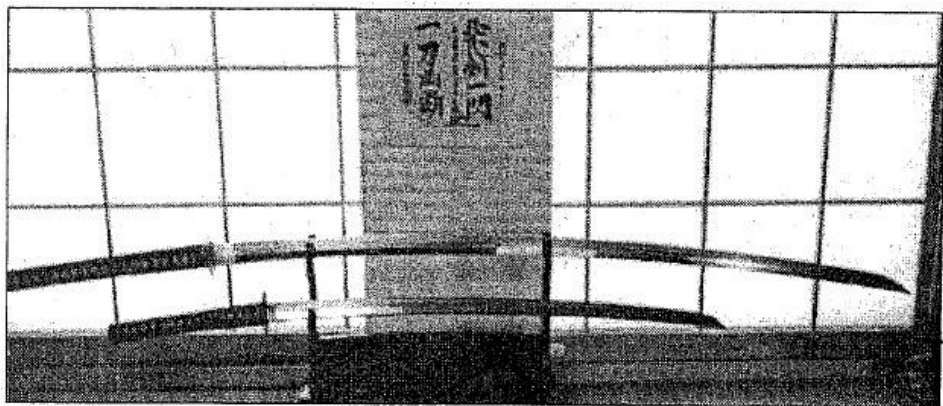
Astfel, am decis să aprofundez Calea și să continuu să mă perfecționez de dimineață pînă seară, iar când am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea Strategiei s-a făcut de la sine, în persoana mea.”

Shimmen Musashi

CARTEA CELOR CINCI CERCURI

Gorin no Sho

Cuvînt înainte

Am vrut să exprim, pentru prima dată într-o carte, metoda mea de strategie *hyoho* numită *Niten Ichi Ryu*. *Niten Ichi Ryu* (*ni* – doi; *ten* – cer; *ichi* – unu; *ryu* – școală) este numele pe care l-am dat *Căii hyoho*, care este Calea mea și vreau să consemnez aici, pentru prima oară, ceea ce am aprofundat în timpul vieții mele.

La începutul lunii octombrie din anul douăzeci din era Kanei (1643), am urcat, pentru acest scop, pe muntele Iwato din provincia Higo (Kumamoto) din Kyushu. Înainte de a lua penelul, am salutat cerul, m-am prosternat în fața zeiței Kannon și m-am întors către Buda.

Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin și sînt un Bushi, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viața mea numără acum șaizeci de ani.

M-am antrenat, urmînd *Calea hyoho*, de cînd eram tînr, iar la vîrsta de treisprezece ani am susținut primul meu duel. L-am învins atunci pe Arima Kihei, un maestru de sabie bun al școlii Shinto. La șaisprezece ani l-am învins pe Tadashima Akiyama, un maestru de sabie puternic, care era originar din provincia Tajima. La vîrsta de douăzeci și unu de ani am plecat la Kyoto, unde am întîlnit cei mai buni maeștri de sabie ai Japoniei. M-am confruntat de mai multe ori cu ei în duel, fără a fi vreodată învins.

După aceea, am călătorit din provincie în provincie, unde am întîlnit mai mulți maeștri de sabie ai diferitelor școli. Deși am susținut șaizeci de dueluri cu ei, nu am fost niciodată învins. Toate acestea s-au petrecut cînd aveam între treisprezece și douăzeci și nouă de ani.

Cînd am împlinit treizeci de ani și am reflectat asupra vieții mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor școli erau inadecvate.

Astfel, am decis să aprofundez Calea și să continuu să mă perfecționez de dimineață pînă seară, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu *Calea hyoho*, s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansează în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho*, nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu. Astfel, pentru a scrie această carte, nu m-am inspirat din scrierile vechi budiste sau confucianiste și nu am folosit nici o cronică militară sau exemplele obișnuite ale artei strategiei. Am vrut să exprim rațiunea de a fi și spiritul real al școlii noastre, făcînd să se reflecte Calea Cerului și a lui Kannon.

Am luat astfel pensula și am început să scriu, în zorii zilei de zece octombrie, la ora patru și jumătate dimineața.

Pământul

Ceea ce eu numesc *hyoho* este practica necesară în familiile de samurai. Cei care conduc războiul trebuie să o învețe, dar și soldații simpli trebuie să o cunoască. Totuși, puțini luptători o stăpînesc într-o manieră sigură.

Mai întîi, pentru a da un sens clar Căii, voi spune că: în budism, Calea vine în ajutorul omului; în confucianism, Calea corectează scrierile; în medicină, Calea vindecă bolile; anumiți poeți arată Calea în poezie; artiștii, cei care trag cu arcul sau oamenii care aparțin oricărui alt domeniu al artelor, exercită arta lor așa cum o înțeleg și o apreciază numai după concepția lor, în timp ce, pentru *hyoho*, rari sînt cei cărora aceasta le place.

În primul rînd samurarii trebuie să se antreneze urmînd în același timp Calea artelor marțiale și pe aceea a literaturii. Aceasta este Calea lor. Chiar dacă nu au calități naturale, samurarii trebuie să își îndrepte toate eforturile către practica *hyoho*, în funcție de gradul lor de perfecționare.

Atunci cînd reflectez la ceea ce trebuie să fie un samurai, sînt convins că el trebuie să accepte ideea morții, dar Calea morții nu este rezervată numai pentru Bushi (oameni de arme). Călugării, femeile, țăranii și în general toate persoanele trebuie să știe să decidă moartea lor în fața obligațiilor sau a onoarei personale.

În acest sens, nu este nici o diferență între samurai și ei. În ceea ce îi privește însă pe samurai, aceștia urmează și Calea *hyoho*. Samurarii trebuie să fie superiori adversarilor în tot ceea ce fac. Fie atunci cînd cîștigă o luptă individuală sau ies învingători într-o bătălie, ei își vor ilustra atît numele lor, cît și pe cel al conducătorului lor, îndeplinindu-și datoria. În aceasta constă natura *hyoho*.

Există, fără îndoială, persoane care gîndesc că a studia Calea *hyoho* nu este de folos în practica reală. În ceea ce mă privește, a urma adevărata Cale *hyoho* înseamnă să te antrenezi pentru ca *hyoho* să fie utilă, în orice moment, la toate lucrurile și să fie predată astfel

încît să poată fi aplicată în toate domeniile. În aceasta constă adevărata Cale *hyoho*.

Despre Calea Strategiei *hyoho*

În China și Japonia, cei care practicați acesta Cale erau numiți în mod tradițional „experți în strategie”.

Samurarii trebuie să studieze această Cale. Astăzi există persoane care pretind că sînt adepți ai Căii *hyoho*, dar în realitate ei practică doar *kenjutsu* (arta sabiei). Preoții *Shinto* de la templul Katori, aproape de Kashima, în provincia Hitachi no Kani, au fondat școli de sabie susținînd că arta lor a fost transmisă de către zei. Preoții au mers apoi în toate provinciile, pentru a răspîndi aceste școli.

Cuvîntul *expert* folosit astăzi are acest sens. Din cele mai vechi timpuri, strategia se număra printre cele „zece discipline și șapte arte”, fiind numită „mijloace de a obține avantajul”. În acest fel, strategia poate fi considerată o formă de artă. Dar, așa cum a fost desemnată sub apelativul „mijloace de a obține avantajul”, strategia nu se poate limita doar la arta sabiei (*kenjutsu*). Dacă ne limităm numai la principiile din *kenjutsu*, nu vom putea înțelege bine nici arta sabiei și vom fi inapți de a sesiza strategia într-un plan militar mai larg.

Atunci cînd privesc în jurul meu, constat că toată lumea face comerț din artă, că oamenii înșiși sînt considerați mărfuri și că nu se fabrică obiecte decît în scopul de a se vinde. Să luăm, de exemplu, o floare și un fruct. Adeseori, se dă mai puțină importanță fructului decît florii, mai ales în Calea Strategiei, unde cineva este supus a se lăsa antrenat în decor, în înflorituri și să își exprime tehnica. Acest *Dojo* (sală de exerciții) sau acel *Dojo* este creat pentru a se preda o astfel de strategie și toată lumea exersează în vederea unui beneficiu oarecare.

De aceea, se spune că „o strategie imatură este la originea unor răni grave”.

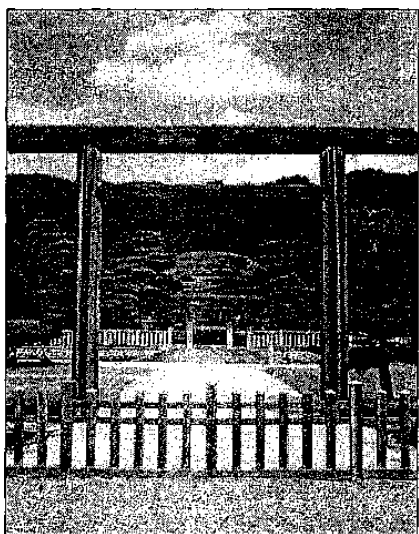
Este adevărat.

În general, există patru moduri de viață: cel al samurailor, cel al țăranilor, cel al artizanilor și cel al comercianților.

I. Țăranii: au diverse unelte și utilaje agricole. Viața lor

urmează fără încetare succesiunea celor patru anotimpuri. Acesta este modul de a trăi al țăranilor.

- II. Comercianții: producătorii de saké folosesc unelte și instrumente adaptate profesiei și din această cauză viața lor trece astfel încât să obțină beneficii mai mari sau mai mici. În toate ramurile comerțului, negustorii realizează beneficii care se investesc în funcție de activități, iar ei își petrec viața în funcție de aceste beneficii. Acesta este modul de a trăi al comercianților.

- III. Samuraii: în ceea ce îi privește pe samurai, aceștia sînt inventatorii diferitor arme. Ei trebuie să cunoască caracteristicile fiecărei categorii de arme. Acesta este modul lor de a trăi. Dacă un samurai nu ar fi familiarizat cu armele și dacă el ar ignora caracteristicile fiecăreia, nu ar fi fără sens?

- IV. Artizanii: să luăm ca exemplu dulgherii, care produc cu abilitate diferite

unelte și instrumente pe care le studiază cu atenție și le corijează erorile prin mijlocirea măsurătorilor. Ei lucrează fără timpi morți, iar aceasta este viața lor.

Viața samurailor, țăranilor, artizanilor și comercianților reprezintă patru moduri diferite de a trăi.

Acum vreau să compar strategia cu specialitatea dulgherului. Ideea mi-a venit dintr-o altă paralelă cu specialitatea dulgherului, gîndindu-mă la cuvîntul „școală”: se spune școală de nobili, școală de samurai, cele patru școli de ceremonie a ceaiului sau *ikebana* (aranjamente florale). Se spune că o școală a dispărut și

o alta îi succedă. Se spune, de asemenea, *acel curs, lecția aceea, anume școală...* toate acestea m-au făcut să mă gîndesc la dulgher.

În japoneză, a fi dulgher este sinonim cu a avea o mare abilitate, de aceea fac o apreciere între Calea noastră, care presupune de asemenea o abilitate deosebită și meseria acestor oameni. Dacă vreți să studiați Calea *hyoho*, reflectați asupra celor scrise în această carte. Chiar dacă Maestrul devine acul și elevul firul de ață, ei exersează neîntrerupt.

Comparație între strategie și îndemînarea unui dulgher

Un general este, într-un anumit sens, un maestru dulgher. Generalii au sensul dimensiunilor lumii, corectează măsurile care trebuie luate într-o provincie și cunosc membrii unei comunități. Aceasta este Calea unui general (Maestru). Maistrul dulgher cunoaște perfect construcția unui pavilion, a unui turn, a unui templu. El este capabil să ridice planurile unui palat, ale unui castel și să edifice construcții fiind ajutat de muncitori. Astfel, maestrul dulgher și maestrul samurai se aseamănă.

Pentru a construi o clădire, maestrul dulgher utilizează lemn de calitate diferite. El folosește lemnele drepte, fără noduri, cu aspectul cel mai bun pentru partea rezervată recepției, dar utilizează un lemn drept, mai masiv, chiar dacă are cîteva noduri, pentru părțile private. El utilizează lemnul fără noduri și cu aspect plăcut, chiar dacă este mai slab, pentru prag, buiandrugi, uși și panouri culisante. Folosește un lemn cu noduri și torsionat, dar robust, în locurile care trebuie să suporte un efort. Dacă dulgherul va face alegerea cu grijă, atunci clădirea nu se va degrada multă vreme. De asemenea, el poate să folosească lemne cu noduri, strîmbe și puțin solide, pentru ridicarea schelelor și, mai tîrziu, pentru încălzire.

Atunci cînd un maestru dulgher angajează muncitori dulgheri, el trebuie să se informeze asupra capacităților lor: superiori, de mijloc sau inferiori. El îi va utiliza pentru a amenaja *tokonama* (altarul casei) sau pentru confecționarea ușilor și a panourilor culisante, pentru construirea pragului, a buiandrugilor, a plafoanelor etc. Astfel, fiecare muncitor dulgher își va găsi locul. Cei mai puțin buni vor lucra planșeul, cei lipsiți de îndemînare, cei care finisează vor fi folosiți la îmbinarea colțurilor și la fixarea penelor. Dacă maestrul dulgher știe să adapteze capacitatea fiecăruia, atunci randamentul va fi bun și rezultatul excelent.

Randament, lucru frumos, seriozitate, menținerea ideii directoare, capacitatea de a distinge gradul superior, de mijloc sau inferior al energiei fiecăruia, de a da elan și de a ști unde începe imposibilul – iată regulile de aur care trebuie să fie în capul fiecărui maestru dulgher.

Același lucru este valabil și pentru principiul strategiei.

Calea Strategiei

Soldații sînt asemenea dulgherilor. Dulgherul își lustruiește unelte și își face tot felul de scule pe care le aranjează într-un cufăr folosit de toți dulgherii. El primește ordine de la maestrul dulgher, taie grinzile pe

care le poziționează vertical sau orizontal, fasonează întrînduri sau etajere, gravează și sculptează, măsoară totul cu grijă, lucrează totul cu atenție în cele mai mici detalii: aceasta este regula dulgherilor. Dacă un dulgher își învață meseria bine, este îndemînatic și, dacă știe să raporteze bine măsurările, va deveni mai târziu un maistru dulgher.

Meseria de dulgher cere să ai unelte potrivite și este foarte important să le ții la îndemînă în orice moment. Doar dulgherul poate să lucreze în lemn cu ajutorul uneltelor sale: tabernacole, rafturi, mese, lămpi, planșete pentru tocat sau capace. Același lucru este valabil și pentru soldați. Cei care citiți, reflectați bine la toate aceste lucruri!

Dulgherii nu trebuie niciodată să piardă din vedere: precizia în execuție, concordanța tuturor părților lucrării, utilizarea perfectă a unei rindele, refuzul lipsei de planificare, anticiparea posibilităților de efracție. Acesta este punctul cel mai important pentru ei.

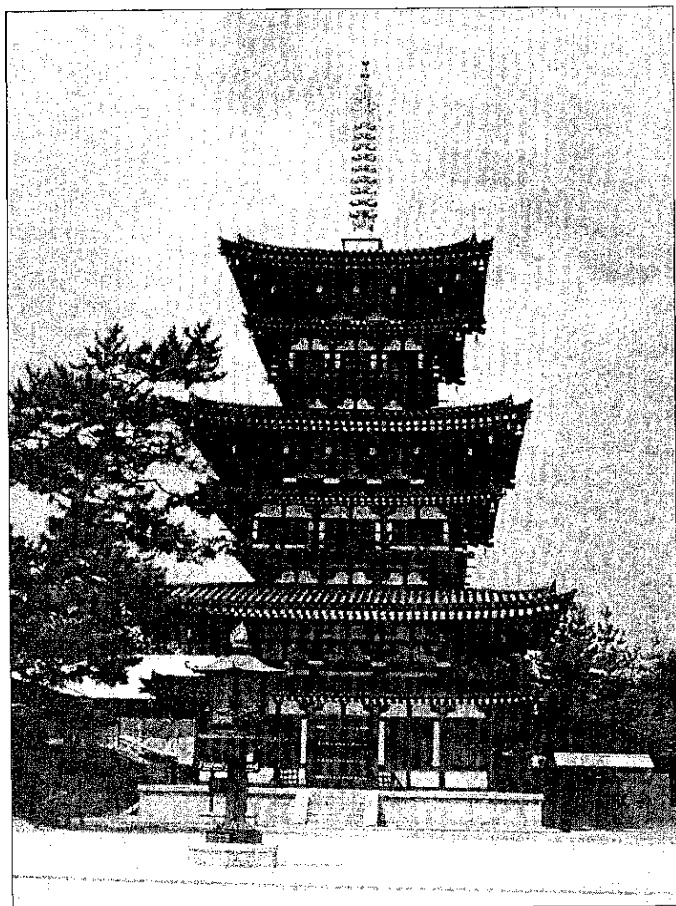
Dacă cititorii doresc să studieze bine această carte a strategiei, ei trebuie să înțeleagă tot ce am scris aici și să reflecteze profund.

Cele cinci capitole ale acestei cărți despre strategie

Am împărțit această lucrare în cinci capitole: „Pămîntul”, „Apa”, „Focul”, „Vîntul” și „Vidul” cu scopul de a expune separat caracteristicile proprii fiecărui subiect.

Mai întîi capitolul „Pămîntul”. Am expus Calea generală a Strategiei și rațiunea de a fi a școlii mele. Dacă cineva se limitează numai la arta sabiei, nu poate atinge adevărata Cale. Trebuie să cunoști tot, de la ansamblu pînă la detalii și să evoluezi de la suprafață spre profunzime. Așa cum cineva trasează un drum drept pe pămînt, am intitulat acest prim capitol „Pămîntul”.

Al doilea capitol - „Apa”. Apa este o imagine foarte

bună pentru a înțelege principiul nostru. Trebuie să reprezentăm spiritul nostru asemenea apei. Apa ia forma vaselor care o

conțin, fie că ele sînt pătrate sau rotunde. Apa se poate reduce la o picătură sau poate lua dimensiunea unui ocean. Apa care se găsește în locurile cele mai adînci are o culoare de un verde pur. Am încercat să descriu în acest capitol esența școlii noastre cu un spirit a cărui

puritate se apropie de cea a acestei ape. Dacă cineva poate învinge clar un adversar deoarece cunoaște bine toate principiile luptei cu sabia, atunci poate învinge pe oricine. Principiile care-ți permit să învingi un singur om sînt aplicabile pentru a învinge o mie sau zece mii de dușmani. Tactica generalului aplică legile micilor unități la marile unități, la fel cum un dulgher execută o statuie mare a lui Buda plecînd de la un model mic. Nu vreau să mă pierd în detalii despre acest subiect. Principiul strategiei constă în a cunoaște aproape tot, de la unitate la zece miimi de unitate. Astfel, am descris esența școlii noastre în acest capitol intitulat „Apa”.

Al treilea capitol – „Focul”. În acest capitol se discută despre lupte. Focul poate fi mare sau mic. El este extravagant. În comparație cu focul, eu descriu aici mai multe tipuri de luptă. Cît despre metodele de luptă, cele care sînt folosite în luptele individuale, pot fi aplicate la mii de combatanți. Trebuie să considerăm bine situația, atît în ansamblu, cît și în detaliu. Ansamblul este ușor de văzut, dar detaliile sînt imperceptibile. Acțiunile unei mulțimi nu pot fi modificate rapid, deci ele sînt ușor de descoperit, pe cînd acțiunile unei singure persoane se pot modifica printr-o decizie unică, deci este un detaliu dificil de sesizat. Nu trebuie să se piardă din vedere aceasta. În acest capitol, intitulat „Focul”, discutăm o problemă de acțiune imediată, cu care trebuie să te obișnuiești; de asemenea, trebuie să exersezi în fiecare zi.

În cazurile de urgență trebuie să te arăți pregătit, iar spiritul să fie imuabil. Am descris acestea în capitolul „Focul” în scopul de a le aduce șanse în plus combatanților.

Al patrulea capitol – „Vîntul”. Am intitulat acest capitol „Vîntul” pentru că este o problemă nu numai a școlii noastre, dar și a altor școli de strategie. Dacă folosesc aici cuvîntul „vîntul” (în japoneză, vînt semnifică și aspect, alură, caracteristică) este pentru că, de obicei, se

spune: „vîntul vechi” (aspectul vechi, al trecutului), „vîntul timpului nostru” (tradițiile actuale), vîntul acestei familii (aerul de familie) etc. Am descris foarte clar aici alte strategii și maniera caracteristică altor școli, iar pentru toate acestea am ales titlul „Vîntul”. Fără a-i cunoaște bine pe alții, nu ne putem cunoaște pe noi înșine. Printre practicanții fiecărei Căi se află întotdeauna și eretici. Chiar dacă cineva se antrenează în fiecare zi, cu asiduitate, dacă greșește cît de puțin, fiind convins totuși că se află pe drumul cel bun, în ciuda tuturor eforturilor sale, Calea sa nu va fi adevărata Cale. Dacă cineva nu se găsește pe drumul cel bun, greșeala mică de la început va conduce mai tîrziu la o mare greșală. Trebuie să reflectăm bine. În alte școli, strategia nu se aplică decît în arta sabiei. Într-un anumit sens ele au dreptate, dar la noi arta sabiei nu este decît o formă a strategiei. Expun în acest capitol caracteristicile altor școli, cu scopul de a face cunoscute și alte strategii răspîndite în lume.

Al cincilea capitol – „Vidul”. Am intitulat astfel acest capitol, dar vidul de unde începe și unde sfîrșește? Atunci cînd cineva cunoaște complet o teorie, trebuie să se detașeze. Calea Strategiei *hyoho*, este o Cale liberă. Calea *hyoho* este Calea naturală. În mod natural, ca prin minune, se obține un ritm într-o fracțiune de timp. În mod natural ataci și te aperi. Toate acestea reprezintă Calea „Vidului”. În mod natural trebuie să intri în Calea adevărată. Despre toate acestea am scris în capitolul „Vidul”.

„Școala celor două săbii” (denumirea școlii noastre)

În legătură cu cele două săbii, toți samuraili, fie că sînt comandanți sau soldați, le poartă la centură pe amîndouă. Odinioară, ele erau numite *sabia cea mare* și *sabia*. Astăzi ele se numesc *sabia* și *wakizashi* (sabia

care se poartă lateral). Nu trebuie să explic aici în detaliu că toți samurarii poartă aceste două tipuri de săbii. În țara noastră, samurarii obișnuiesc să le poarte pe amîndouă la centură, știind sau nu de ce. Am numit școala mea: „Școala celor două săbii”, tocmai în scopul de a face cunoscut avantajul pe care îl prezintă faptul de a purta aceste două săbii.

Fiind diferite de lănci și halebarde, prin ușurința de a le folosi în orice împrejurare, săbiile pot fi păstrate în orice moment la îndemînă.

În cadrul școlii noastre, chiar de la început se exersează Calea avînd în permanență cele două săbii în mîini. Aceasta este caracteristica școlii noastre. Atunci cînd ne găsim moartea în cursul luptei, este mai bine pentru noi dacă acest lucru se petrece după ce am folosit toate armele de care dispunem. Este contrar principiului nostru să mori fără a folosi vreuna din armele pe care le-ai avut.

Dar, atunci cînd avem cîte o sabie în fiecare mînă, este dificil să le manevrezi cu ușurință pe amîndouă, spre dreapta și spre stînga. Scopul școlii noastre constă în a manevra sabia lungă cu o singură mînă.

Dacă acest lucru nu poate fi făcut cu lăncile, halebardele și cu armele de dimensiuni mari, din contră, sabia și sabia mică pot fi manevrate fiecare cu cîte o singură mînă. Este dificil să mînuiești o sabie cu ambele mîini atunci cînd călărești. Este dificil, de asemenea, atunci cînd te pregătești să fugi, cînd te afli în mlaștini, orezarii noroioase, pe un teren pietros, pe un teren în pantă sau în mijlocul unei lupte. Dacă cineva are în mîna stîngă un arc, o lance sau orice altă armă, atunci este constrîns să folosească sabia cu o singură mînă. Calea adevărată nu înseamnă a ține sabia cu două mîini. Dacă nu vă puteți tăia adversarul cu o singură mînă, atunci tăiați-l cu ambele mîini. Aceasta nu înseamnă o pierdere de timp. Mai întîi trebuie să vă obișnuiți să manevrați sabia cu o singură mînă. Astfel, în școala noastră se

Învăță cum să se mînuiască săbiile, avînd cîte una în fiecare mînă.

Pentru cineva care ține pentru prima dată o sabie în mână, ea poate părea grea și dificil de mînuit. Fiecare lucru făcut pentru prima dată este dificil, de exemplu, a întinde un arc sau a mînuii o halebardă. Pe măsură ce te obișnuiești cu arma, o folosești cu mai multă ușurință. De exemplu, în cazul arcului, acesta poate fi întins mai bine. Același lucru este valabil și pentru sabie: pe măsură ce te obișnuiești să o folosești, dobîndești mai multă forță și îndemînare în mînuirea ei.

Nu este esențial pentru Calea *hyoho* să mînuiești repede sabia. Voi trata acest subiect în capitolul numit „Apa”. Primul obiectiv al Căii sabiei este să folosești sabia lungă atunci cînd dispui de spațiu și sabia scurtă atunci cînd nu ai suficient loc.

În școala noastră, trebuie să învingi, fie cu sabia lungă, fie cu sabia scurtă. Lungimea sabiei nu are nici o importanță. Calea școlii noastre constă în dorința de a învinge, oricare ar fi arma folosită. Noi preferăm să folosim două săbii în locul uneia singure, atunci cînd un singur luptător înfruntă mai mulți adversari sau atunci cînd dorim să capturăm un adversar viu.

Nu voi explica detaliat toate acestea acum. Cititorii trebuie să cunoască, cu ajutorul unui singur exemplu, zece mii de exemple. Străbătînd Calea *hyoho*, le vom cunoaște pe toate, fără excepție. Trebuie să reținem acest lucru.

A cunoaște avantajul strategiei

În această Cale, cel care mînuiește bine sabia este numit „strateg”. În cadrul Căii artelor marțiale, cel care trage bine cu arcul este denumit pur și simplu „arcaș”, cel care trage bine cu pușca este numit „bun trăgător”. Atunci cînd cineva manevrează bine o lance este numit „lăncier”, iar dacă știe să folosească bine halebarda este numit „halebardier”. Astfel, ar trebui ca acela care știe să mînuiască sabia să fie numit „sabreur”. Arcul, pușca,

lancea și halebarda sînt toate arme ale samuraiului, iar cei care le folosesc aparțin Căii Strategiei. Totuși, un anumit motiv face ca sabia să fie singura care aparține Căii *hyoho*: prin ea ordinea este menținută în lume și, de asemenea, te poți apăra datorită sabiei, care este astfel la originea strategiei. Dacă cineva ajunge să stăpînească virtuțile sabiei, el va putea învinge singur zece adversari. Dacă un singur om învinge alți zece, atunci o sută de oameni vor învinge o mie, iar o mie de oameni pot învinge zece mii. De aceea, în strategia școlii noastre, un singur om sau zece mii de oameni sînt considerați a fi unul și același lucru, iar ansamblul regulilor samurailor noi îl numim strategie.

Cît despre Căi, există cele confucianiste, budiste, artistice, de întreținere a atmosferei și ale dansului. Pentru samurai, Căile nu sînt separate unele de altele. Chiar dacă aparții unei Căi determinate, dacă aprofundezi și-ți lărgești propria Cale, atunci poți întîlni și o altă Cale. În oricare dintre cazuri, este important ca oamenii să se perfecționeze, fiecare urmînd propria sa Cale.

A cunoaște calitățile fiecărei arme

Să trecem acum la problema eficacității diverselor tipuri de arme. S-ar putea să avem nevoie de oricare armă, în diferite împrejurări ale vieții.

Sabia scurtă este adaptată locurilor strîmte sau situațiilor cînd adversarul este aproape. Sabia (lungă) este adaptată oricăror situații. Halebarda este mai puțin adaptată decît lancea pe cîmpul de luptă. Cu lancea se poate lua și inițiativa, iar halebarda este adesea dominată. Astfel, în cazul unor adversari cu forță egală, lăncierul îl va domina ușor pe halebardier. Atît lăncierul, cît și halebardierul sînt însă puțin eficace în locuri strîmte. De asemenea, ei nu au eficacitate nici în luptele corp la corp. Lăncile și halebardele nu pot fi folosite decît

pe câmpurile de luptă, unde își au importanța lor.

Totuși, oricare ar fi arma folosită, dacă ne vom mulțumi doar să-i dovedim eficacitatea într-o sală de antrenament, pierzându-ne în detalii și uitînd de adevărata practică, atunci arma respectivă va deveni inutilă în luptă. În ceea ce privește arcul, acesta este bine adaptat tacticilor de luptă. Aflați lîngă un corp de lăncieri și alte corpuri ale armatei, arcașii sînt foarte ușor de folosit, căci ei pot trage repede și sînt eficienți pe câmpul de luptă. Folosirea arcului nu este adaptată însă pentru atacarea fortificațiilor sau a adversarilor care se află la mai mult de patruzeci de metri.

În zilele noastre, arta tragerii cu arcul și celelalte arte militare sînt pline de înflorituri, dar în spatele lor nu există aproape nimic. Acest gen de arte de luptă nu pot fi folosite în cazurile de urgență.

Nimic nu este mai util decît o pușcă pentru a ataca o fortăreață. Chiar și pe un câmp de luptă, importanța puștii este evidentă înainte de a începe confruntarea. Dar, o dată lupta începută, numai pușca nu este suficientă.

Una dintre calitățile tirului cu arcul este posibilitatea de a urmări traiectoria săgeții, ceea ce îi permite arcașului să își corecteze tirul, pe cînd unui glonte nu i se poate urmări traiectoria. Acesta este defectul puștii. Gîndiți-vă bine asupra acestui lucru!

Cît despre cal, este important ca el să fie puternic, rezistent și să nu prezinte nimic vulnerabil. În ansamblu, totul trebuie să fie puternic: calul să alerge bine, sabia și sabia scurtă să fie bine ascuțite, lancea și halebarda să poată străpunge ușor, săgețile și puștile să fie rezistente. Totul trebuie să fie indestructibil.

Nu trebuie să te atașezi însă excesiv nici de arme, nici de unelte. Excesul și insuficiența sînt asemănătoare. Este inutil să-i imiți pe alții. Trebuie doar să știi să folosești armele și uneltele pe care le ai la îndemînă. Fie că ești comandant sau un simplu soldat, nu trebuie să iubești unele lucruri și să le urăști pe altele. Meditați asupra acestui lucru!

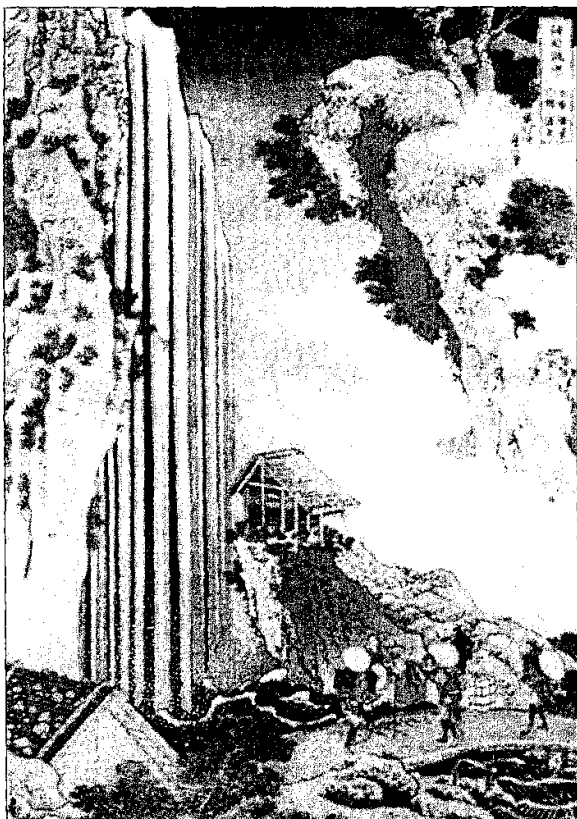
***În legătură cu
ritmul strategiei
- hyoshi***

În toate lucrurile există un ritm (*hyoshi*), dar în cazul particular al strategiei, *hyoshi*

este imposibil de sesizat dacă nu te antrenezi. Dacă privim în jurul nostru, constatăm că existența ritmului este evidentă în dans, muzică, în folosirea instrumentelor muzicale. Dacă ritmul este predominant, atunci interpretarea este bună.

În artele militare, începînd cu tirul cu arcul, tirul cu pușca și pînă la echitație, totul se supune ritmului și cadenței. În oricare dintre arte sau tehnici, nu se poate acționa împotriva ritmului.

De asemenea, și în lucrurile abstracte domină ritmul. Să luăm ca exemplu viața samuraiului. Ea se poate diviza

În ritmul ascensiunii sale în grad, ritmul decăderii sale, ritmul momentelor în care totul îi este favorabil, ritmul momentelor în care totul se petrece în defavoarea lui. Același lucru se petrece și în viața unui comerciant: există un ritm care îi aduce bogăție și un ritm care îl face să o piardă. Astfel, în fiecare domeniu există ritmuri diferite. Trebuie să știm să facem diferența între ritmul ascendent și cel descendent, care există în toate lucrurile. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

În strategie, *hyoshi* există sub mai multe forme. Mai întâi trebuie să cunoști *hyoshi* concordant, iar apoi să înțelegi *hyoshi* discordant. Trebuie să știm să discernem între *hyoshi* mare și *hyoshi* mic, *hyoshi* lent și *hyoshi* rapid, *hyoshi* de interval (*ma*) și *hyoshi* discordant.

Ultimul este esențial, deoarece fără el strategia nu poate fi sigură. În luptă, cunoscînd *hyoshi* adversarului, voi folosi un *hyoshi* la care el nu se gîndește, și înving făcînd să apară *hyoshi* vidului din *hyoshi* înțelepciunii.

În această carte, ritmul este prezent în fiecare capitol. Trebuie să vă însușiți bine ceea ce voi scrie, pentru a deveni mai puternici.

Exersați de dimineață pînă seara pe Calea *hyoho* predată de școala noastră. Astfel, ideile voastre vor deveni mai cuprinzătoare, iar strategia mea se va răspîndi, fiind adaptabilă atît maselor, cît și unui singur individ.

Cei care vor să cunoască strategia mea trebuie să se supună principiilor următoare, după care ei pot să practice Calea:

1. Să evite toate gîndurile perverse.
2. Să se călească urmînd Calea, practicînd ei înșiși (și nu prin speculații de idei).
3. Să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură).
4. Să discearnă Calea fiecărei profesiuni (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică).

5. Să știe să distingă avantajele și inconvenientele fiecărui lucru.
6. Să se obișnuiască cu o judecată intuitivă pentru toate lucrurile.
7. Să cunoască din instinct ceea ce nu se vede.
8. Să dea atenție celor mai mici detalii.
9. Să nu facă nimic inutil.

Să reținem aceste principii generale și să exersăm astfel Calea *hyoho*. Este important de reținut faptul că, în

această Cale cineva nu poate deveni expert în strategie fără a avea o vedere directă și vastă. În cazul în care cunoaștem bine această strategie, chiar fiind singuri în fața a douăzeci sau treizeci de adversari, aceștia nu pot să ne învingă. Trebuie mai întâi să avem această strategie prezentă în spirit și să exersăm cu sinceritate, fără răgaz. Atunci, vom învinge cu propriile mâini și vederea noastră va fi superioară altora. Și dacă spiritul vostru se obișnuiește total cu această Cale, veți putea să învingeți datorită propriului spirit. Dacă veți ajunge în acest punct, cum veți mai putea fi învinși?

La fel, în domeniul strategiei aplicate în masă, veți învinge pentru că dispuneți de colaboratori capabili, veți învinge pentru că folosiți mulți oameni, veți învinge pentru că păstrați o conduită corectă, veți învinge pentru că să guvernați țara, veți învinge pentru că întrețineți poporul, veți învinge pentru că mențineți ordinea în lume.

Astfel, în toate domeniile, veți cunoaște mijlocul de a nu fi învinși de către alții. Și, în sfârșit, vă veți ajuta voi înșivă și vă veți păstra onoarea: în aceasta constă Calea *hyoho*.

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashi

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Apa

Spiritul strategiei *hyoho* al școlii noastre de sabie „Niten” se bazează pe filosofia apei, de unde preia mijloacele cele mai eficace. Acesta este motivul pentru care voi numi acest capitol „Apa”, deoarece el exprimă mînuirea sabiei potrivit cu principiile școlii noastre. Este dificil să exprim în detaliu această Cale așa cum aș dori. Deși cuvintele sînt insuficiente, esențialul va reieși din el însuși. Trebuie să ne oprim asupra a tot ceea ce am scris în această carte, asupra fiecărui cuvînt, asupra fiecărei litere, pentru a reflecta asupra lor. Dacă cititorii se vor grăbi, atunci ei se vor îndepărta de Cale.

Chiar dacă teoria despre strategia *hyoho* pe care o expun se aplică la doi adversari, este foarte important ca ea să fie considerată, de asemenea, valabilă în sensul său cel mai general, adică o astfel de teorie poate fi aplicată la zece mii de oameni care înfruntă alți zece mii.

Toate erorile de judecată și toate rătăcirile pe această Cale, oricît de mici ar fi acestea, vor duce iremediabil pe un drum greșit.

Simpla lectură a acestei cărți nu va fi suficientă pentru a ajunge pe Calea *hyoho* și trebuie evitat să se considere conținutul ei ca o simplă culegere de cuvinte. Din contra, trebuie să se încerce adaptarea a tot ceea ce este spus aici la corpul nostru. Descoperiți voi înșivă aceste teorii, evitînd imitația și plagiatul! Reflectați fără încetare, după corpul vostru!

Poziția spiritului în această strategie

În Calea *hyoho*, spiritul trebuie să ocupe același loc ca și în viața de zi cu zi. În viața obișnuită sau în momentul aplicării strategiei, nimic nu trebuie să se schimbe. Păstrați un spirit vast, just, fără prea multă tensiune, dar fără a fi relaxat, evitați ca el să fie unilateral, mențineți-l

pe calea de mijloc, determinați-l să acționeze liniștit, astfel încât această acțiune să nu se oprească nici măcar

un singur moment. Meditați asupra acestor lucruri!

Atunci cînd corpul este calm, spiritul nu se oprește, iar atunci cînd corpul se mișcă foarte violent, spiritul rămîne calm. Nu trebuie ca spiritul să urmeze corpul, și corpul nu trebuie să urmeze spiritul. Spiritul trebuie să

fie prudent atunci cînd corpul este îndrăzneț. Spiritul trebuie să fie plin, dar fără a deborda inutil. Chiar dacă suprafața spiritului pare slabă, fondul spiritului trebuie să fie puternic, pentru ca adversarul să nu perceapă natura sa adevărată. Cei care au un corp mic trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mare; cei care au un corp mare trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mic. Fie că este vorba de un corp mare sau de un corp mic, trebuie să avem un spirit drept și este important să păstrăm un spirit eliberat de orice sentiment de slăbiciune în raport cu noi înșine.

Trebuie să menținem spiritul larg și neîntinat și în același timp să menținem deschisă înțelepciunea noastră. Este esențial să șlefuiim cu asiduitate înțelepciunea și spiritul. Numai atunci cînd se șlefuește înțelepciunea, cînd știm să discernem avantajele și dezavantajele în relațiile cu oamenii, cînd cunoaștem părțile bune și rele ale lucrurilor, cînd pătrundem toate artele sau toate Căile, cînd nu mai putem fi înșelați de nimeni, numai atunci spiritul nostru este apt să abordeze înțelepciunea strategiei *hyoho*. Cît despre înțelepciunea strategiei (duel sau luptă), ea este foarte diferită de alte lucruri. Chiar în punctul culminant al încleștării unei bătălii, trebuie să căutăm principiile strategiei și astfel să reflectăm profund, pentru a ajunge la un spirit imobil.

Poziția corpului în această strategie

Capul nu trebuie să fie aplecat în față, nici dat pe spate, înclinat de o parte sau alta a corpului. Ochii nu trebuie să rătăcească încolo și înapoi. Nu încrețiți fruntea, dar adunați sprîncenele. Evitați mișcarea pupilelor, zbaterea pleoapelor și clipiți cît mai puțin din ochi. Păstrați fața decontractată, redresați puțin bărbia.

În privința cefei, aceasta trebuie să fie dreaptă, și aici

este concentrată forța sa care se distribuie egal în umeri și în totalitatea corpului. Umerii sînt degajați, iar coloana vertebrală se menține întotdeauna dreaptă. Partea inferioară a mușchilor lombari nu trebuie scoasă în afară, forța se concentrează între genunchi și vîrfurile degetelor de la picioare, stomacul se întinde pentru ca mușchii lombari să nu fie curbați. Fixați „îmbinarea”, adică apăsați bine stomacul de teaca sabiei mici, pentru a nu lesta centura.

Pe scurt, pentru comportamentul cotidian, este esențial ca acesta să devină comportament al tacticii prezentate, iar comportamentul tacticii trebuie să devină un comportament cotidian. Reflectați asupra acestor lucruri!

Despre poziția ochilor în această strategie

Ochii trebuie orientați astfel încît să vedem larg și în profunzime. Între a vedea și a privi, a vedea este mai important decît a privi. În *hyoho* este esențial să putem vedea ceea ce este departe ca și cum ar fi aproape, și ceea ce este aproape ca și cum ar fi departe.

Este important în strategie să cunoști sabia adversarului, dar să nu privești spre ea. Meditați asupra acestor lucruri! Această poziție a ochilor convine atît pentru duel, cît și pentru luptă.

În primul rînd trebuie să știi cum să privești în lateral fără să miști pupilele. Toate aceste poziții ale ochilor nu pot fi obținute dintr-o dată în situații de maximă urgență. Este bine deci să rețineți tot ceea ce am scris pînă aici, păstrați modul acesta de a vedea în viața obișnuită, și nu-l modificați în nici o ocazie. Reflectați asupra acestui subiect!

Modul de a ține sabia

Pentru a ține o sabie în mînă, trebuie ca degetul mare

și arătătorul să fie în mod conștient suple, degetul mijlociu nu trebuie să fie nici crispat, nici relaxat, iar degetul inelar și cel mic trebuie să fie în mod conștient strânse. Nu este bine ca interiorul mâinii să fie destins.

Țineți sabia în mână gîndindu-vă că veți despică adversarul. În momentul cînd sînteți pe punctul de a tăia adversarul, nu modificați niciodată interiorul mâinilor și susțineți sabia astfel ca ele să nu fie rigide. Chiar dacă numai atingeți sabia adversarului, o interceptați sau o blocați cu sabia voastră, nu modificați decît degetul mare și cel arătător după voința voastră. Înainte de toate, nu manevrați sabia decît cu intenția fermă de a despică adversarul.

Fie că este un exercițiu pe un condamnat la pedeapsa capitală sau o luptă reală, poziția mâinilor este aceeași pentru a tăia un om.

Pe scurt, pentru o sabie sau pentru o mînă, cel mai rău este să rămînă rigidizată. Poziția rigidă corespunde unei mîini moarte. Dacă nu rămîneți niciodată fixați, aceasta corespunde cu o mînă vie. Trebuie să înțelegeți foarte bine toate acestea.

Mișcările picioarelor

Poziția picioarelor: vîrfurile trebuie să fie ușor libere, în timp ce călcîiele sînt puternic sprijinite de sol.

Mișcarea picioarelor: indiferent dacă facem pași mari sau pași mici, pași lenți sau repezi, în funcție de situație, trebuie să ne deplasăm întotdeauna ca în mersul normal. Se disting trei mișcări fundamentale greșite relativ la picioare: ele sînt tot timpul în aer, nu au forță sau sînt fixe.

În această Cale, picioarele de tipul Yin și Yang sînt cele mai importante. „Picioarele Yin și Yang” înseamnă să nu acționezi cu un singur picior. Atunci cînd tăiem

adversarul sau ne retragem sau chiar în momentul cînd îl interceptăm, ambele picioare trebuie să fie active: dreptul-stîngul, dreptul-stîngul, adică Yin și Yang. Insist încă o dată asupra faptului că nu trebuie niciodată să mișcați numai un singur picior. Meditați asupra acestor lucruri!

Despre cele cinci moduri de a te pune în gardă

Există cinci moduri de a te pune în gardă: cu sabia deasupra capului, cu sabia în fața corpului, cu sabia îndreptată în jos, cu sabia îndreptată spre partea dreaptă, respectiv înspre stînga corpului. Chiar dacă am împărțit modul de a te pune în gardă în cinci secvențe, toate au același scop: a tăia adversarul. Nu există altă manieră de a poziționa corpul în afară de cele cinci enunțate.

Indiferent în care din aceste poziții vă aflați, să nu vă gîndiți niciodată că aceasta este pentru a vă pune în gardă, ci pentru a tăia adversarul.

Există două moduri de a te pune în gardă: în mare, respectiv în mic. Alegeți-l pe cel mai avantajos, în funcție de împrejurări. Primele dintre cele cinci poziții de gardă citate mai sus: cu sabia deasupra capului, cu sabia în fața corpului, cu sabia orientată în jos sînt poziții de gardă de bază. Ultimele două poziții de gardă, cu sabia îndreptată la dreapta, respectiv la stînga corpului, sînt relativ ușoare. Ele au fost adaptate pentru cazul în care nu există spațiu deasupra capului sau atunci cînd nu dispunem de spațiu în lateral și astfel ne poziționăm în gardă la dreapta sau la stînga. Esențial în această Cale este să te pui în gardă cu sabia în fața corpului. Această poziționare în gardă, cu sabia în fața corpului, este baza tuturor pozițiilor de gardă. Dacă extindem acest principiu pentru tactica de mase (lupta de cîmp), atunci această punere în gardă, cu sabia în fața corpului, va corespunde cu funcția unui general pe cîmpul de luptă. În spatele

„generalului”, se află celelalte patru moduri de a te poziționa în gardă. Reflectați profund asupra acestui subiect!

Despre Calea Sabiei

A cunoaște Calea Sabiei înseamnă că, dacă se cunoaște bine traiectoria, chiar dacă se manevrează cu două degete sabia pe care obișnuim să o purtăm, o putem face cu mare ușurință.

Numai dacă se dorește să dăm lovituri rapide cu sabia, se modifică traiectoria sa și astfel apar dificultăți în manevrarea ei. Este mult mai preferabil să se execute loviturile cu sabia calm, pentru ca mînuirea ei să fie făcută mai ușor.

Numai dacă dorim mînuirea rapidă a sabiei ca și cum ar fi un evantai sau un cuțit, ne opunem traiectoriei sale și astfel manevrarea sa devine dificilă. Această mînuire greșită se numește „a toca cu cuțitul” și este imposibil să se taie un adversar în acest mod cu o sabie. O dată executată o lovitură de sus în jos, este preferabil să se ridice sabia după traiectoria cea mai potrivită pentru redresare. Dacă se execută lovitura orizontal, este recomandabil să se revină în plan orizontal, și astfel se poate regăsi traiectoria corectă. În toate cazurile, întindeți bine cotul și puneți forță în mînuire, aceasta este Calea Sabiei.

Dacă învățați cele cinci moduri de mînuire urmînd strategia noastră, traiectoria sabiei voastre va fi fixată și astfel veți manevra sabia cu ușurință. Antrenați-vă constant!

Conținutul celor cinci tehnici de luptă. Tehnica ***I***

Prima tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia în fața corpului.

Vîrful sabiei voastre trebuie să fie îndreptat spre fața adversarului. În momentul cînd sabia sa vă atacă, împingeți sabia adversarului la dreapta și treceți sabia voastră deasupra ei. Atunci cînd adversarul vă atacă a doua oară, abateți vîrful sabiei sale lovind în jos, mențineți sabia voastră acolo unde este, iar la atacul următor ridicați-o repede pentru a tăia brațele adversarului de jos în sus. Aceasta este prima tehnică.

Simpla descriere a celor cinci tehnici este insuficientă pentru o înțelegere corectă. Pentru a învăța cele cinci tehnici de luptă, trebuie în același timp să ții o sabie în mîna și să cauți Calea Sabiei antrenîndu-te. Exersînd cele cinci tehnici, se poate cunoaște traiectoria sabiei proprii și în plus se poate anticipa corect traiectoria sabiei care vă atacă. Astfel, se poate înțelege că nu există o altă posibilitate de a te pune în gardă, pentru școala noastră *Nito* - „Școala celor două săbii”, în afară de cele menționate. Exersați necontenit!

Despre conținutul Tehnicii II

A doua tehnică constă în a menține sabia deasupra capului. În momentul atacului advers, coborâți brusc sabia asupra adversarului. Dacă nu l-ați atins, mențineți sabia voastră în poziția în care aceasta se găsește, iar în momentul celui de-al doilea atac, ridicați-o brusc. Același

lucru este valabil și pentru atacul următor.

În această a doua tehnică există mai multe nuanțe și ritmuri diferite, dar dacă exersăm suficient după această tehnică, vom fi capabili să cunoaștem în amănunt cele cinci Căi ale sabiei. Astfel, vom obține victoria, într-o manieră sau alta. Studiați bine toate aceste lucruri!

Despre conținutul Tehnicii III

A treia tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia îndreptată în jos, ca și cum ea ar fi apăsată. Atunci când adversarul atacă, căutați să-i loviți mâinile cu ajutorul sabiei pe care o ridicați brusc. Dacă noi căutăm să lovim mâinile adversarului, el va încerca să facă același lucru. Atunci când el încearcă să arunce sabia noastră din mâini, trebuie să o ridicați și să atacați cu o lovitură orizontală pentru a-i atinge brațul. Această a treia tehnică constă în a da o singură lovitură decisivă în momentul atacului advers. Această intrare în gardă, cu sabia îndreptată în jos, apare adesea, atât la debutanți, cât și la experți, în practica strategiei *hyoho*. Trebuie să vă antrenați cu sabia în mână!

Despre conținutul Tehnicii IV

Țineți sabia pe partea stângă a corpului și loviți mâinile adversarului vostru de jos în sus, în timp ce el se pregătește să vă atace. Dacă adversarul lovește sabia voastră pentru a o coborî, vizînd mâinile sale, interceptați traiectoria sabiei sale și tăiați oblic, de jos în sus, pînă deasupra umărului vostru, tăindu-i brațul. Aceasta este traiectoria unei săbii urmînd tehnica IV, care este, de asemenea, un mijloc de a obține victoria interceptînd traiectoria sabiei adversarului în momentul în care el vă atacă. Studiați bine acest aspect!

Despre conținutul Tehnicii V

A cincea tehnică corespunde intrării în gardă cu sabia îndreptată spre partea dreaptă a corpului.

Ripostînd unui atac al adversarului, ridicați oblic sabia voastră din partea dreaptă a corpului pînă deasupra capului și de acolo tăiați adversarul direct, de sus în jos. Această tehnică este utilă, de asemenea, și pentru a

înțelege traiectoria sabiei. Cine se obișnuiește să mînuiască astfel sabia, va fi capabil să utilizeze chiar și săbii grele.

Nu este necesar să dau prea multe detalii despre aceste tehnici. Ele trebuie să devină obișnuite pentru ca să cunoașteți modurile diferite de mînuire a sabiei în școala noastră, să învățați liniile principale ale ritmului și să discerneți traiectoria sabiei adverse. Trebuie să vă obișnuiți cu aceste moduri de a mînuia sabia în timpul luptelor. Atunci cînd deosebiți intențiile adversarului folosind ritmuri *hyoshi* variate, veți obține victoria, în diferite moduri.

Reflecțați profund!

日本刀匠
中野新五郎

天正
中野新五郎

Despre recomandarea „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă”

„A fi în gardă fără a lua poziția de gardă” înseamnă în accepțiunea cea mai profundă că nu există poziție de gardă pentru sabie. În același timp, dacă se împarte în cinci poziții modul în care se poate intra în gardă, se poate numi acest lucru intrare în gardă. Esențial în poziția sabiei este ca ea să fie cât mai adaptată pentru a tăia în orice direcție, căci aceasta depinde de condiția adversarului, de locul și de ambianța respectivă.

Atunci când se coboară puțin sabia, care anterior se ținea deasupra capului, deja sabia este dirijată în față; dacă se consideră că este mai avantajos să se ridice puțin sabia, aceasta fiind în fața corpului, sabia este deja deasupra capului.

Dacă, în funcție de împrejurări, se ridică puțin sabia, care era cu vârful în jos, sabia este deja în fața corpului. Pozițiile la dreapta și la stînga, atunci când ele sînt puțin modificate către centru, în funcție de situație, se pot transforma în pozițiile cu sabia în fața corpului, respectiv cu vârful sabiei îndreptat în jos.

În acest fel, principiul de „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă” a fost stabilit. Atît timp cît se ține în mîină o sabie, scopul urmărit este de a tăia adversarul în orice mod posibil. Chiar dacă interceptăm, lovim, atingem, lipim sau izbim sabia adversarului care este gata de a ne tăia, totul este o ocazie de a tăia adversarul. Acest fapt trebuie bine precizat. Dacă vă gîndiți să interceptați, să loviți, să atingeți, să lipiți sau să izbiți sabia adversarului, atunci veți pierde din vedere ideea de a tăia adversarul. Din contra, este important să vă gîndiți că totul este un mijloc de a tăia adversarul. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

„Dispoziția de forțe” în tactica de mase (lupte) corespunde unei intrări într-o poziție de gardă. Orice mijloc poate fi întrebuintat pentru a obține victoria în

luptă. O poziție rigidă este greșită. Trebuie să reflectați asupra acestui subiect!

Lovitura „după un singur ritm pentru a tăia un adversar”

Printre ritmurile folosite pentru a tăia un adversar, există „ritmul unic”, în care cei doi adversari sînt aproape unul de celălalt și în aceeași poziție.

Simțind că adversarul nostru încă nu a luat decizia, fără a mișca corpul sau a fixa spiritul, tăiați-l repede și direct. În aceasta constă „ritmul unic”. Atacați-vă adversarul chiar înainte ca el să fi decis să degajeze sabia sau să vă lovească.

Învățați bine acest ritm și antrenați-vă să loviți repede, după un ritm rapid!

Despre „ritmul celei de a doua intenții”

Atunci când ne pregătim să atacăm, adversarul se retrage repede și își reface starea de tensiune. În acest caz, fentați că atacați. Atunci, adversarul va fi mai întâi încordat, apoi el se va relaxa. În acel moment, trebuie să atacați fără întârziere. Acesta este „ritmul celei de a doua intenții”. Cititorii nu vor înțelege deloc ușor ceea ce scriu, dar dacă cineva le explică practic, ei își vor da repede seama.

Lovitura „fără gînd, fără reflectare”

Atunci cînd adversarul vostru se pregătește să atace, dar în același timp și voi vreți să-l atacați, atît corpul, cît și spiritul vostru vor lua o formă de atac, iar mîinile voastre vor lovi puternic și natural, plecînd din Vid, cu o viteză care sporește mereu. Aceasta este lovitura „fără gînd, fără reflectare” și ea este foarte importantă. Această lovitură se întîlnește adeseori. Trebuie să o învățați bine și să exersați!

Lovitura „apei care curge”

Atunci cînd doi adversari sînt de forțe egale și luptă corp la corp, unul dintre ei va încerca să se retragă repede, să se degajeze sau să se debaraseze de sabia adversă lovind-o. În acest caz, trebuie să-ți întinzi corpul și spiritul, să manevrezi sabia împreună cu corpul, lent, ca fluxul. Astfel, tăiați larg și cu forță. O dată ce cunoașteți această lovitură, veți ști o lovitură foarte bună. Cel mai important lucru este să știți bine să estimați poziția și forța adversarului.

Tăierea superficială, la întîmplare

Atunci cînd vă pregătiți să vă atacați adversarul, acesta încearcă să treacă la contraatac și să depărteze sabia voastră, lovind-o. Atunci, atacați-l cu o singură lovitură, fie la cap, fie la mîini sau la picioare, la întîmplare. În funcție de traiectoria sabiei voastre, nu are importanță unde loviți: aceasta este tăierea superficială, la întîmplare.

Despre lovitura sekka - piatra și scînteia

Lovitura *sekka* se aplică în cazul cînd lamele celor două săbii sînt întrepătrunse. Atunci, loviți puternic, fără a ridica sabia voastră. Pentru aceasta, trebuie să puneți forță în picioare, în corp și în mîini. Trebuie să dați o lovitură rapidă, datorită forței astfel repartizate. Se poate ajunge la această tehnică fără exerciții asidue, dar dacă cineva este rezistent, atunci este în stare să execute o lovitură puternică.

Lovitura „foilor de arțar”

Această lovitură „a foilor de arțar” (aluzie la frunzele care cad), constă în a face să cadă sabia adversă și a relua poziționarea noastră cu sabia în gardă. Mai întâi, adversarul este în gardă, în fața voastră, gîndindu-se cum ar putea să vă atingă, să vă lovească sau să se apere.

Atunci, intrați puternic în sabia lui fie cu lovitura „fără gînd, fără reflectare”, fie cu *sekka* - „piatra și scînteia”, după care apăsați în jos cu vîrfurile sabiei voastre asupra sabiei adversă, care va cădea. Dacă exersați bine această lovitură, va fi ușor să faceți astfel ca adversarului să-i fie aruncată sabia. Antrenați-vă constant!

Despre „corpul care înlocuiește sabia”

„Corpul care înlocuiește sabia” ar putea fi numit, de asemenea, și „sabia care înlocuiește corpul”. În general, se spune că, atunci cînd atacăm un adversar cu o lovitură de sabie, corpul și sabia nu acționează împreună. În funcție de tehnicile de atac ale adversarului, corpul nostru ia mai întâi o formă de atac, iar apoi sabia noastră lovește adversarul, independent de corpul nostru. Sau, în unele cazuri, corpul nostru rămîne nemișcat, sabia fiind singura care trece la atacul adversarului, dar, în marile ocazii, corpul este cel care atacă mai întâi, iar sabia îl urmează. Reflectați profund și învățați aceste lovituri!

Despre lovituri și tăieri superficiale

Loviturile sînt diferite de tăieri. Toate tipurile de lovituri sînt executate cu bună știință și siguranță. Tăierile nu sînt decît atingeri. Chiar dacă acestea sînt atît de profunde încît adversarul moare pe loc, ele rămîn

simple atingeri, pe cînd loviturile sînt date conștient. Gîndiți-vă bine!

A tăia mîinile sau picioarele adversarului înseamnă a le atinge mai întîi, în ideea de a da ulterior o lovitură mai puternică. Deci tăierea nu înseamnă decît atingerea. Cine se antrenează suficient, va înțelege ușor diferența dintre acestea două. Meditați profund!

Despre tehnica „corpul lui Suhko” (maimuță din specia cu brațe scurte)

Poziția „maimuței cu brațe scurte” înseamnă să avansăm cu tot corpul ca și cum nu ne-am folosi de brațe. Atunci cînd împingeți corpul către adversar, să nu vă gîndiți niciodată să întindeți mîinile în față și, înainte ca adversarul vostru să vă atace, apropiați repede corpul vostru de al său. Dacă veți întinde mîinile în față, corpul va rămîne cu siguranță în spate. De preferință, deplasați-vă repede, cu tot corpul. Dacă adversarii sînt la distanță de acțiunea brațelor, este ușor să se ajungă la lupta corp la corp. Gîndiți-vă bine!

Poziția corpurilor adverse ca și cum acestea ar fi lăcuite sau lipite

„Lăcuite sau lipite” semnifică faptul că cele două corpuri ale adversarilor sînt foarte apropiate și că nu se mai separă. Atunci cînd ne apropiem de corpul adversarului, trebuie să ne lipim strîns de el cu capul, trunchiul și picioarele. Deși, în general, oamenii își apropie repede fața și mîinile, corpul le rămîne în urmă. Trebuie deci să lipim bine corpul de cel al adversarului și să aderăm la acesta în așa fel încît să nu lăsăm nici un spațiu, ca și cum ar fi lăcuit. Trebuie să reflectați!

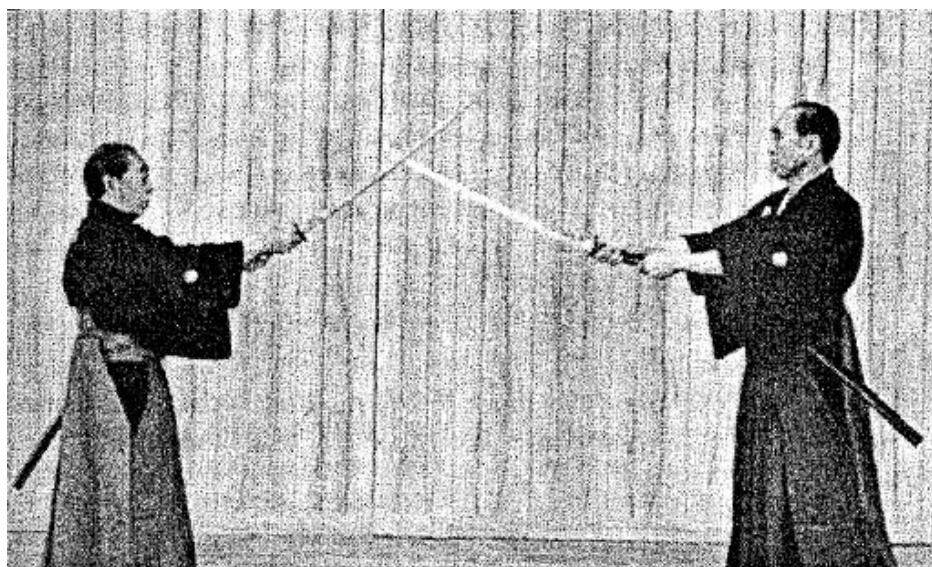
Concurs de înălțime

Atunci cînd vă apropiați de adversar, în nici un caz să nu vă aplecați, din contră, ridicați-vă bine pe picioare, îndreptați-vă spatele și gîtul. Apropiați-vă foarte mult de el și aduceți fața cît mai aproape de a sa, apoi îndreptați-vă ca și cum ați vrea să cîștigați prin ținută un concurs de înălțime. Gîndiți-vă bine la cele de mai sus!

Să aveți un contact bun cu sabia adversarului

Cînd adversarul vă atacă și, la rîndul vostru, îl atacați cu o lovitură de sabie pe care el o interceptează, fixați-vă atunci sabia de a sa, astfel încît aceasta să fie într-un contact strîns și apropiați-vă de el.

Fixarea trebuie făcută cu intenția de a nu vă mai desprinde ulterior sabia. Trebuie să vă apropiați de adversar fără să folosiți prea multă forță. Sabia voastră trebuie să fie bine lipită de a lui, într-un contact strîns. Dacă vă apropiați foarte calm de adversar, acest lucru nu este rău deloc.

Contactul strîns este un lucru, încîlceala săbiilor este altceva: contactul este puternic, pe cînd încîlceala este slabă. Trebuie să le distingeți bine!

A intra cu tot corpul în adversar

Aceasta înseamnă a ataca adversarul apropiindu-vă foarte mult de el. Întoarceți-vă puțin capul, poziționați-vă umărul stîng în față și lansați-l spre pieptul adversarului. Pentru a lovi astfel, trebuie să folosiți cît mai multă forță, împreună cu *hyoshi* al respirației. Dacă învățați bine acest tip de atac, el poate deveni atît de puternic, încît adversarul vostru să fie aruncat la o distanță de patru sau chiar șase metri. Deci veți putea lovi într-atît de puternic, încît adversarul ar putea să moară datorită loviturii. Antrenați-vă bine!

Trei tipuri de interceptie

Cele trei tipuri de interceptie sînt următoarele:

- 1) Pentru a intercepta sabia adversarului, care vine spre voi în momentul în care vă apropiați de el, trebuie să-i vizați ochii ca și cum ați vrea să-i înțepați cu vîrfurile sabiei, pentru a face sabia adversarului să devieze spre dreapta.
- 2) A doua este numită „intercepția cu fentă”. Interceptați cu ajutorul unei fente sabia adversă, care vine spre voi. Acționați ca și cum ați viza ochiul drept al adversarului și ați vrea să-i străpungeți gîtul.
- 3) Dacă în momentul în care adversarul vă atacă, vă apropiați de el cu o sabie scurtă, nu încercați să îi interceptați sabia, dar apropiați-vă de el ca și cum ați vrea să-i despicăți fața cu mîna stîngă.

Acestea sînt cele trei tipuri de interceptie. În toate cazurile trebuie să strîngeți pumnul stîng, cu care ați vrea să atingeți fața adversarului. Antrenați-vă continuu!

Străpungeți fața adversarului

Atunci cînd sabia voastră și cea a adversarului au aceeași putere și sînt blocate în încîlceala lor, este important să încercați mereu să străpungeți fața adversarului cu vîrfurile sabiei voastre. Dacă încercați să-i atingeți obrazul, atunci el își va trage capul și corpul în spate. Dacă reușiți să faceți adversarul să-și retragă capul și corpul, atunci veți avea mai multe ocazii de a obține victoria. Gîndiți-vă bine la cele spuse mai sus! Dacă, în timpul luptei, adversarul vostru este forțat să-și retragă corpul, atunci victoria este a voastră. Astfel, nu uitați să căutați a-i străpunge fața. Antrenați-vă bine după aceste metode avantajoase în timpul exercițiilor de strategie!

Străpungeți inima adversarului

În cazul în care, în luptă, este imposibil să vă tăiați adversarul pentru că aveți cîmpul de acțiune închis deasupra și lateral, încercați să vă străpungeți adversarul. Fixați tăișul sabiei în poziție orizontală față de el, retrăgînd puțin sabia pentru a nu devia, și stăpungeți pieptul adversarului. Astfel, îi veți putea devia sabia. Această mișcare este potrivită și cazurilor în care vă simțiți obosit sau atunci cînd sabia nu taie foarte bine. Să știți a înțelege acest lucru!

Despre „Katsu”

Strigătele „Katsu!” și „Totsu!” sînt folosite în următoarele cazuri: atunci cînd atacați adversarul cu o lovitură de sabie și îl dominați, iar el se pregătește să contraatace, ridicați sabia de jos în sus, încercînd să-l străpungeți, apoi tăiați-l cu a doua lovitură. Aceste două

mişcări trebuie executate într-un ritm rapid: străpungeți de jos „Katsu!”, după aceea tăiați „Totsu!”. Aceste ritmuri se întîlnesc în toate schimburile de lovituri. Pentru a executa „Katsu!” și „Totsu!”, ridicați vîrfurile sabiei încercînd să străpungeți adversarul și, în timp ce ridicați sabia, tăiați dintr-o singură lovitură. Antrenîndu-vă bine, analizați toate acestea!

Intercepția prin izbire

Atunci cînd, în timpul schimburilor de lovituri cu adversarul, ritmul stagnează, loviți cu zgomot sabia adversă, apoi executați o lovitură decisivă. Această lovitură cu zgomot nu trebuie să fie făcută cu forță și nu are semnificația unei intercepții. Armonizîndu-vă cu sabia adversarului, care vă atacă, izbiți-o și imediat executați a doua lovitură. Este important să luați inițiativa mai întîi prin izbirea sabiei adverse și să o păstrați prin a doua lovitură. Dacă executați bine ritmul loviturii cu zgomot, oricît de puternică ar fi lovitura adversarului, vîrfurile sabiei voastre nu se va înclina, chiar dacă lovitura voastră va fi ușoară. Învățați bine acestea și gîndiți profund!

În centrul unei lupte

Vreau să vă vorbesc aici despre cazul în care sînteți singur în fața mai multor adversari. Trageți sabia și sabia mică și intrați în gardă întinzînd larg și orizontal săbiile, de fiecare parte a corpului. Chiar dacă adversarii vă atacă din patru părți, încercați să îi orientați pe o singură direcție. Discerneți care dintre adversari vă vor ataca primii și treceți la contraofensivă cu vioiciune, începînd cu aceștia. Privirea voastră trebuie să cuprindă tot ceea ce vă înconjoară; sesizați planul de atac al adversarilor voștri. Loviți atît cu sabia din mîna stîngă, cît și cu cea din mîna dreaptă. O dată ce ați lovit, este foarte greu să rămîneți într-o atitudine de așteptare. Imediat,

reîntoarceți-vă în poziția de gardă, cu săbiile de fiecare parte a corpului. Pătrundeți puternic printre atacanți, schimbați-le ordinea de atac și intrați imediat în noii adversari, zdrobindu-i și pe aceștia.

Este important ca, prin toate mijloacele, să vă mențineți adversarii în șir indian, așa cum sînt înșirați peștii, unul după celălalt, pe un fir de ață.

Dacă vedeți că adversarii sînt unul în spatele celui alt, loviți puternic, fără răgaz. Nu este bine să atacați adversarii care formează un grup compact. Dacă nu vă preocupați decît să reacționați pe măsură ce sînteți atacați, nu este bine, deoarece intervine așteptarea. După ce ați găsit *hyoshi*, ritmul adversarilor, căutați punctele lor slabe pentru a-i învinge și astfel vă veți asigura victoria.

În timpul antrenamentelor, încercați să adunați mai multe persoane, pe care să le folosiți ca adversari și să căutați cel mai bun mijloc de a le dirija. Astfel, veți realiza că lupta contra a zece sau douăzeci de adversari devine la fel de sigură ca și lupta împotriva unui singur adversar. Antrenați-vă conștiincios și reflectați profund!

Despre eficacitatea schimbului de lovituri

Datorită eficacității schimbului de lovituri se poate înțelege de unde provine victoria în strategia *hyoho* și în studiul sabiei. Este imposibil să o relatez în detaliu. Numai după un studiu asiduu se poate înțelege de unde provine victoria. Această eficacitate a schimbului de lovituri este însumată prin mînuirea sabiei, care exprimă adevărata Cale a Strategiei. Explicația nu poate fi decît verbală.

Despre subiectul „o singură lovitură”

Poți să fii sigur de victorie datorită acestui mijloc: „o singură lovitură”. Fără a studia bine strategia, nu se

poate ajunge la aceasta. Dacă se va exersa lovitura unică, strategia devine familiară și acest mijloc va deveni Calea către o victorie sigură. Studiați și aprofundați!

Despre poziția spiritului penetrant

Spiritul penetrant este transmis prin Calea adevărată a școlii noastre „cu două săbii”. Antrenați-vă riguros; este important să vă adaptați corpul la această strategie. Explicația nu poate fi decât verbală.

Tot ceea ce am scris mai sus a fost o explicație în linii mari, într-un singur capitol, a tehnicilor școlii noastre de sabie.

Pentru a se obține victoria, în strategia sabiei trebuie parcurse următoarele etape: mai întâi să se cunoască cele cinci poziții de gardă datorită celor cinci tehnici de luptă, să se păstreze întregul corp suplu prin exersarea aprofundată a traiectoriilor tehnicilor de sabie, să se sesizeze ritmul Universal printr-o judecată corectă, să se perfecționeze mânăuirea sabiei pînă cînd devine naturală, corpul și picioarele trebuie să se miște în toată libertatea, iar pe măsură ce învingi adversarii, să înțelegi ce este bun sau rău în strategie. Practicați potrivit cu fiecare paragraf al acestei cărți și luptați cu fiecare dintre adversarii voștri. Astfel, veți înțelege progresiv principiile (avantajele) Căii. Toate acestea trebuie să rămîină prezente permanent în mintea voastră; nu vă grăbiți! După împrejurări, învățați din timp în timp virtuțile strategiei. Va trebui să luptați cu oameni diferiți și astfel le veți putea cunoaște gîndurile. Cînd ai de parcurs un drum lung, avansezi pas cu pas. Gîndiți-vă bine, fără să vă grăbiți! Luați practica acestor reguli pentru statutul de samurai. Astăzi învingeți „eul” de ieri și mîine îl veți învinge pe acela care vă este inferior, după care, în altă zi, îi veți învinge pe cei ce vă sînt superiori. Acționați așa cum am spus în această carte și nu vă abateți de la drumul vostru!

Atunci cînd ați învins un adversar oarecare, dacă l-ați învins contrar principiilor, aceasta nu este Calea adevărată. Dacă aveți prezentă în spirit eficacitatea strategiei, veți avea spiritul de a învinge singur zeci de

adversari. Astfel, prin inteligența din școala de sabie veți atinge nivelul de înțelegere al strategiei de mase sau individuale. Întăriți-vă prin studiul de o mie de zile și perfecționați-vă prin studiul de zece mii de zile! Trebuie să reflectați adânc!

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashî

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Focul

Să comparăm strategia școlii noastre, „Școala celor două săbii”, cu un foc. În acest capitol, „Focul”, discut despre tot ceea ce privește lupta, victoria și înfrângerea.

În general, oamenii folosesc întotdeauna principiul strategiei pentru lucrări mărunte. Alții vor să cunoască mișcările degetelor și ale pumnilor. Sau alții ar vrea, cu un avantaj în mână, să decidă victoria ori înfrângerea cu o simplă mișcare a antebrațelor, executată prea devreme sau prea târziu. Unii chiar, cu o sabie de bambus în mâini (*shinai*), ar dori să obțină o viteză mai mare a tehnicilor, a mișcării mâinilor și picioarelor, care să le permită să obțină astfel un avantaj asupra adversarilor lor.

Însă, în strategia mea se luptă, riscându-ți viața, pe parcursul mai multor lupte, în care se discern cele două principii, al vieții și al morții, se învață Calea sabiei, se măsoară forța sau slăbiciunea loviturilor de sabie ale adversarilor, se observă cu atenție traiectoria tăișului și părții opuse a săbiilor și, astfel format, devii capabil să-ți înlături adversarii. În consecință, lucrurile mărunte și slăbiciunea nici nu intră în discuție. Mai ales într-o luptă cu armură, tehnicile slabe nu servesc la nimic. Mai mult, într-o luptă în care îți riști viața, se întâmplă să fii singur împotriva a cinci sau zece adversari. Strategia, conform principiilor Căii mele, trebuie să cunoască cu siguranță drumul spre victorie, chiar și în acest caz. În concluzie, ce diferență de principiu ar putea fi între o luptă unul contra zece și o luptă a o mie de oameni contra zece mii? Gândiți-vă bine!

Totuși, în timpul antrenamentului zilnic, este imposibil să reunești o mie sau zece mii de oameni pentru a studia această Cale. Deci, chiar dacă ești singur, cu o sabie în mână, trebuie să descoperi stratagemele unui adversar imaginar, să-i apreciezi forța sau slăbiciunea mijloacelor,

să înțelegi care sînt metodele de a obține victoria asupra tuturor cu ajutorul inteligenței strategiei și, astfel, să devii un expert în această Cale. Pentru ca inima voastră să afirme cu hotărîre: „Cine în lume, în afară de mine, ar mai putea găsi adevărata Cale a Strategiei școlii noastre și să o aprofundeze pînă la punctul său final?” Formați-vă și perfecționați-vă bine, de dimineată pînă seara! Și, astfel, veți obține îndemînarea, veți ajunge fără efort la măiestrie, la extraordinar. Toate acestea stau la baza executării Legii prin strategie.

Despre topografia locurilor de luptă

Alegerea unei anumite configurații, ca loc pentru desfășurarea unei lupte, este importantă. De exemplu, trebuie să alegem un loc unde vom avea soarele în spate, adică, atunci cînd intrăm în poziția de gardă, să avem soarele în spatele nostru. Dacă, datorită împrejurărilor, nu puteți avea soarele în spate, încercați să îl aveți în dreapta. Același lucru se aplică atunci cînd sînteți într-o sală: lumina să vă vină din spate sau din dreapta. Evitați să aveți vreun obstacol în spate, și va fi preferabil să intrați în poziția de gardă avînd un spațiu mai mare în partea stîngă și un spațiu mai mic în partea dreaptă. (Pentru lupta cu două săbii a școlii „Niten”, trebuie evitat atacul adversarului dinspre partea dreaptă – n.t.) Chiar și în întuneric, dacă vă puteți vedea adversarul, trebuie să intrați în poziția de gardă avînd clarul de lumină în spate sau în dreapta.

Se spune că trebuie să-ți privești de sus adversarii. Aveți grijă să intrați în gardă într-un loc ridicat, atît cît se poate. Într-o încăpere, ocupați, ca loc de onoare, cea mai înaltă poziție.

Și, o dată începută lupta, urmăriți-vă adversarii spre partea stîngă, încercați să-i faceți să se retragă spre locul cel mai dificil. În orice caz, acest lucru este foarte important. De asemenea, trebuie să vă împiedicați

adversarul să privească în jur și să-și dea seama de caracteristicile unui loc dificil. Trebuie deci să evitați ca adversarul să poată privi împrejur și asaltați-l fără încetare. Dacă vă aflați într-o încăpere, împingeți-vă adversarul spre un prag, sub tocul ușilor, sub porți, panouri glisante, galerii sau stâlpi. Și în acest caz trebuie să evitați ca privirea adversarului să rătăcească împrejur. În toate cazurile, trebuie să vă împingeți adversarii spre locurile unde picioarele lor nu vor găsi un sprijin bun sau în locuri unde vor fi deranjați de lipsa spațiului pe flancuri. Folosiți în toate situațiile terenul care este cel mai avantajos pentru voi și, chiar de la început, trebuie să aveți superioritate asupra adversarului din punctul de vedere al topografiei locului de luptă. Gîndiți-vă bine la acest lucru și antrenați-vă constant!

Trei moduri de a prelua inițiativa sen

Există trei moduri de a lua sau de a avea inițiativa sen în luptă:

- 1) A avea inițiativa de a ataca primul adversarul. Aceasta se numește „inițiativa de provocare” – *ken no sen*.
- 2) Inițiativa pe care o luăm atunci cînd adversarul atacă. Aceasta se numește „inițiativa de așteptare” – *tai no sen*.
- 3) A lua inițiativa atunci cînd eu și adversarul ne pregătim să atacăm. Ea se numește „inițiativa reciprocă” – *tai tai no sen*. Acestea sînt cele trei moduri de a lua inițiativa.

În orice luptă, la început, nu există decît aceste trei moduri de a lua inițiativa. În funcție de modul de a lua inițiativa, se poate obține victoria. A lua inițiativa este deci primul lucru pe care trebuie să îl facem în strategia *hyoho*. Există mici precizări referitoare la inițiativa *sen*, dar este inutil de a intra în detalii, deoarece este vorba de a indica cum se poate obține victoria datorită înțelepciunii strategiei *hyoho*, pe care eu o predau, știind

a discerne spiritul adversarului și lăsându-te condus de rațiunea fiecărui moment.

1) *Inițiativa de provocare – ken no sen*. Ea este de mai multe tipuri. Dacă vrei să ataci primul, trebuie să rămâi calm și apoi să ataci brusc, cu rapiditate, adversarul, luînd astfel inițiativa.

Atacați cu mișcări exterioare rapide și puternice, în timp ce, în interior, spiritul trebuie să rămînă calm. Întăriți-vă spiritul și mișcați picioarele puțin mai repede decît de obicei, iar în momentul în care ajungeți lîngă adversar, atacați cu o singură lovitură. Aceasta este inițiativa.

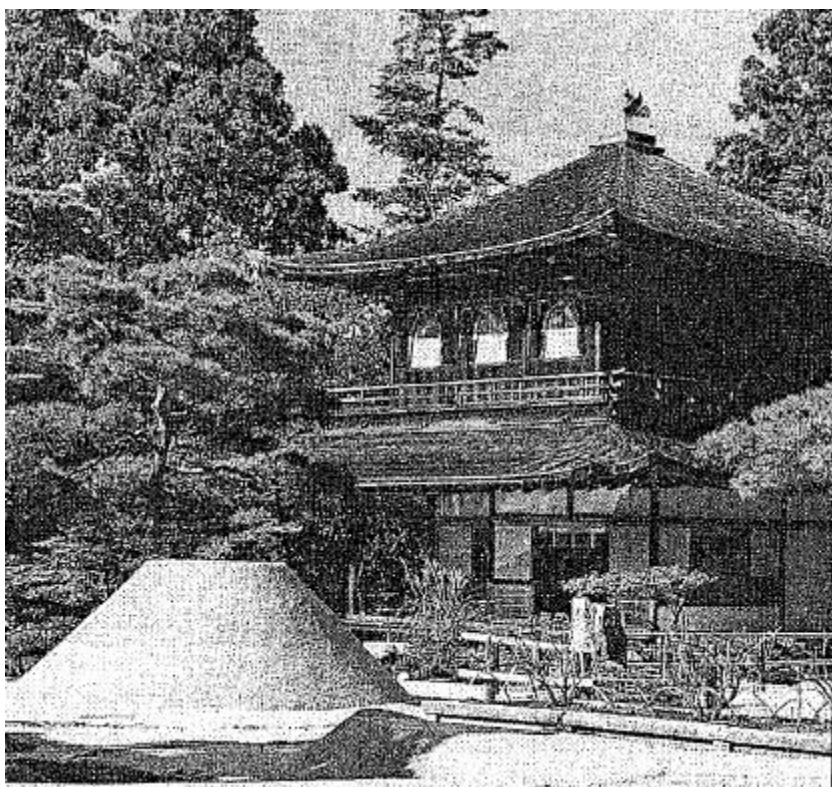
Sau, fără a vă fixa spiritul, lăsați-l să plutească, avînd însă, în mod constant, dorința fermă de a ataca adversarul, de la începutul luptei și pînă la sfârșitul ei. Întăriți-vă spiritul pentru a obține victoria. Toate acestea reprezintă „inițiativa de provocare”.

2) *Inițiativa de așteptare – tai no sen*. Atunci cînd adversarul atacă și ajunge lîngă voi, rămîneți indiferenți și prefaceți-vă că sînteți slabi. Cînd el se apropie și mai mult, retrageți-vă rapid și fentați că săriți în spate. Atunci cînd sesizați că adversarul a diminuat tensiunea atacului, treceți la contraofensivă cu o singură lovitură și obțineți victoria. Acesta este primul caz. Sau, în mod egal, cînd adversarul lansează un atac, ripostați cu o vigoare sporită. Dacă ritmul atacului adversarului (*hyoshi*) se va modifica, folosiți această ocazie și obțineți victoria. Acesta este, de asemenea, un principiu al „inițiativei de așteptare” – *tai no sen*.

3) *Inițiativa reciprocă – tai tai no sen*. Atunci cînd adversarul atacă primul, apropiați-vă calm de el, dar decis. Apoi, cînd adversarul vostru se apropie și mai mult, intrați într-o poziție de gardă decisivă și, sesizînd un moment de ezitare al adversarului, atacați-l imediat în forță și obțineți victoria. Dacă adversarul atacă calm, atacați și voi, dar puțin mai repede, avînd corpul puțin relaxat. Vă apropiați cît se poate de el și îi loviți sabia în

diferite moduri și, în funcție de acțiunile sale, obțineți victoria, folosindu-vă de lovituri puternice. Acestea sînt mijloacele „inițiativei reciproce” *tai tai no sen*. Totuși, este imposibil de a descrie în detaliu ceea ce este inițiativa *sen*.

Trebuie să cercetați voi înșivă, citind cu atenție ceea ce am scris.

Gîndiți-vă bine la toate cele scrise aici! Se va adopta una dintre aceste trei inițiative, în funcție de împrejurări și de avantajul pe care îl oferă în momentul respectiv. Eu nu afirm că trebuie să atacați întotdeauna primul, totuși, este mai bine să ai atacul de partea ta, pentru a-ți controla adversarul. În oricare dintre cazuri, a lua inițiativa înseamnă a obține victoria, datorită strategiei *hyoho*. Antrenați-vă bine!

A apăsa perna adversarului

„A apăsa perna adversarului” înseamnă a-l împiedica să-și ridice capul. În lupta care aplică strategia *hyoho*, nu este bine să fii controlat de adversar și să acționezi cu

întîrziere. Trebuie să vrei să controlezi adversarul, prin

orice mijloace, conform voinței tale.

Însă adversarul, ca și tine, are aceleași intenții. Nu poți obține victoria fără ca să știi dinainte intențiile adversarului. În strategie, se opresc loviturile pe care adversarul se pregătește să le dea, se dejoacă toate fentele pe care acesta intenționează să le facă și trebuie să știi să te eliberezi chiar înainte ca el să execute o priză. Toate acestea sînt conținute în expresia „a apăsa perna adversarului”. Atunci cînd sîntem în fața unui adversar, trebuie ca, bazîndu-ne pe strategia noastră adevărată, să știm să deosebim și cel mai neînsemnat gînd care îi încolțește în minte, înainte ca el să îl pună în aplicare. Dacă adversarul vostru se pregătește să vă dea o lovitură, opriți-o chiar de la litera „l” (a cuvîntului „lovitură”) și nu-l lăsați să continue. Aceasta înseamnă „a apăsa perna adversarului”. Dacă adversarul trece la atac, opriți-l la litera „a” (a cuvîntului „atac”), dacă adversarul se pregătește să sară, opriți-l la litera „s” (a cuvîntului „a sări”), iar dacă adversarul se pregătește să vă taie, opriți acțiunea la litera „t” (a cuvîntului „a tăia”).

Totul se reduce la același lucru.

Atunci cînd un adversar luptă împotriva noastră, el trebuie lăsat să-și continue acțiunile inutile și trebuie oprit să le execute pe cele utile, pentru a-l împiedica astfel să continue lupta. Acest lucru este foarte important în strategie. Dar, dacă sînteți doar preocupați să opriți acțiunile adversarului, veți fi mereu cu un pas în urma acestuia. Esențialul este ca acțiunile voastre, oricare ar fi ele, să urmeze Calea Strategiei și ca voi să diminuați germenii intențiilor adversarului, pe măsură ce ei apar în mintea sa. Faceți-i inutili și controlați-vă astfel adversarul!

Aceasta este ceea ce experții în strategie știu să facă. Se poate ajunge la un astfel de rezultat prin perfecționare. Reflectați adînc asupra acestui lucru: „a apăsa perna adversarului”!

Depășiți curentul critic

Pentru a naviga în largul mării, trebuie, cîteodată, să treci prin strîmtori sau prin mări largi, de 100 sau 200 de kilometri și, de-a lungul acestui drum va trebui să traversezi și curenți potrivnici. În același mod, în trecerea noastră prin lume, vom avea de depășit curenții potrivnici din viața noastră. Pentru ca o corabie să-și poată urma cu bine drumul, trebuie să cunoașteți curenții potrivnici, poziția corăbiei și starea vremii. Astfel, această corabie poate naviga cu propriile ei mijloace, fără ajutorul unei alte corăbii de însoțire. După împrejurări, se navighează folosindu-se vînturile dinspre babord, tribord sau cu vînt din pupă. Dacă direcția vîntului se schimbă cîteodată, trebuie să ai voința fermă de a ajunge în port, chiar dacă ar trebui să vîslești zece sau cincisprezece kilometri. Navigînd astfel, vei putea trece de curenții potrivnici.

Pentru a străbate lumea umană trebuie să aveți această filosofie; să, aveți voința fermă de a trece de

curenții potrivnici în momentele de criză.

De-a lungul luptelor, în strategia *hyoho* este important să depășești acești curenți potrivnici. La fel cum un bun navigator străbate mările, așa trebuie să traversăm și noi acești curenți potrivnici, sesizând poziția adversarilor, cunoscând bine calitățile tehnicii noastre și bazându-ne pe principiile (avantajele) strategiei. Dacă depășiți curentul potrivit, vă găsiți deja în siguranță. O dată depășit curentul potrivit, începând să apară punctele slabe ale adversarului, preluăm inițiativa și ne apropiem în mare măsură de victorie. Această depășire a curentului potrivit este importantă în strategie, fie pentru mase (bătălii), fie individuală. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

Aprecierea cursului

În strategia de mase (bătălii), aprecierile se compun din: a simți forța adversarilor, a ghici intențiile trupelor inamice, a ști să sesizezi condițiile oferite de momentul respectiv, a ști să faci presupuneri referitoare la inamici și a ști să alegi modul în care trupele noastre trebuie să atace. De aici, siguranța în a obține victoria, avînd ca bază strategia. Este important să lupti, știind să preiei inițiativa.

Același lucru se întîmplă și în strategia individuală. Trebuie să înțelegi școala de care aparține adversarul, să-i cercetați caracteristicile, să-i observați punctele slabe și punctele puternice. Folosiți mijloace de atac diferite de cele la care adversarul se așteaptă. Simțiți creșterile și scăderile în cadența adversarului și cunoașteți-i ritmurile. Astfel, este important să luați inițiativa.

Dacă sînteți inteligenți, veți ști să trageți concluziile potrivite din orice lucru. Dacă veți obține libertatea de manevră în strategie, veți putea ghici toate intențiile adversarului și veți afla astfel mai multe metode de a obține victoria. Gîndiți-vă bine la acestea!

A călca sabia

Expresia „a călca sabia” este folosită în mod special în strategie. Mai întâi, în ceea ce privește strategia de mase (luptă), în timp ce adversarii trag cu săgețile sau cu puștile sau cu orice altceva, intenția lor este ca, după acest tir, să treacă la atac. Dacă vom începe deci să punem săgeți în arcuri sau gloanțe în puști, nu vom putea trece la contraofensivă astfel. În timp ce adversarul trage cu săgeți sau cu gloanțe, treceți repede la contraatac. Dacă veți contraataca repede, adversarul nu va putea folosi nici săgețile, nici gloanțele. Aceasta

Înseamnă că, preluând atacurile adversarului așa cum vin ele, vom putea obține victoria „călcînd” tot ceea ce face el.

Același lucru se întîmplă și în strategia individuală. Dacă vom trece la contraatac după o lovitură de sabie a adversarului nostru, lupta va deveni dezordonată și nimic nu va mai merge bine. Trebuie să aveți în cap ideea de a călca în picioare sabia adversă, care atacă. Așadar, trebuie să loviți înainte ca adversarul vostru să se pregătească de a vă ataca și astfel să îl împiedicați de a duce la bun sfîrșit un al doilea atac. Cînd spun „a călca”, aceasta nu înseamnă neapărat a călca cu picioarele. Călcați chiar cu propriul vostru spirit și, bineînțeles, cu sabia voastră. Astfel, trebuie să fiți mereu atent pentru a împiedica orice intenție a adversarului de a ataca a doua oară.

Toate acestea urmează același principiu, cel de a prelua inițiativa în toate lucrurile. Deși am spus „o singură dată”, aceasta nu înseamnă a sări asupra adversarului, ci a continua să te lipești de el. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

Să știi cum să provoci prăbușirea

În orice lucru există o cădere totală: casa se prăbușește, corpul se prăbușește și un adversar se prăbușește. La momentul potrivit, ritmul se schimbă și, astfel, se produce prăbușirea.

În strategia de mase trebuie să cunoști ritmul *hyoshi*, pentru a ști cînd se prăbușesc adversarii. Este important să-i urmărești imediat, fără a lăsa deloc timpul să treacă. Dacă le permiteți să respire în timpul acestei prăbușiri, adversarii își vor reveni.

În strategia individuală, în decursul unei lupte, ritmul adversarului devine dezordonat și se produce prăbușirea sa. Dacă lăsați această ocazie să treacă, el își va reveni și va avea o energie nouă, iar lupta nu va mai merge

bine. Este important să urmărești cu siguranță momentul în care apar primele simptome ale prăbușirii, pentru ca adversarul să nu-și mai poată reveni. Trebuie urmărit direct și în forță, iar lovitura decisivă dată în scopul ca el să nu-și mai poată reveni. Reflectați adânc asupra acestei lovituri decisive! Dacă lovitura nu va fi decisivă, duelul va fi foarte strâns. Meditați la aceste lucruri!

Deveniți adversarul vostru

„Deveniți adversarul vostru” înseamnă să vă puneți în întregime în locul celuilalt.

Dacă vrem să aplicăm acest lucru în viața cotidiană, am putea să-l comparăm cu oamenii care-și imaginează că este mult mai bine ca un hoț să fie închis după fapta

comisă. Ei îl consideră feroce, dar puneți-vă în locul hoțului. El singur ține piept lumii întregi și este înspăimântat mai ales de a se vedea încercuit, fără să descopere nici o ieșire. Cel care este încercuit este ca fazanul, iar cei care îl atacă sînt precum șoimii. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

În strategia de mase (luptă) avem tendința de a gîndi că adversarii sînt puternici și devenim prea prudenți.

Dar, dacă am dispune de un număr suficient de oameni, dacă am cunoaște bine toate teoriile strategiei și dacă am ști să

sesizăm șansa de a obține victoria, nu ne vom teme de nimic. În strategia individuală, trebuie să te pui în locul adversarului, pentru ca el să se simtă deja învins în fața cuiva care cunoaște bine strategia, care este un bun teoretician și un expert în artele marțiale. Reflectați la

acestea!

A separa cele patru mîini

„A separa cele patru mîini” înseamnă ca, atunci cînd adversarul și voi înșivă aveți aceleași idei, cînd vă aflați la egalitate și cînd stagnați, bătînd pasul pe loc, lupta nu avansează. Dacă vă aflați în această situație, abandonați repede intenția voastră inițială. Obțineți victoria printr-un alt mijloc eficace.

În tactica de mase (bătălie), dacă lupta stagnează ca patru mîini imobilizate (ale voastre și ale adversarilor voștri), nu vom face decît să pierdem oameni. În acest caz, abandonați repede prima idee și obțineți victoria printr-un mijloc eficace, la care adversarii nu se așteaptă.

La fel, în strategia individuală, dacă vă aflați într-o situație ca aceea a patru mîini imobilizate, schimbați-vă repede gîndurile. Este important să obții victoria sesizînd poziția adversarului și utilizînd astfel un mijloc special, eficace și neașteptat. Trebuie să știți să discerneți toate acestea.

A face umbra să se miște

„A face umbra să se miște” este aplicabilă în momentul în care nu putem discerne intențiile adversarului. În strategia de mase (luptă), dacă nu reușiți prin nici un fel de mijloace să deosebiți intențiile adversarilor, prefaceți-vă că treceți în forță la atac și, astfel, veți putea observa ceea ce adversarii vor să facă. Din momentul în care le-ați sesizat intențiile, vă va fi ușor să obțineți victoria printr-un mijloc eficace, potrivit cu împrejurările.

De asemenea, în strategia individuală, atunci cînd adversarul își ține sabia la spate sau în lateral, nu-i puteți ghici intențiile. Atunci, dacă veți fenta că îl loviți brusc, el

își va trăda gândurile și intențiile prin intermediul sabiei sale. O dată cunoscute intențiile sale, este sigur că veți obține victoria, urmărind avantajele create de împrejurări. Însă, dacă sînteți distrat, ritmul vostru se va relaxa. Gîndiți-vă bine!

A micșora umbra

„A micșora umbra” este o poziție adaptată momentului în care simțiți că adversarul are intenția să acționeze. În strategia de mase (lupte) se spune că trebuie să micșorezi ideea de acțiune care încolțește în mintea inamicilor. Dacă veți lăsa ca adversarii să observe explicit că le înțelegeți strategia, presați astfel de forța voastră, ei își vor schimba ideile. Atunci, schimbați-vă și voi înșivă ideile, preluați o inițiativă izvorîită dintr-un spirit în care ați creat vidul și obțineți victoria.

În strategia individuală, urmînd ritmul care vă este avantajos, împiedicați ca o intenție puternică să se ivească în spiritul adversarului și, în momentul în care el își abandonează intenția sa, luați inițiativa pe drumul victoriei. Reflectați la aceste lucruri!

Despre contaminare

Multe lucruri sînt molipsitoare, somnul, căscatul și, de asemenea, ambianța.

În strategia de mase (luptă), atunci cînd adversarii sînt încă incitați și vi se pare că se grăbesc, luați-vă un aer nonșalant, ca și cum ați fi indiferent. Atunci, ei vor fi contaminați de această indiferență, iar spiritul lor se va destinde. Cînd sesizați momentul în care această relaxare este transmisă dușmanilor, atacați la rîndul vostru, cu forță și viteză, precedînd contraatacurile lor și avînd spiritul vidului. Astfel, veți putea obține un avantaj pe drumul către victorie.

De asemenea, și în strategia individuală corpul și mintea voastră trebuie să pară indiferente. Trebuie să știți să sesizați momentul de relaxare al adversarului și să preluați atunci inițiativa, cu forță și rapiditate. Este important să obțineți astfel victoria.

Verbul „a îmbăta” și această acțiune au același sens, care constă fie în a determina adversarul să se plictisească, fie în a face ca acțiunile sale să fie superficiale, fie în a-i slăbi spiritul. Gîndiți-vă bine la acestea!

Să faci ca adversarul să-și piardă echilibrul mental

Această lipsă de echilibru o putem găsi în orice lucru. Echilibrul mental se pierde în caz de pericol, de apariție a unor dificultăți sau a unor surprize. Reflecțați asupra acestora!

În strategia de mase (luptă) este important să faci ca adversarii să își piardă echilibrul mental. Luîndu-i prin surprindere, treceți la un atac dezlănțuit împotriva adversarilor voștri și, înainte ca ei să aibă timp să ia vreo decizie, preluați inițiativa astfel încît aceasta să fie în avantajul vostru. Este important să obțineți astfel victoria.

De asemenea, în tehnica individuală, trebuie să păreți indiferent la început și, dintr-o dată, să treceți la atac în forță. Continuați astfel, urmărind fluctuațiile spiritului său și, în funcție de acțiunile adversarului, nu-i lăsați nici un răgaz și păstrați-vă avantajul pînă la sfîrșit. Este important să obțineți astfel victoria. Reflecțați la aceste lucruri!

Să provoci frica

Frica o întîlnim în orice lucru și înseamnă și a provoca spaima datorită surprizei.

În strategia de mase (luptă), a înfricoșa dușmanii nu înseamnă doar a face acest lucru pe Cale vizuală, căci adversarii pot fi înfricoșați și printr-un zgomot sau făcându-i să creadă că numărul mic de luptători de care dispunem este mult mai mare decât în realitate sau îi putem, de asemenea, înfricoșa printr-un atac surpriză din lateral. Toate acestea pot cauza frica. Trebuie să știți să sesizați ritmul fricii dușmanilor voștri și să obțineți victoria datorită acestui avantaj.

De asemenea, în strategia individuală, înfricoșați-vă adversarul cu ajutorul corpului vostru, al sabiei sau al strigătelor. Atacați prin surprindere, într-un mod pe care adversarul nu și l-ar fi putut imagina, folosiți ca avantaj frica lui și obțineți astfel victoria. Acest lucru este foarte important, de aceea, gândiți-vă bine la el!

Despre încâlceală

Dacă sînteți aproape de adversar, iar rezistența reciprocă este foarte puternică și vă gândiți că nimic nu merge bine, pătrundeți în adversar, iar în timpul acestei încîlceli trebuie să știți să sesizați o ocazie avantajoasă și să obțineți în forță victoria.

În strategia de mase (luptă), precum și în cea individuală, dacă vă aflați departe de adversari și rezistența reciprocă este puternică, nu veți putea găsi nici o ieșire care să vă conducă la victorie. Atunci, trebuie să vă încîlciți cu adversarii în așa măsură încît să nu puteți fi deosebiți unii de alții și în acest timp trebuie să sesizați ocazia avantajoasă și să obțineți victoria în forță. Acest lucru este foarte important, de aceea, gândiți-vă bine la el!

Atacați adversarul din lateral

Cîteodată este imposibil să împingi un obiect oarecare, de o anumită greutate, direct din față. În

această situație, este mai bine să-l împingi din diagonală.

În strategia de mase (luptă), trebuie să știți să evaluați numărul dușmanilor și să vă dirijați atacul împotriva părții puternice, care se află cel mai în față. Astfel, veți putea fi în avantaj. Pe măsură ce partea adversă, care se află în față, se relaxează, toți adversarii se vor relaxa, de asemenea. Chiar în momentul în care ei se relaxează, căutați fără încetare să-i atacați din diagonală. Este important să obțineți astfel victoria. Chiar în strategia individuală, dacă atacați corpul adversarului din diagonală, el își va pierde forța puțin câte puțin și va termina prin a se prăbuși. În acest moment vă va fi ușor să obțineți victoria. Gîndiți-vă la aceasta și înțelegeți bine metodele de a obține victoria!

A crea o anumită tensiune nervoasă adversarului

A crea o anumită tensiune nervoasă adversarului constă în a nu-l lăsa să fie sigur de el. În strategia de mase (luptă), pe cîmpurile de bătălie, trebuie să știți să discerneți mai întîi intențiile adversarului și, datorită cunoștințelor de

strategie pe care le aveți, să îl faceți să devină atît de confuz încît să nu mai recunoască diferența dintre: aici sau acolo, acesta sau acela, devreme sau tîrziu. Apoi trebuie să sesizați momentul în care începe să i se manifeste tensiunea nervoasă și, astfel, veți obține victoria.

De asemenea, în strategia individuală, conform fiecărui caz în parte, încercați diferite tipuri de atac: pârînd cînd a fi gata să-l loviți, cînd a-i da o lovitură de picior, cînd a angaja o luptă corp la corp și, în acest mod, veți face să se nască în adversarul vostru o tensiune nervoasă, ajungînd astfel să obțineți cu ușurință victoria. Aici se află partea esențială a întregii lupte. Gîndiți-vă bine la aceasta!

Despre cele trei tipuri de strigăte

Există trei tipuri de strigăte: primul strigăt, strigătul de mijloc și strigătul final. Ele corespund momentelor de luptă. Strigătul este un semn de forță. Strigăm deci în fața unui incendiu. Strigăm pentru a învinge vîntul sau valurile. Strigătul arată putere!

În strategia de mase (luptă), strigătul dat la început trebuie să fie cît mai puternic posibil, pe cînd strigătul dat în timpul luptei trebuie să fie pe un ton grav și să provină din adîncul abdomenului. După ce ați obținut victoria, trebuie să strigați puternic. Acestea sînt cele trei tipuri de strigăte.

De asemenea, în strategia individuală, pentru a face ca adversarul să se miște, trebuie să te prefaci că îi vei da o lovitură, strigînd, și abia după acest strigăt trebuie să dai lovitura de sabie. Se întîmplă și ca, după ce ai dat lovitura, să strigi din nou: este strigătul de victorie. Aceste două tipuri de strigăte sînt numite „strigătul care precedă și strigătul care urmează”. Trebuie evitat să strigi puternic în același timp în care dai o lovitură de sabie. Dacă strigi pe parcursul luptei, trebuie să o faci doar pentru a te fixa pe un ritm. Atunci trebuie să strigi pe un ton grav. Gîndiți-vă bine la aceste lucruri!

Despre zigzag

Zigzag-ul se aplică în strategia de mase (luptă) atunci cînd cele două armate se află față în față. În cazul în care adversarii voștri sînt puternici, atacați-i dintr-un unghi și, dacă observați că acea parte a adversarilor s-a relaxat, abandonați-o și atacați dintr-un alt unghi, mai puternic, apoi după altul, adică atacați în zigzag.

În strategia individuală, dacă vă aflați singuri în fața mai multor adversari, această metodă este foarte importantă. Dacă o parte a adversarilor voștri sînt învinși sau o iau la fugă, treceți la atacul părții mai puternice.

Conform ritmului adversarilor voștri, atacați cînd la stînga, cînd spre dreapta, după un ritm în zigzag. Faceți acest lucru fără a pierde din vedere starea în care se află adversarii. Dacă ajungeți să sesizați gradientul de forță al adversarilor, atunci treceți cu putere la atac. În acest caz, nu trebuie să aveți nici o restricție și să obțineți victoria în forță. Atunci cînd nu aveți decît un singur adversar de străpuns și dacă acest adversar este puternic, trebuie să păstrați această stare de spirit. Trebuie să cunoașteți bine aceste atacuri în zigzag, fără a vă retrage nici măcar un pas.

A neutraliza

„A neutraliza” înseamnă aici să vă imaginați că adversarii sînt slabi și, astfel, să acționați în forță pentru a-i neutraliza.

În strategia de mase (luptă), dacă gîndiți că adversarii voștri sînt sau nu numeroși, și dacă descoperiți la ei o anumită tensiune nervoasă sau alte puncte slabe, neutralizați-le, adunîndu-vă toate forțele într-o singură lovitură. Dacă această încercare de neutralizare este slabă, se poate întîmpla ca adversarii voștri să-și revină. Trebuie să aveți bine stabilită în minte această idee de a vă neutraliza adversarii, ca și cum ați strivi ceva între degete.

În strategia individuală, atunci cînd vă aflați în fața unui adversar care vă este inferior, cînd ritmul adversarului vostru este perturbat sau atunci cînd adversarul este pe punctul de a se retrage, este important să-l neutralizați direct, fără a-i lăsa timp să respire, evitînd să vă încrucișați privirile. Cel mai important lucru este să-l împiedicați să-și revină. Gîndiți-vă bine la aceasta!

Trecerea dinspre munte spre mare

„A trece dinspre munte spre mare” înseamnă că nu este bine să repeți aceleași lucruri în timpul unei lupte. Să repeți de două ori același lucru mai merge, dar niciodată a treia oară. Dacă nu reușiți o lovitură de prima dată, chiar dacă o veți încerca a doua oară, eficacitatea ei va fi îndoielnică. Este mai bine să folosiți o lovitură neașteptată, de fiecare dată într-o manieră diferită și, dacă aceasta este ineficace, încercați o altă tactică.

Dacă adversarul își imaginează muntele, aplicați tehnica mării, iar dacă adversarul se gândește la mare, aplicați tehnica muntelui. Aceasta este Calea Strategiei. Gândiți-vă bine la aceste lucruri!

A înlătura fondul

„A înlătura fondul” se aplică în următorul caz: în timpul unei lupte când, deși ați obținut practic victoria datorită tehnicii voastre eficiente de arte marțiale, spiritul combativ al adversarului încă nu a dispărut complet. El este învins deci la suprafață, dar nu încă în fondul inimii sale. În acest caz schimbați-vă repede intențiile. Trebuie să distrugeți dorința adversarului vostru de a lupta. Este important să știți să descoperiți în el momentul în care spiritul combativ este distrus.

Astfel, veți putea înlătura fondul fie prin sabie, fie cu corpul sau cu spiritul. Nu există o metodă precisă de a reuși aceasta. În cazul în care adversarul vostru s-a prăbușit și în forul său interior, este inutil să păstrați în voi spiritul combativ. În caz contrar, trebuie să-l păstrați. Dacă adversarul mai are încă spirit combativ, veți avea oarecare dificultăți în a-l face să se prăbușească. În strategie, fie ea de mase (luptă) sau individuală, antrenați-vă în „a înlătura fondul”.

A se înnoi

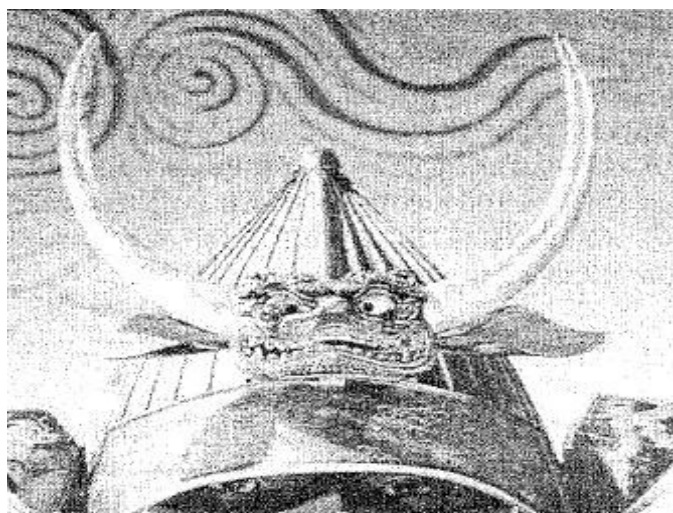
Atunci cînd, în timpul unei lupte care rămîne în stadiul de învălmășeală, nimic nu mai merge bine, abandonați-vă primele idei, înnoiți-le și preluați un nou ritm. Astfel, veți descoperi drumul spre victorie. De fiecare dată cînd vă gîndiți că între voi și adversarii voștri lucrurile stagnează, schimbați-vă imediat intențiile și obțineți victoria căutînd alte mijloace avantajoase pentru voi.

Este foarte important să știi să „te înnoiești” în strategia de mase (luptă). Cei care sînt perspicace în strategie pot să discearnă ușor momentul acestei înnoiri. Gîndiți-vă bine la toate acestea!

Cap de șobolan și cap de taur

Atunci cînd, în timpul unei lupte, voi și adversarul vostru vă lăsați pierduți în lucruri nesemnificative și sînteți amestecați unul cu celălalt, trebuie să aveți mereu în minte proverbul strategiei „capului de șobolan și al capului de taur” și să vă schimbați ideile mici cu idei mari, ca și cum ar trece din capul unui șobolan în cel al unui taur. Acesta este un principiu al strategiei.

Este important ca samurail să aibă mereu în minte

acest proverb al „capului de șobolan și al celui de taur”, chiar și în viața de zi cu zi. În strategie, fie ea de mase (luptă) sau individuală, să nu uitați niciodată acest spirit. Gîndiți-vă bine la acest lucru! Oricînd sîntem preocupați cu detalii nesemnificative, trebuie să le schimbăm dintr-o dată într-un spirit larg, interschimbînd ce este mic cu

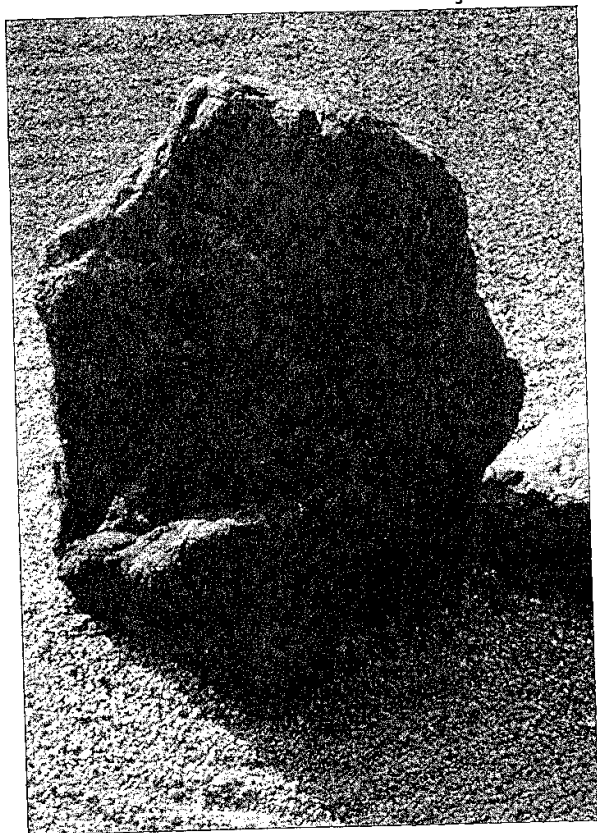
ceea ce este mare.

Generalul își cunoaște soldații

Este evident că, în luptă, generalul trebuie să-și cunoască soldații. Folosind inteligența strategiei, el este capabil să se gîndească la adversari ca și cum ar fi soldații săi. El trebuie să se străduiască să-i manevreze după cum vrea. Atunci el este general, iar adversarii vor fi soldații săi. Meditați adînc la aceste lucruri!

Desfaceți poignet-ul

A deschide poignet-ul poate avea mai multe semnificații. Poate fi un mijloc de a obține victoria fără sabie. Există, de asemenea, situații cînd nu se poate obține victoria chiar și cu o sabie. Nu pot să expun aici toate gîndurile mele în detaliu. Exersați!

Corpul ca o stîncă

De îndată ce cunoașteți Calea Strategiei *hyoho*, fiți ca o stîncă. Fiți de neatins și de neschimbat în toate lucrurile. Explicația nu poate fi decît verbală.

Am exprimat mai sus ce am gîndit fără încetare în timpul exercițiilor de sabie ale școlii noastre. Este prima dată cînd scriu despre toate aceste avantaje, de aceea ele sînt expuse fără o ordine și fiecare explicație nu reiese clar. Totuși, această carte va fi un fel de index pentru cei care vor dori să studieze această Cale.

Începînd din tinerețea mea, m-am consacrat Căii Strategiei, mi-am disciplinat mîinile, mi-am educat corpul și am studiat diferitele aspecte ale spiritului în artele marțiale, în general, și în sabie, în particular. Însă, atunci cînd îmi îndrept atenția către alte școli, unele nu constau decît în cuvinte, altele nu își manifestă abilitatea decît în tehnici mărunte, altele nu se ocupă decît de aspectul exterior. Nici una nu are spirit autentic.

În pofida ideilor pe care le au aceste școli, ele nu disciplinează corpul și spiritul. În același timp, toate devin boli ale Căii și nu se vor putea debarasa niciodată de această influență inițială nefastă. Ele se află la rădăcina degradării adevăratei Căi a Strategiei și provoacă declinul ei. Arta sabiei are scopul de a ne conduce pe Calea adevărată și la victorie în luptă. Acest scop este imuabil. Dacă obțineți inteligența strategiei școlii noastre și practicați fără încetare, nu am nici o îndoială că veți obține victoria.

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashî

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Vîntul

În strategie este important să cunoști metodele (căile) celorlalte școli. Voi prezenta în acest capitol numit „Vîntul” diversele practici ale celorlalte școli.

Fără a cunoaște Căile pe care le urmează celelalte școli, nu ne vom putea înțelege deplin propria Cale. Atunci cînd privesc strategiile celorlalte școli, observ că ele utilizează sabia mare și folosesc în exclusivitate forța musculară. Altele nu se ocupă decît de utilizarea sabiei mici. Alte școli se ocupă doar de studierea numeroaselor tehnici de sabie, divizînd chiar poziția de gardă cu sabia, în superficială și profundă.

În acest capitol voi prezenta cu claritate motivele pentru care aceste școli nu urmează adevărata Cale. Tot aici voi explica ce este bun sau ce este rău, ce este corect sau ce este eronat în raport cu Calea pe care o urmează acestea. Adevărul școlii noastre este foarte diferit de adevărurile celorlalte școli. Cei care aparțin altor școli folosesc strategia pentru a-și cîștiga existența. Astfel, ei dau un aer strălucitor aparenței lor, își înfrumusețează și își comercializează strategia, dar se află complet în afara adevăratei Căi. Pentru acest tip de oameni, strategia se limitează la scrimă, și ei cred că pot obține victoria doar prin simpla mînuire a sabiei, prin disciplină corporală și prin abilitate manuală, dar acestea nu sînt căi sigure. Voi enumera și voi explica separat fiecare dintre punctele slabe ale celorlalte școli. Gîndiți-vă la aceasta și înțelegeți bine avantajele școlii noastre, „Școala celor două săbii”!

Despre școala care preferă săbii de mari dimensiuni

Anumite școli preferă săbii de mari dimensiuni, dar, din punctul de vedere al strategiei mele, cred că aceste

școli sînt slabe, pentru că strategiile de acest tip ignoră posibilitatea de a obține victoria printr-un alt mijloc. Ele se bazează pe lungimea sabiei și caută să obțină victoria de la distanță. De aceea preferă săbiile lungi.

Conform unui dicton: „cu un centimetru de lungime în plus, mîna este deja mai eficientă”. Dacă vă gîndiți să aplicați acest lucru în strategie, înseamnă că ignorați însăși strategia. Dacă vreți să obțineți victoria de la distanță, cu ajutorul unei săbii mai lungi, fără a cunoaște principiile (avantajele) strategiei, nu înseamnă decît o slăbiciune a spiritului, pe care eu o consider o strategie slabă. Atunci cînd luptați corp la corp, cu cît este sabia mai lungă, cu atît va fi mai dificil să loviți. Mișcările sabiei vor deveni imposibile și chiar sabia însăși vă va încurca. Astfel, veți fi mai dezavantajați decît cei care mînuiesc o sabie scurtă.

Cei care preferă săbiile lungi au motivele lor, dar ele sînt personale. Din punctul de vedere al adevăratei Căi universale, motivele lor nu au nici un fundament. În cazul în care nu ai o sabie lungă, de ce adică ai pierde cu una scurtă? De exemplu, în cazul în care nu aveți deloc spațiu deasupra voastră, sub voi sau în lateral, ori în cazul în care nu dispuneți decît de o sabie scurtă, dacă vă încapățînați să preferați o sabie lungă, atunci spiritul vostru se va îndepărta de principiile strategiei, iar aceste idei sînt greșite. De asemenea, oamenii care nu sînt puternici din punct de vedere fizic, vor avea dificultăți în a mînuî o sabie lungă.

Un vechi proverb spune: „Cel care este capabil să facă ceva mare, este capabil să facă și ceva mai mic”, iar eu însumi nu sînt total împotriva lungimii. Resping doar ideile care nu iau în considerație decît lungimea.

În strategia de mase (luptă), sabia lungă este comparabilă cu o armată importantă, pe cînd sabia scurtă poate fi comparată cu o armată mică. Oare o armată mică nu ar putea lupta cu o armată importantă? Putem găsi

multe exemple în care o armată mică a învins armate importante. Școala noastră respinge acest mod de a gândi, unilateral și strîmt. Gîndiți-vă bine la aceasta!

Este primordial de a ști și de a simți în ce împrejurări se poate folosi sabia mare sau sabia mică.

Trebuie să știți a folosi o sabie foarte lungă ca pe o sabie foarte scurtă, dar să evitați a vă limita gîndirea la lungimea sabiei.

Ceea ce înțeleg alte școli prin „sabie puternică”

Săbiile nu pot fi clasificate în săbii puternice și săbii slabe. Atunci cînd dai o lovitură de sabie conformîndu-te unei voințe puternice, această lovitură va fi grosolană și

nu vei putea obține victoria doar prin duritatea loviturii.

De asemenea, dacă te încapățânezi să dorești a-ți tăia adversarul folosind doar forța, nu vei reuși niciodată să faci acest lucru. Atunci cînd te antrenezi, exersînd lovituri cu sabia și tăind ceva, este greșit să tai cu forță. Nimeni nu se gîndește dacă să folosească sau nu forța atunci cînd schimbă lovituri de sabie cu un adversar. Atunci cînd vrei să ucizi pe cineva, tăindu-l cu sabia, nu te gîndești dacă să o faci cu forță sau fără putere. Nu te gîndești decît să-l ucizi.

Sau, dacă vrei să loviți puternic sabia adversarului cu a voastră, acest lucru nu va avea rezultate bune. Dacă sabia voastră lovește puternic sabia adversarului, răspunsul sabiei voastre va fi încetinit. Să mînuiești cu forță o sabie este deci un non-sens. În strategia de mase (luptă), dacă vrei să aveți oameni puternici în armata voastră și să obțineți victoria cu ajutorul forței, adversarul vostru va dori, de asemenea, să aibă oameni puternici în armata sa și să obțină victoria cu ajutorul forței, la fel ca voi. Situațiile vor fi identice de ambele părți. Nu se poate obține niciodată victoria fără a asculta de rațiune.

În cadrul școlii noastre nu ne gîndim la nimic care ar fi nerațional. Noi încercăm să obținem victoria prin orice mijloace datorită inteligenței strategiei. Reflectați la aceste lucruri!

Folosirea sabiei scurte în cadrul altor școli

Dacă te gîndești să obții victoria doar cu ajutorul sabiei scurte, atunci nu te afli pe adevărata Cale. Încă din timpurile străvechi și pînă astăzi, au existat denumiri de „sabie și sabie scurtă”, pentru a face diferența între sabia lungă și sabia scurtă. Un om puternic din punct de vedere fizic poate mînuî cu ușurință chiar și o sabie foarte mare, deci nimeni nu este obligat să prefere o sabie scurtă. Dacă vrei să folosești avantajele oferite de

lungime, poți, la fel de bine, să alegi o lance sau o halebardă. Dacă ai intenția să-ți tai adversarul, să sari, apropiindu-te de el sau să-l controlezi cu o sabie scurtă, sesizînd ocazia oferită de un interval apărut în mișcările sabiei lui, acest lucru este greșit, deoarece el este unilateral.

Dacă sînteți preocupați doar de a pîndi ocazia unui interval apărut în mișcările adversarului, toate acțiunile voastre vor fi făcute cu întîrziere. Astfel, veți acționa dezordonat, lucru care trebuie evitat. De asemenea, dacă încercați să pătrundeți în rîndurile adversarilor și

să-i controlați cu ajutorul sabiei scurte, acest lucru este în întregime inutil atunci cînd adversarii sînt numeroși.

Cei care sînt obișnuiți să lucreze cu sabia scurtă, chiar dacă au intenția să-și lovească de mai multe ori adversarii, care sînt numeroși, sau să treacă ușor de la un adversar la altul și să schimbe lovituri în toate direcțiile, sabia lor va rămîne totuși pasivă. Lupta devine dezordonată, iar deznodămîntul nu este sigur. Trebuie, dacă este posibil, să rămîneți puternici și drepecți, să vă urmăriți adversarii, să-i faceți să se miște dintr-un loc în altul și să le creați o stare de precipitare, găsind astfel

drumul care duce la o victorie sigură.

Pentru strategia de mase (luptă), principiul este același. Atacați, dacă este posibil, cît mai brusc, cu o armată numeroasă și zdrobiți-vă adversarii dintr-o singură lovitură. Aceasta este esența strategiei. Dacă în lume, în general, pentru a face ceva, oamenii nu se preocupă decît să pareze loviturile, să le evite, să scape de ele, să se îndepărteze pentru a se pune la adăpost,

atunci ei vor fi întotdeauna victimele acestor obișnuințe și vor fi mereu loviți de ceilalți. Calea Strategiei este dreaptă și adevărată. Este deci esențial să vă urmăriți adversarii și să-i dominați, urmînd niște principii adevărate. Gîndiți-vă bine la aceasta!

Alte școli de sabie cu tehnici diferite

În alte școli se învață tehnici diferite de mînuire a sabiei. Aceste școli comercializează Calea, cu siguranță pentru a-i face pe începători să creadă că ele cunosc un număr mare de tehnici de sabie. Acest lucru contravine principiilor strategiei.

Toate acestea se întîmplă deoarece școlile respective consideră că există mai multe moduri de a tăia un adversar. Aici este greșeala lor. Nu există 36 de moduri de a tăia un om. Nu există mai multe moduri de a da o

lovitură sau de a tăia, fie că este vorba de un specialist sau nu, de o femeie sau de un copil. Dacă vreți să căutați altele, trebuie doar să folosiți o bîță sau o seceră. Totul se rezumă la a vrea să tai adversarul, deci este evident că există puține moduri de a face acest lucru.

Totuși, conform locului sau circumstanțelor, de exemplu, într-un loc în care nu dispuneți de spațiu deasupra voastră sau în lateral, trebuie să vă țineți sabia astfel încît să nu vă încurce. În acest caz se poate spune că există cinci moduri de a ține o sabie.

În afara acestor moduri, dacă vă așteptați să tăiați adversarul cu ajutorul vreunui artificiu oarecare, de exemplu, o întoarcere de pumn, printr-o torsiune a corpului sau prin sărituri înalte, atunci nu vă aflați pe Calea adevărată. Nu puteți tăia adversarii cu o întoarcere a *poignet*-ului sau cu o torsiune a corpului ci, din contră, acestea sînt complet inutile.

Conform strategiei școlii noastre, trebuie să vă păstrați corpul și spiritul drepte și să-l faceți pe adversar să-și piardă direcția și să devieze. Apoi, este important să obțineți victoria descoperind momentul în care spiritul adversarului și-a pierdut direcția sau a deviat. Gîndiți-vă bine la acestea!

Preocuparea pentru poziția de gardă în alte școli

A te preocupa prea mult de poziția de gardă este o eroare gravă, căci a aplica anumite reguli la pozițiile de gardă poate fi valabil doar atunci cînd ne aflăm în fața unui adversar. A stabili reguli pentru că așa era odată obiceiul sau pentru că este astăzi la modă nu are nici o valoare în ceea ce privește drumul victoriei sau al înfrîngerii. Pe scurt, acest drum constă în esență în a reflecta la tot ceea ce poate distruge adversarul.

În general, garda înseamnă imobilitate. În limbajul curent, atunci cînd trebuie apărat un castel sau trebuie păstrat un loc strategic, cuvintele „a asigura garda”

înseamnă a rămîne imobil, indiferent la atacurile adversarului, în timp ce în strategia noastră, de la victorie și pînă la înfrîngere, totul revine la încercarea de a prelua inițiativa în orice moment. Atitudinea în poziția de gardă este spiritul de așteptare a inițiativei adversarului. Meditați asupra acestui lucru!

Strategia victoriei sau a înfrîngerii constă în a provoca o emoție adversarului care se află în gardă, de a acționa într-o manieră care îi este străină acestuia, de a-i provoca o anumită precipitare în acțiune, de a-l speria și a obține astfel victoria, utilizînd ritmul său perturbat. Trebuie să respingi deci atitudinea defensivă generată de poziția de gardă. În consecință, școala noastră recomandă să fii sigur pe pozițiile de gardă fără a fi imobil.

În tactica de mase (lupte), trebuie să știi să evaluezi numărul dușmanilor, să recunoști terenul unui cîmp de luptă, să cunoști starea de spirit și numărul propriilor soldați, să organizezi trupele în funcție de calitățile fiecăruia. Astfel se poate aborda lupta. Acesta este principiul luptei. Cazul în care sînt atacat de către un adversar care are inițiativa în luptă sau cazul în care atac avînd inițiativa, sînt clar distincte. Dacă cineva se preocupă de a se fixa bine în poziția de gardă și de a intercepta sabia adversarului sau în a lovi lama, fără a avea inițiativa, aceasta este echivalent cu a fabrica un șir de lănci sau halebarde. În revanșă, dacă se trece la asalt preluînd inițiativa, se poate utiliza eficace același șir de lănci sau halebarde. Reflectați asupra acestui subiect!

Ochii fixați conform altor școli de sabie

Alte școli de sabie sfătuiesc să se țină ochii fixați. Unele dintre acestea sfătuiesc elevii să-și fixeze ochii asupra sabiei adverse, altele indică poziționarea ochilor către mîinile adversarului, altele susțin fixarea ochilor pe fața sau pe picioarele adversarului. Dacă îți fixezi astfel

ochii, spiritul este derutat și aceasta va afecta strategia.

Aș vrea să mă explic: atît timp cît un jucător cu mingea nu-și fixează ochii cu obstinație asupra mingii, el poate să lovească mingea cu capul, să urmărească mingea, să o lovească cu piciorul etc. Fixarea ochilor este inutilă deoarece creează o deprindere. De asemenea, acrobații pot duce o ușă pe nas și în același timp să jongleze cu mai multe săbii. Ei nu-și țin ochii fixați asupra obiectelor cu care lucrează, deoarece mâinile lor sînt obișnuite cu exercițiul zilnic. În felul acesta, ei văd aceste obiecte fără a le privi.

Astfel, urmînd Calea Strategiei, dacă te obișnuiești să lupți cu un adversar, să sesizezi finețea sau grosolănia spiritului uman și dacă poți practica strategia *hyoho*, atunci se poate vedea tot ceea ce ne înconjoară, depărtat sau apropiat, încetineala sau rapiditatea unei săbii. Ochii fixați, în strategia noastră, ar putea avea semnificația de ochi fixați asupra gîndurilor adverse.

În tactica de mase (luptă), trebuie să ai ochii fixați asupra capacităților de luptă ale adversarilor. În capitolul „Apa”, am făcut distincția între „a vedea” și „a privi”. Aici, a vedea este mai important decât a privi. Trebuie să vezi spiritul adversarilor, să vezi ceea ce te înconjoară, să ai o vedere cuprinzătoare, să vezi cum se desfășoară lupta și să vezi forța și slăbiciunea fiecărui moment. Este important să obții astfel victoria.

În strategie, atât în cea de mase (lupte), cât și în cea individuală, nu trebuie să ai niciodată ochii fixați drept în fața ta. Așa cum am spus anterior, dacă ai ochii fixați în fața ta ca și cum ai avea ochelari de cal, se uită lucrurile cele mai importante, spiritul este derutat și se poate scăpa o victorie sigură. Reflectați asupra acestor adevăruri și exersați!

Modul de a poziționa picioarele în alte școli

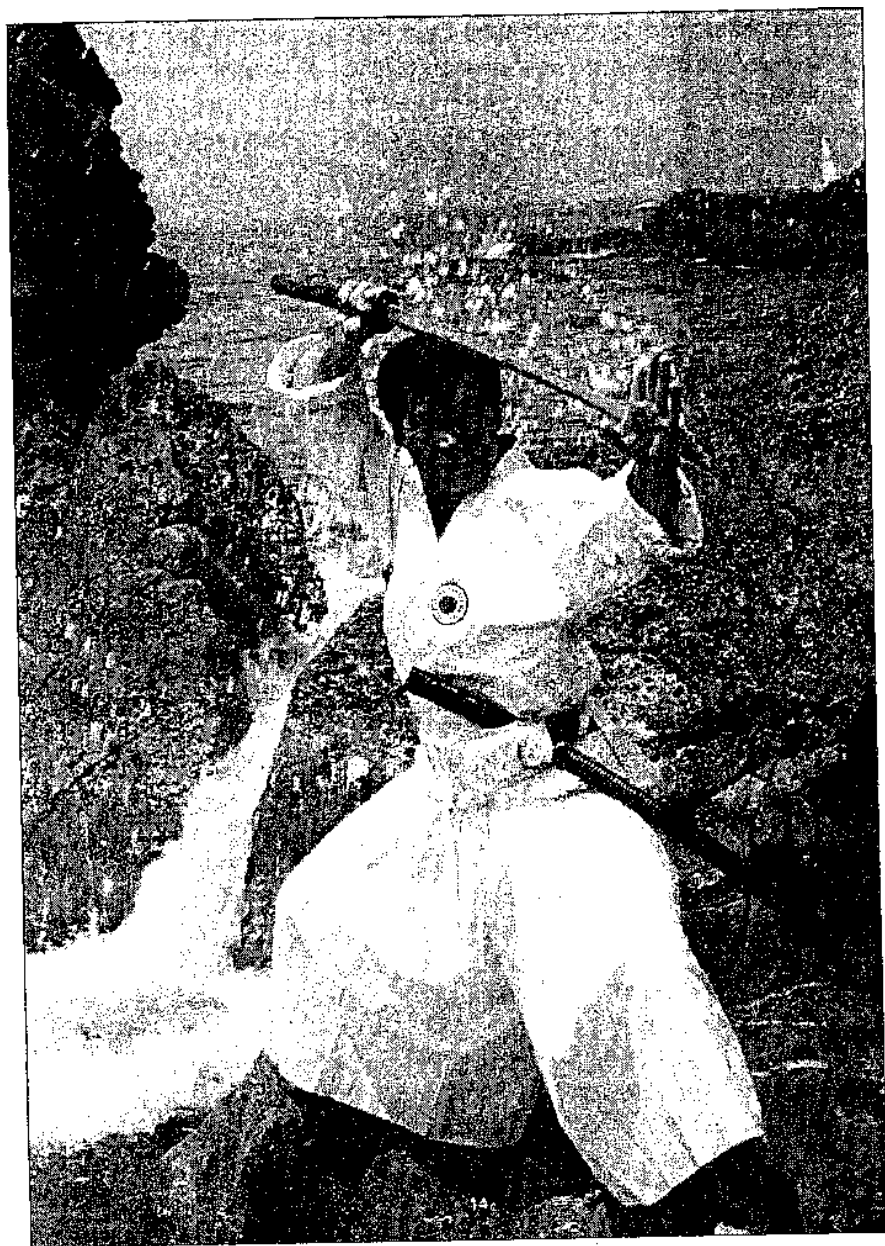
Anumite școli numesc diferitele moduri de a poziționa picioarele astfel: picioare „flotante”, picioare „care fac salturi”, picioare „care sar”, picioare „care apasă” și picioare „de corb”. Toate aceste calificative vizează mișcările rapide executate de picioare, dar din punctul de vedere al strategiei școlii mele toate sînt insuficiente.

Noi îndepărtăm noțiunea de picioare „flotante” deoarece, o dată aflați în terenul de luptă, toți combatanții tind să aibă picioare flotante. Este mai bine deci să fii sigur pe picioare.

De asemenea, nu apreciem picioarele „care fac salturi”, pentru că cei care folosesc astfel de tactică se vor obișnui cu ea. În luptă nu există nici un motiv pentru a face prea multe salturi, deci nu este indicată această tactică.

În ceea ce privește picioarele „care sar”, dacă cineva este preocupat să sară, lupta nu poate fi decisivă.

În privința picioarelor „care apasă”, acestea mai sînt denumite „picioare care așteaptă”, și în primul rînd această tactică nu va fi folosită.

Pe lângă acestea, mai există picioarele „de corb” și toate modurile de mișcări rapide ale picioarelor.

În funcție de împrejurări, trebuie să luptăm cu adversarii noștri în bălți, în mlaștini, pe teren muntos, în văi, pe câmpuri cu pietre, pe poteci etc., deci în funcție de locul respectiv este imposibil de a face salturi sau de a sări, respectiv nu se pot folosi mișcările rapide de picioare.

În strategia școlii mele, mișcările picioarelor nu sînt diferite de cele obișnuite. Acestea se efectuează ca și cum ai merge pe un drum obișnuit, în funcție de ritmul adversarului, mișcările picioarelor trebuie să corespundă mișcărilor corpului atît în fazele dinamice, cît și în cele de așteptare. Picioarele nu trebuie să fie agitate, dar în același timp mișcarea lor nu trebuie să scadă sub un anumit tempo.

De asemenea, în tactica de mase (luptă), această mișcare a picioarelor este importantă, deoarece, dacă se trece la asalt prea devreme, fără a se cunoaște spiritul adversarului, ritmul devine contradictoriu și nu putem obține victoria. Dar, dacă pasul de asalt este lent, nu se poate descoperi momentul de confuzie și de prăbușire al adversarului, iar în felul acesta nu se poate obține victoria și nu se poate aprecia situația luptei în general. Este important să se știe a se discerne ocazia confuziei sau prăbușirii adversarului și să se obțină victoria, fără a-i lăsa timpul necesar redresării. Exersați-vă în acest sens!

Preferința pentru viteză în alte școli de strategie

Preferința pentru viteză în strategie nu reprezintă adevărata Cale. În orice situație, dacă nu ești în armonie cu ritmurile, oscilezi între viteză și încetineală. Atunci cînd ai devenit expert în toate Căile, nu pari prea rapid în ochii celorlalți. De exemplu, cei care pot să parcurgă

160-200 kilometri pe zi sînt numiți „buni mărșăluitoari”, dar aceasta nu înseamnă că ei aleargă repede, de dimineață pînă seara.

Deși cei care nu sînt experți par că aleargă întreaga zi, ei nu au un randament bun. Voi lua ca exemplu corurile care-i acompaniază pe dansatori: dacă cineva care nu este expert cîntă urmînd cîntecul unui expert, se va teme mereu să nu rămînă în urmă și, astfel, se va afla sub tensiune. Atunci cînd se bate la tamburină aria Pinilor Bătrîni, deși aceasta este o arie foarte lentă, dacă nu ești expert, vei fi mereu neliniștit să știi dacă poți sau nu să păstrezi măsura. Takasago este un cîntec cu ritm rapid, dar este greșit să-l ritmezi grăbindu-te. Un proverb spune: „Cei care merg prea repede, cad”. Mersul prea rapid te face să pierzi ritmul. În mod natural și întîrzierea este rea, de asemenea.

Acțiunea unui expert pare lentă, dar el nu se îndepărtează niciodată de ritm. Pentru orice lucru, tot ceea ce este făcut conform unei obișnuințe nu pare rapid. Urmînd aceste exemple, trebuie să cunoașteți bine adevărurile Căii.

Graba este nocivă pe Calea Strategiei. Și iată motivele: conform locului, într-o baltă sau pe un teren mlăștinos etc. Este imposibil să-ți miști corpul și picioarele cu viteză. Cît despre sabie, este inutil ca ea să taie repede. Sabia nu este ca un evantai sau ca un cuțit. Dacă vrei să tăiați repede, atunci sabia nu va tăia deloc. Trebuie să știți bine să discerneți toate acestea.

În strategia de mase (luptă), de asemenea, precipitarea și graba sînt greșite. Ideea de a „presa perna adversarului” nu ajunge niciodată cu întîrziere.

Atunci cînd cineva se grăbește fără motiv, este mai bine să-l contrariați rămînînd liniștit și neocupîndu-vă de el. Trebuie să exersați această stare de spirit!

太平記英傳

根來小水奈

Despre ceea ce alte școli înțeleg prin profunzime și superficialitate

Ce am putea considera ca profund în ceea ce privește strategia? Dar superficial? Conform artei respective sau cazului în speță, spunem „principiu ultim” sau „transmitere secretă” și există astfel o profunzime necunoscută începătorilor. Dar în ceea ce privește principiile, în momentul schimbului de lovituri cu adversarul, este inutil să spui că lupti superficial sau că lovești cu profunzime.

Conform strategiei școlii noastre, principiile predate sînt următoarele: pe cei care studiază Calea pentru prima dată îi învățăm tehnicile care le sînt la îndemînă și, în primul rînd, principiile pe care ei le pot înțelege repede. Apoi, descoperim momentul în care spiritul lor se deschide și reușesc să înțeleagă ceea ce nu puteau înțelege înainte. Prin învățămintele ulterioare, ei avansează din ce în ce mai mult spre adevăruri mai profunde. Dar, în general, îi facem să învețe cu ajutorul exemplelor practice și, astfel, nu putem vorbi nici de profunzime, nici de început.

Să luăm exemplul unei regiuni muntoase, unde, dacă vrem să avansăm mai mult, ne vom afla în aceeași situație ca la început. În toate Căile sînt cazuri cînd profunzimea este valabilă și alte cazuri în care starea de început este mai convenabilă. În ceea ce privește principiile luptei, ce aș putea oare ascunde? Sau ce aș putea dezvălui?

În consecință, pentru a-mi transmite Calea, nu am nevoie de jurăminte scrise, de reguli sau de disciplină. Să predai principiile unei Căi drepte sondînd astfel inteligența celui care o studiază, să faci să dispară greșelile a cinci sau șase școli de strategie, să introduci studentul în mod natural pe adevărtata Cale a Legii samurailor și să-i formezi un spirit fără îndoieli, aceasta este Calea predării strategiei noastre. Antrenați-vă bine!

Am expus liniile mari ale strategiilor altor școli în acest capitol numit „Vîntul”, clasîndu-le în nouă cazuri. Ar fi trebuit să expun în detaliu caracterul fiecărei școli în parte,

pornind de la ceea ce au ele mai simplu, la ceea ce au
mai profund, dar tocmai datorită acestei intenții nu am

indicat numele acestor școli și nici cel al tehnicilor fundamentale.

Am acționat astfel, deoarece analizele făcute de diferite școli și teoriile specifice fiecărei Căi sînt la libera alegere a fiecăruia, conform mentalității sale. Mai mult, interpretările sînt diferite chiar în interiorul aceleiași școli. Astfel, gîndindu-mă la viitor, nu am îndrăznit să numesc una sau alta dintre școli sau dintre metode.

De aceea, am separat tendințele importante ale altor școli în funcție de: preferința exclusivă pentru sabia lungă, preferința pentru sabia scurtă, preocuparea doar pentru forță sau suplețe și atenția fixată doar pe greutate sau finețe.

Dar, din punctul de vedere al adevăratei Căi universale și al umanității, toate acestea nu reprezintă decît Căi unilaterale. Chiar dacă eu nu am înaintat în studiu plecînd de la partea cea mai simplă și ajungînd la partea cea mai profundă a altor școli, se va înțelege totuși ceea ce am vrut să descriu. În cadrul școlii noastre nu există diferențe între profunzime și început pentru sabie. Nu există limite pentru gardă. Să ajungi la virtute prin spirit, aceasta este esența strategiei.

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashi

Pentru Seniorul Terao Magonojo

Vidul

Voi prezenta Calea Strategiei școlii noastre, „Școala celor două săbii”, într-un capitol numit „Vidul”. Prin „vid” înțelegem dispariția completă a lucrurilor și, de asemenea, înțelegem domeniul necunoscutului.

Vidul vrea să spună că nimic nu există și că „nimic” nu poate fi obiectul cunoașterii. Vidul nu este egal cu nimic din ceea ce există. Cunoșcînd vidul, se cunoaște în același timp tot ceea ce există și ceea ce nu există.

În general, ideea pe care o avem asupra „vidului” este falsă. Atunci cînd nu înțelegem ceva îl considerăm ca fiind „vid” de sens pentru noi, dar acesta nu este un „vid” adevărat. Astfel de percepție nu este decît rătăcire.

Pe Calea Strategiei, dacă samurailor nu cunosc Legea pentru a-și urma Calea, în ei nu se „creează vidul”. Ei numesc „vid” ceea ce ține de un impas, fiind afectați de rătăcirile succesive, dar acesta nu este adevăratul „vid”.

Samurailor trebuie să învețe cu siguranță Calea Strategiei, să stăpînească cu măiestrie și alte arte marțiale, să nu aibă nici un punct necunoscut al Căii pe care trebuie să o urmeze, să nu aibă nici o rătăcire a spiritului, să nu se relaxeze nici un moment, începînd de la trezire. Ei trebuie să șlefuiască cele două virtuți: înțelepciunea și voința, să-și ascute cele două funcții ale ochilor: a vedea și a privi și, astfel, să nu aibă nici o umbră de îndoială. Atunci, norii rătăcirii se vor destrăma, iar acolo se va afla adevăratul „Vid”.

Atunci cînd nu cunoaște adevărata Cale, fiecare crede că se află pe drumul cel bun și crede că deține adevărul, fără a se sprijini însă pe legile lui Buda sau pe legile pămîntului. Dar, atunci cînd îi privim cu ochii care cunosc adevărata Cale a spiritului și conform marilor reguli ale umanității, îi vedem trădînd adevărata Cale din cauza egoismului lor și al unui mod greșit de a vedea. Trebuie să cunoașteți Spiritul! Bazați-vă pe un domeniu corect în

mod evident! Faceți din adevăratul Spirit însăși Calea! Exersați mult timp strategia! Nu trebuie să vă doriți decît dreptate, claritate și măreție! Faceți din vid însăși Calea! Și considerați Calea ca fiind „vid”!

În „Vid” există doar binele, nu și răul. Inteligența înseamnă „a fi”. Principiile (avantajele) înseamnă „a fi”. Căile înseamnă „a fi”. Dar spiritul este „Vid”.

12 mai, al doilea an Shoho

Shimmen Musashi

Pentru Seniorul Terao Magonjo

Miyamoto Musashi și-a întrebat o dată un discipol:

— Ce vrei să devii?

De îndată ce discipolul a răspuns: „Aș vrea să fiu la fel de bun ca tine, Sensei!”, Musashi l-a muștrat pentru că avea un scop atît de mic. Maestrul a continuat:

— Eu nu sînt nimic în această lume, viața mea pe pămînt este scurtă și se poate sfîrși în orice moment. În schimb, uită-te la Muntele Fuji, este puternic și magnific. Față de Muntele Fuji eu nu sînt nimic. Trebuie să te străduiești să fii ca Muntele Fuji!

Între legendă și adevăr

Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin – cunoscut sub numele de Miyamoto Musashi, s-a născut în satul denumit Miyamoto-mura, în provincia Harima (din actuala prefectură Hyogo), în anul 1584. „Musashi” este numele unui teren de la sud-vest de Tokyo, iar „No Kami” înseamnă persoană nobilă din zona respectivă, în timp ce „Fujiwara” este numele unei familii vestite în Japonia, de peste zece secole.

Strămoșii săi făceau parte din puternicul clan Harima din Kyushu, cea mai sudică insulă din arhipelagul japonez. Hirada Shokan, bunicul său, era un strălucit maestru de sabie, iar seniorul său, Shimmen Iganokami, l-a recompensat permițându-i să-i poarte numele. Din acest motiv, Musashi a semnat cartea *Gorin no Sho* cu numele de Shimmen Musashi.

Cînd Musashi a împlinit șapte ani, tatăl său, Munisai, a murit. Deoarece la scurt timp după acest eveniment i-a murit și mama, cel care s-a ocupat de educația sa a fost un unchi din partea mamei, care era preot. Musashi rămînea orfan în perioada cînd Toyotomi Hideyoshi lupta pentru unificarea Japoniei. Pentru fiul unui samurai, într-o țară devastată de războaie, cariera armelor era dificil de urmat. La vîrsta de treisprezece ani, Miyamoto Musashi a

susținut prima luptă împotriva lui Arima Kihei. În acel an (1596), *Shogun*-ul Toyotomi Hideyoshi trimitea pentru a doua oară o armată în Coreea. Japonia fiind în stare de război, lupta cu sabia era deosebit de apreciată în această situație. Arima Kihei era un samurai care aparținea școlii de arte marțiale *Shinto Ryu* și era expert în folosirea sabiei și a lăncii. Din primul moment, lupta lor a fost corp la corp. Deși avea doar treisprezece ani, Miyamoto era foarte bine dezvoltat pentru vârsta sa, ceea ce i-a permis să trimită adversarul la sol. În momentul când Kihei a încercat să se ridice, tânărul Musashi l-a lovit în cap cu un baston. În urma loviturii primite, Kihei a decedat.

Atunci când Musashi avea cincisprezece ani, *Shogun*-ul Toyotomi Hideyoshi a murit. În loc să susțină legitimitatea fiului acestuia la putere, Tokugawa Ieyasu începe lupta pentru obținerea titlului de *shogun*. În bătălia care a urmat, la Sekigahara, în 1600, când Japonia era practic divizată în două tabere, Miyamoto Musashi a luptat de partea clanului *Ashikaga* împotriva lui Ieyasu. Musashi a supraviețuit celor trei zile de lupte crâncene, când au murit șaptezeci de mii de oameni și, de asemenea, a reușit să scape cu viață după masacrarea armatei învinse. Miyamoto nu avea decât șaptesprezece ani, iar faptele sale de arme sînt comentate astfel în cronica *Niten-ki*: „Acțiunile lui Musashi erau deosebit de însuflețite. Toți militarii îl cunoșteau”. În urma victoriei obținute, clanul *Tokugawa* a preluat puterea în anul 1603, iar *Shogun*-ul și-a stabilit reședința la Edo (actualul Tokyo). Musashi avea atunci douăzeci de ani.

La douăzeci și unu de ani, el pleacă la Kyoto, unde va lupta cu cei trei membri ai familiei Yoshioka. Membrii familiei Yoshioka erau în mod tradițional maeștrii de arme ai familiei *Shogun*-ului Ashikaga, care a deținut puterea în Japonia de la 1338 pînă la 1573. Prima luptă pe care Miyamoto a susținut-o a fost cu Yoshioka Seijiro, conducătorul familiei. Seijiro era înarmat cu o sabie

adevărată, iar Musashi avea doar un *boken* (sabie de lemn). Dintr-o singură lovitură, Miyamoto Musashi și-a scos adversarul din luptă. Seijiro, după ce și-a revenit, a abandonat complet meseria armelor.

Al doilea frate din familia Yoshioka, Denshichiro, l-a provocat pe Musashi la duel, pentru a răzbuna umilința fratelui său. În mod intenționat, Miyamoto a ajuns târziu în ziua când trebuia să se desfășoare duelul. Deși Denshichiro avea o ținută impunătoare și lupta cu o sabie lungă, nu a avut nici o șansă împotriva lui Musashi, care i-a dat o lovitură mortală cu sabia sa de lemn.

În final, familia Yoshioka lansează a treia provocare prin fiul lui Seijiro, Matashichiro. Yoshioka Matashichiro nu împlinise zece ani, dar era ferm convins că trebuie să răzbune onoarea familiei sale. Confruntarea a avut loc într-o lizieră de pini, lângă marginea unui câmp de orez. De această dată, Musashi a așteptat disimulat în umbra pinilor, înainte ca adversarii săi să apară la locul luptei.

Matashichiro a venit echipat în ținută de război, fiind însoțit de mulți oameni înarmați. Miyamoto a apărut prin surprindere, a ucis copilul și a luptat folosindu-se de orice particularitate a terenului, pentru a face față numărului mare de adversari și a-și salva viața.

Când și-a reamintit această luptă, Miyamoto Musashi a spus: „Venerați-l pe Buda și divinitățile, dar nu vă lăsați numai în seama lor”, referindu-se la faptul că el și-a întrerupt rugăciunea pe care o făcea într-un templu din apropiere, pentru a ajunge la locul luptei, înaintea adversarilor săi.

După acest episod terifiant, în anul 1605, Miyamoto Musashi a început *musha-shugyo* (pelerinajul războinicului), faptele sale de arme fiind cunoscute în întreaga Japonie, devenind astfel o legendă a timpului său. Numele său, însoțit de abilitatea deosebită în mînuirea sabiei, este întîlnit în povestiri, scris în registre sau pe monumente, de la Tokyo la Kyushu. Pînă la vîrsta de douăzeci și nouă de ani, el a susținut peste șaiszeci de

dueluri, cărora le-a supraviețuit. La un secol după moartea sa, apare lucrarea biografică *Niten-ki* (*Biografia celor două ceruri*), care este prima mărturie scrisă despre luptele și viața lui Miyamoto Musashi.

În același an după confruntarea cu familia Yoshioka, Musashi a vizitat templul Hozoin situat la sud de Edo (Tokyo), la invitația trimisă de călugărul Oku Hozoin, adept al budismului *Zen*, în varianta *Nichiren*. Acest călugăr era expert în lupta cu lancea, dar în întâlnirea de arme care a urmat, nu l-a putut învinge pe Musashi, care era înarmat doar cu o sabie de lemn. Tactica folosită de Miyamoto Musashi a fost deosebit de apreciată, acesta fiind invitat să rămână un timp la templu. Miyamoto a acceptat și s-a folosit de această ocazie pentru a studia strategia folosirii lăncilor în luptă și a discutat mult cu preoții *Zen*.

În provincia Iga, renumită în Japonia pentru școala sa tradițională de spionaj, Mushashi l-a întâlnit pe Shishido Baikin, expert în *Kusari Kama* (armă formată dintr-o greutate și o seceră, legate cu un lanț). Greutatea era lansată spre arma și brațul adversarului, care erau ulterior trase cu lanțul și adversarul omorât cu seceră.

Lupta a avut loc pe un câmp și în momentul când Shishido a început să desfășoare lanțul, Mushashi a scos sabia mică și a străpuns pieptul atacantului. Elevii lui Shishido au degajat săbiile și l-au atacat pe Musashi, dar nu au avut nici o șansă. Atunci când Musashi se afla la Edo, a fost vizitat de un luptător numit Muso Gonnosuke, care l-a provocat la duel.

Gonnosuke avea o sabie de lemn, iar Miyamoto Musashi, care în acel moment tăia un lemn pentru a-și face un arc, s-a pus imediat în gardă. Gonnosuke a fost învins categoric și după această luptă s-a retras pe muntele Honman, în insula Kyushu, unde a perfecționat o tehnică de luptă cu bastonul, numită ulterior *Jodo*. Se spune că, după câțiva ani, Gonnosuke a solicitat din nou o luptă, dar atunci când s-au pus în gardă, Miyamoto

Musashi i-a spus: „ai învins”. Musashi a confirmat faptul că bastonul mediu (*Jo*), mînuit corespunzător, poate să reziste atacului cu sabia, iar Gonnosuke a rămas consemnat în istoria artelor marțiale ca *singurul om care l-a învins pe Miyamoto Musashi*. Muso Gonnosuke a fost convins că zeii (*Kami*) l-au condus și inspirat în meditația și cercetarea sa. De aceea el a numit școala sa de baston *Jo Shindo Muso* (Shin înseamnă inspirație divină).

Trecînd prin provincia Izumo, Musashi l-a vizitat pe seniorul Matsudaira și a cerut permisiunea să lupte cu cel mai puternic expert de *Kendo* din Izumo. Această provincie era renumită pentru expertii în lupta cu diverse arme. Matsudaira a acceptat cererea lui Miyamoto Musashi. Provocarea a fost susținută de un samurai înarmat cu un baston lung, cu secțiunea hexagonală. Miyamoto a ales două săbii de lemn. Lupta s-a dat în grădina bibliotecii seniorului Matsudaira. Musashi l-a împins pe samurai spre cele două trepte ale verandei bibliotecii, a lansat un atac spre fața acestuia, atunci cînd samuraiul era pe cea de-a doua treaptă, și i-a lovit brațele cînd acesta s-a retras.

Matsudaira l-a felicitat pe Miyamoto Musashi și, spre surprinderea tuturor celor prezenți, i-a cerut lui Musashi să lupte cu el. Musashi a aplicat aceeași tactică, împingîndu-și adversarul spre treptele verandei, iar atunci cînd Matsudaira a încercat să adopte o poziție de luptă decisivă, i-a rupt sabia cu tehnica denumită sekka – „lovitura piatra și scînteia”. Matsudaira l-a salutat pe Miyamoto Musashi, acceptînd înfrîngerea, și l-a rugat să mai rămînă cîteva zile în Izumo, în calitate de invitat și profesor. Aceste fapte de arme sînt foarte cunoscute, dar cea mai celebră dintre ele a fost considerată lupta cu samuraiul Sasaki Ganryu Kojiro.

Kojiro, un samurai tînăr, de asemenea neînvins în luptele pe care le susținuse în întreaga Japonie, era maestrul de arme al seniorului Hosokawa Tadaoki din Kokura, provincia Buzen, la nord de insula Kyushu.

Sasaki Kojiro era renumit pentru abilitatea și viteza sa de reacție. El putea să taie cu sabia o rîndunică în zbor, iar tehnica de atac inspirată de schimbarea direcției de zbor datorită mișcării cozii rîndunicii a denumit-o *tsubame-gaeshi* („lovitura rîndunicii”). „Lovitura rîndunicii” consta dintr-un atac executat spre capul adversarului, pentru a-i duce sabia spre sol. Astfel, garda era distrusă, iar cînd acesta încerca să schimbe garda, Kojiro îl tăia de jos în sus, înainte ca adversarul său să realizeze ce s-a întîmplat. Miyamoto Musashi, care exersase această tehnică, și-a dat seama că ea era consecința abilității și nu a strategiei de luptă.

Musashi a cerut seniorului Tadaoki permisiunea să lupte cu Kojiro, prin intermediul samuraiului Nagaoka Sato, un fost elev al tatălui său.

Seniorul Hosokawa Tadaoki și-a dat acordul ca lupta să se desfășoare pe insula Funa-jima, a doua zi dimineața, la ora opt. Funa-jima este o insulă nelocuită, situată între Kyushu și Hondo, la o distanță egală de Kokura (insula Kyushu) și Shimonoseki (extremitatea insulei Hondo). Datorită acestei lupte, insula a devenit celebră, fiind ulterior denumită Ganryu-jima, după numele familiei din care făcea parte Kojiro.

În noaptea care a precedat duelul, Musashi s-a mutat de la Nagaoka Sato, la comerciantul Kobayashi Tarozaemon din Shimonoseki. Deoarece Sato îi oferise barca sa pentru a ajunge la insulă, gestul lui Musashi a fost interpretat ca o retragere din fața renumitului samurai Kojiro.

În realitate însă, Miyamoto Musashi motivează astfel plecarea sa, în scrisoarea adresată samuraiului Nagaoka Sato:

„Sînt foarte emoționat de faptul că mi-ați oferit ambarcația dumneavoastră pentru duelul de mîine. Vă mulțumesc foarte mult pentru atenția dumneavoastră, dar în aceste circumstanțe, Kojiro și cu mine sîntem dușmani. El va veni pe insulă cu ambarcația seniorului

Tadaoki, iar atît timp cît și dumneavoastră aparțineți de același senior, situația de față v-ar pune într-o lumină defavorabilă. Pe de altă parte, nu este nici o problemă să ajung pe insulă, deoarece gazda la care stau acum s-a oferit să mă ducă la Funa-jima cu barca sa. Sper să mă înțelegeți. Miyamoto Musashi, 12 aprilie 1612”.

A doua zi dimineața la ora opt, mult timp după ce soarele răsărise, Musashi încă nu se trezise din somn. Comerciantul Tarozaemon i-a spus că a venit un mesager din partea oficialităților, care deja așteptau pe insulă.

Myamoto Musashi a luat micul dejun și a cerut gazdei sale să-i dea o vîslă. Între timp, un alt mesager a venit, cerîndu-i să se grăbească, deoarece era așteptat.

Musashi a cerut gazdei un prosop pe care l-a înfășurat în jurul taliei, a îmbrăcat o vestă peste kimono și s-a suit în barcă. În timp ce se îndrepta spre insulă, și-a legat mînele kimono-ului cu o sfoară, pentru a avea mîinile libere și a început să lucreze o sabie de lemn din vîsla pe care o ceruse. Deoarece lemnul era de esență tare, din stejar roșu, prelucrarea sa a fost foarte dificilă. După ce Musashi a terminat sabia, s-a întins în barcă să se odihnească.

Trecuse mult de ora zece cînd au ajuns pe insulă. El a cerut celui care conducea barca să oprească înainte de a ajunge pe plajă, a lăsat în barcă vesta și sabia lungă și a sărit în apă. Armele sale erau sabia scurtă și sabia de lemn pe care tocmai o terminase.

În timp ce mergea spre plajă, prin apa puțin adîncă, Musashi și-a legat părul cu prosopul, și a continuat să înainteze spre plajă, ținînd sabia de lemn în apă.

Sasaki Kojiro îl aștepta pe plajă, ascunzîndu-și cu greu nerăbdarea și furia din cauză că Musashi venise atît de tîrziu. Kojiro era înarmat cu o sabie de oțel, de aproape un metru lungime, forjată de armurierul Nagamitsu din Bizen, și era îmbrăcat cu pantaloni de piele și vestă roșie.

Cînd Musashi se apropia de plajă, Kojiro a înaintat

spre mare, strigându-i: „Am ajuns aici înainte de ora prevăzută. De ce ai întârziat? Îți este frică?”.

Musashi își continua înaintarea spre plajă, liniștit, ca și cum nu ar fi auzit nimic. Enervat, Kojiro a degajat sabia și a aruncat teaca în valuri, așteptând ca Musashi să iasă din mare.

Musashi s-a oprit și a replicat rîzînd: „Kojiro ai pierdut! Cum poate un învingător să-și arunce teaca? Teaca acestei săbii a însemnat viața ta!”.

Din ce în ce mai furios, Kojiro a lansat sabia spre fruntea lui Musashi, în timp ce acesta se apropia de el. În același moment, Musashi a ridicat sabia sa de lemn și a atacat capul lui Kojiro.

Sabia lui Kojiro a tăiat în două prosopul pe care Musashi îl legase acum în jurul frunții, separîndu-l în două bucăți, care au căzut pe nisip. Musashi nu era atins și a armat din nou sabia, pentru lovitura decisivă.

Kojiro însă, se clătină sub efectul loviturii și, în cădere, cu a doua lovitură a tăiat kimono-ul lui Musashi la nivelul genunchilor. Dar, lovitura dată de Musashi a atins adversarul la nivelul pieptului. Kojiro și-a pierdut respirația, iar sângele a început să-i curgă din nas și din gură. Miyamoto Musashi a lăsat sabia de lemn lângă Kojiro, a îngenunchiat și a pus mîna în fața gurii și nasului lui Kojiro. Constatînd moartea adversarului său, Musashi s-a ridicat, a salutat de departe oficialitățile prezente la duel, a luat sabia de lemn și a plecat spre barcă.

Cînd a ajuns la Shimonoseki, Musashi a trimis o scrisoare de mulțumire seniorului Hosokawa Tadaoki. Sasaki Ganryu Kojiro avea doar optsprezece ani. El a fost un samurai de înaltă ținută, deosebit de apreciat și însuși Musashi i-a regretat moartea.

După această luptă, Myamoto Musashi nu a mai folosit săbii reale în dueluri; el nu mai putea fi învins. Din acest moment, Musashi își va dedica viața înțelegerii și perfecționării luptei cu sabia.

Artele marțiale japoneze, așa cum le cunoaștem astăzi, au la bază concepția globală fundamentată în principal pe studiul sabiei.

Budo, modul de viață caracteristic războinicului japonez, a evoluat după o perioadă de pace feudală de peste două secole și jumătate (1603-1868, perioada *Tokugawa*), devenind o expresie a identității istorice japoneze.

Istoria Evului Mediu japonez este marcată, pînă la mijlocul secolului al XVI-lea, de războaie civile care au distrus țara.

Haosul creat de războaiele civile a luat sfîrșit în momentul cînd, la mijlocul secolului al XVI-lea, pe scena istoriei Japoniei a apărut Oda Nobunaga (1534-1582). El este considerat un geniu al strategiei războiului din vremea sa, iar personalitatea sa deosebită l-a impus ca pe un mare conducător.

Oda Nobunaga a învins în luptă pe majoritatea liderilor locali (*daimyo*), dar în momentul în care era pe punctul de a unifica Japonia, în anul 1582, el a fost asasinat în templul Hannoji.

Unificarea Japoniei și consolidarea sa au fost făcute de către succesorii săi, Toyotomi Hideyoshi și Tokugawa Ieyasu.

Toyotomi Hideyoshi (1536-1598) a reușit să unifice Japonia, fără să obțină însă titlul de *Shogun*, din cauza originii sale modeste. El a fost numit regentul împăratului și a construit castelul din Osaka (Osaka Jo), ca expresie a puterii pe care o deținea. Cînd Toyotomi Hideyoshi a murit, în anul 1598, el l-a desemnat pe fiul său, Toyotomi Hideyori, ca succesori.

Datorită neînțelegerilor dintre executantul său testamentar, Ishida Matsunari, și alți *daimyo*, s-a creat o

stare de confuzie pe care a exploatat-o Tokugawa Ieyasu.

Ieyasu s-a aliat cu conducătorii locali nemulțumiți, conduși de către Fukushima Masanori, iar anul 1600 consemnează la Sekigahara cea mai mare bătălie din istoria Japoniei.

Deși armata condusă de Ishida Matsunari (armata de Vest) era superioară numeric, ea a fost în final învinsă de armata condusă de Tokugawa Ieyasu (armata de Est).

În această confruntare importantă pentru viitorul Japoniei a luptat și Miyamoto Musashi, de partea clanului Ashikaga, împotriva lui Ieyasu. Musashi a supraviețuit celor trei zile de lupte crâncene, când au murit șaptezeci de mii de oameni și de asemenea a reușit să scape cu viață după masacrarea armatei învinse.

Bătălia de la Sekigahara a decis cine va conduce Japonia. Toți *daimyo*, cu excepția lui Toyotomi Hideyori s-au supus lui Tokugawa Ieyasu.

În anul 1603, Tokugawa Ieyasu (1542-1616) devine *Shogun* și stabilește *Shogunat-ul Tokugawa (Shogunat-ul Edo)*. Perioada care începe în anul 1603 și durează pînă la căderea conducătorilor Shoguni este denumită era *Edo* (epoca *Edo*).

După ce Ieyasu a fondat *Shogunat-ul Edo*, Toyotomi Hideyori se stabilește în castelul din Osaka. La doi ani după lupta dintre Miyamoto Musashi și samuraiul Sasaki Ganryu Kojiro, castelul din Osaka este asediat de către Tokugawa Ieyasu.

Se pare că Musashi a răspuns apelului armatei lui Toyotomi Hideyori, care era asediată în castel, dar nici un text din epocă nu dovedește acest lucru.

În anul 1616 cade castelul din Osaka, iar Toyotomi Hideyori se sinucide.

Miyamoto Musashi avea atunci 31 de ani și pînă la vîrsta de 51 de ani, deci pe parcursul a douăzeci de ani, viața sa este puțin cunoscută. Se presupune că a traversat Japonia, pentru a se perfecționa în arta sabiei.

Musashi a predat arta sa doar cîțiva ani, în două perioade, pînă la vîrsta de patruzeci de ani, și la sfîrșitul vieții, atunci cînd era invitat de *daimyo*. În provinciile Owari și Izumo, școala sa de scrimă a avut succes, ceea ce presupune că Musashi a stat mai mult în aceste locuri.

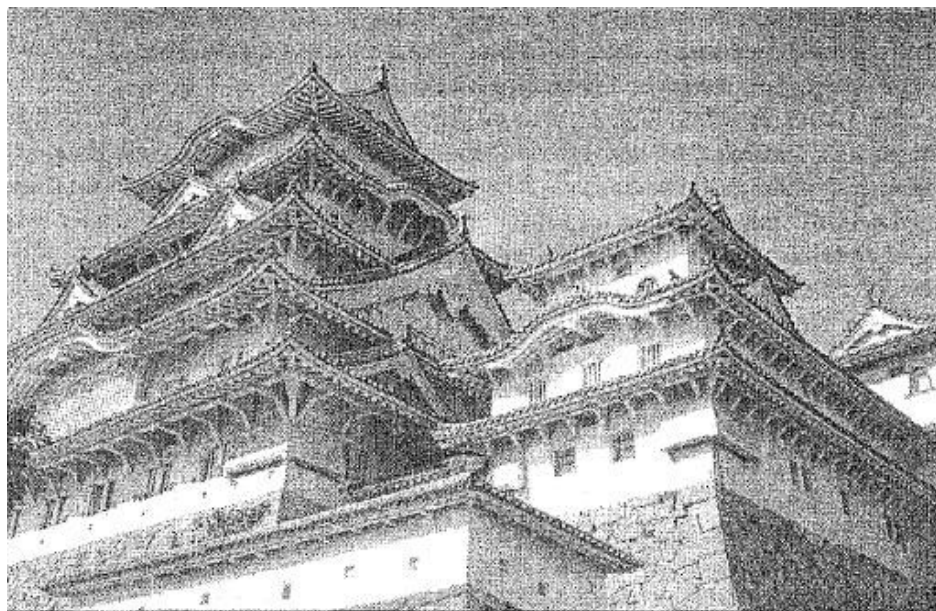
Dincolo de renumele său, metoda de luptă pe care a practicat-o Miyamoto Musashi rămîne legată de personalitatea sa, iar școala *Niten Ryu* nu s-a extins după ce el a murit. Musashi ar fi dorit ca să poată aplica cunoștințele artei sale la lupta de mase și să-și expună teoriile ca un adevărat conducător militar. Epoca în care el a trăit a fost însă caracterizată de sfîrșitul războaielor, stabilirea păcii feudale și instaurarea birocrăției. Miyamoto Musashi nu a avut deci ocazia să aplice cunoștințele sale ca un conducător de război. Acesta este motivul principal pentru care, în ciuda aprofundării studiului de sabie, metoda sa nu a dat naștere unei școli durabile, ca de exemplu școala de sabie reprezentată de Yagyū Munenori.

Miyamoto Musashi a rămas celibatar toată viața, dar a adoptat un băiat, căruia i-a dat numele său. Ei au călătorit prin toată Japonia, iar cînd Musashi avea vîrsta de 51 de ani au ajuns în localitatea Kokura, în nordul insulei Kyushu.

Fiul său adoptiv, Miyamoto Yori a intrat în serviciul seniorului din Kokura. Musashi a rămas șase ani în Kokura. În acea perioadă, creștinii care locuiau în peninsula Shimabara, situată la nord-est de insula Kyushu s-au revoltat, iar al treilea *Shogun*, Tokugawa Iemitsu, a reprimat revolta lor. Musashi și Yori l-au însoțit pe seniorul din Kokura în luptă, iar curajul și faptele lor de arme au fost remarcabile. După ce creștinii au fost învinși și provinciile din sud supuse autorității *Shogun*-ului, în anul 1639 Japonia își închide porțile, izolîndu-se de contactele cu străinii pentru o perioadă de aproape două secole și jumătate.

În anul 1640, la vîrsta de 57 de ani, Miyamoto Musashi

a fost chemat de către seniorul Hosokawa Tadatoshi din Kumamoto (castelul acestuia fiind situat în centrul insulei

Kyushu), pentru a prelua funcția de maestru de arme.

Tadatoshi și Musashi s-au înțeles foarte bine, iar după un an Miyamoto Musashi i-a dat seniorului din Kumamoto lucrarea *Treizeci și cinci de lecții de tactică*. În această lucrare, comandată de către Hosokawa Tadatoshi, Miyamoto Musashi a făcut o sinteză a cunoștințelor și ideilor sale. Seniorul din Kumamoto a murit însă subit, datorită unei boli, trei luni mai târziu, iar această pierdere l-a marcat profund pe Musashi.

Spre sfârșitul vieții, Miyamoto Musashi își dedică timpul caligrafiei, picturii, ceremoniei ceaiului, sculpturii și poeziei. Astfel, el a creat capodopere de pictură reprezentând păsări, dragoni și zeități Shinto. Musashi a fost și un caligraf de excepție, evidențiindu-se în special prin piesa *Senki* (Spiritul războiului). Musashi a sculptat în lemn zeitățile Kannon și Fudo Myo, remarcându-se prin forță și expresivitate. De asemenea, el a sculptat în

metal și a fondat o școală specializată în formarea artizanilor care creau *tsuba* (garda pentru sabie). Picturile sale sînt semnate cu sigiliul său „Musashi” sau cu pseudonimul literar „Niten” (două ceruri), cu referință la școala sa de sabie.

La vîrsta de 60 de ani, Miyamoto Musashi se retrage în peștera Ungan de pe muntele Kimpo, departe de lume și de confortul unei vieți liniștite. Aici, el a găsit calmul necesar elaborării operei vieții sale, *Gorin no Sho*.

Doi ani mai tîrziu, simțindu-și sfîrșitul aproape, a scris mesajul său final *Drumul pe care trebuie să-l urmezi singur*. În aceeași zi, el și-a oferit săbiile prietenilor ca amintire, predînd discipolului său Terao Katsunobu lucrarea *Gorin no Sho*. De asemenea, Musashi a oferit lucrarea *Treizeci și cinci de lecții de tactică* unui alt discipol al său, Terao Nobuyuki.

Miyamoto Musashi a murit la 19 mai 1645, la vîrsta de 62 de ani. Ultima sa dorință a fost să fie înmormîntat cu armura de luptă, ceremonia funerară fiind oficiată de către călugărul Shunzan de la templul Taisho-ji. Se spune că la sfîrșitul ceremoniei funerare, s-a auzit un tunet puternic, deși cerul era senin.

Mormîntul său se află la aproape șase kilometri de orașul Kumamoto, marcînd locul unde Miyamoto Musashi a intrat definitiv în legendă.

Drumul pe care trebuie să mergi singur

— *Nu contraveni, în timp, Căii Imuabile!*

— *Evită căutarea plăcerilor corpului!*

— *Să fii imparțial în tot ceea ce faci!*

— *Să nu fii niciodată lacom!*

— *Să nu ai nici un regret în afaceri!*

— *Să nu invidiezi niciodată pe nimeni, nici la bine, nici la rău!*

— *Să nu te întristezi niciodată la despărțiri!*

— *Să nu manifesti nici un fel de ranchiună sau*

animozitate față de tine sau de alții!

— Să nu ai nici o dorință de dragoste!

— Să nu îți manifesti nici o preferință!

— Să nu cauți niciodată confortul!

— Să nu cauți mâncărurile cele mai alese pentru a-ți mulțumi corpul!

— În nici un moment din viața ta să nu te înconjuri de obiecte prețioase!

— Să nu dai înapoi în fața credințelor false!

— Să nu fii niciodată tentat de alte obiecte decât de arme!

— Să te consacri în întregime Drumului, fără să îți fie frică de moarte!

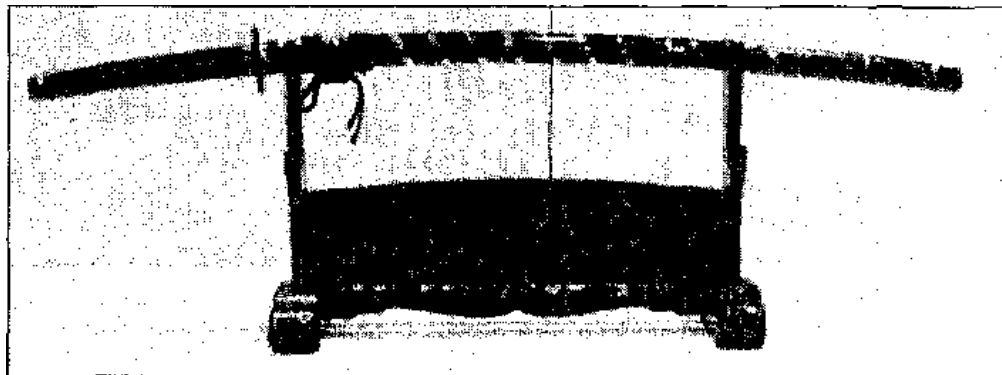
— Chiar în vîrstă fiind, să nu ai dorința de a poseda sau utiliza bunuri materiale!

— Venerați-l pe Buda și divinitățile, dar nu vă lăsați numai în seama lor!

— Să nu abandonați niciodată Calea tacticii!

12 mai 1645

Shimmen Musashî

Cartea celor cinci cercuri

Comentarii

La începutul secolului al XVII-lea, *Shogunat-ul Edo* a unificat Japonia, și astfel s-a instaurat pacea feudală, pentru două secole și jumătate (1603-1868). Stabilitatea astfel creată a slăbit spiritul militar al disciplinelor tradiționale de luptă - *Bujitsu*. Cei care mai practicau disciplinele de luptă, asigurau progresul tehnic prin programe de antrenament care se concentrau în special asupra formelor de luptă - *kata*. La aceasta se adăuga și antrenamentul mental bazat pe învățăturile Budismului *Zen* și pe cele ale filosofului chinez Confucius. Astfel, practica marțială a evoluat de la imitarea și reproducerea unor mișcări care asigurau achiziționarea unor procedee de luptă, la un antrenament riguros care avea ca scop final fuziunea dintre spirit și corp. Astfel, *Bujitsu* s-a transformat în *Budo* (Calea războinicului), care includea și o filosofie a unui anumit mod de viață. În acest timp de pace feudală, când un samurai se antrena deopotrivă în arta caligrafiei, cât și în arta sabiei, *Budo* constituia idealul clasei militare.

În această perioadă, se disting în special două școli de luptă cu sabia: *Shinkage-Yagyū Ryu*, fondată de Yagyū Muneyoshi, și *Niten Ichi Ryu*, dezvoltată de Miyamoto Musashi. Prima școală a fost susținută și favorizată de familia Tokugawa, care a dominat politica epocii

respective, fiind urmată chiar de către *Shogun*-ul Tokugawa Iemitsu. A doua școală a fost legată mai mult de personalitatea fascinantă a maestrului de sabie Miyamoto Musashi.

Principiile fundamentale ale celor două școli de sabie au fost expuse în cărțile *Heiho Kadensho*, scrisă de Yagyu Munenori (fiul lui Muneyoshi), și *Gorin no Sho*, autorul ei fiind Miyamoto Musashi. Aceste cărți explică tehnicile de sabie și descriu atât starea ideală de spirit, cât și viziunea filosofică la care trebuie să ajungă cel care practică arta sabiei.

Miyamoto Musashi are un renume deosebit în Japonia, el fiind recunoscut atât ca un samurai de excepție, cât și ca un valoros poet și scriitor, pictor și sculptor.

Scriitorul japonez Eiji Yoshikawa a contribuit la imortalizarea celebrului maestru de sabie prin cărțile sale (*Piatra și sabia, Lumina perfectă*) și nu de puține ori se folosește sintagma Yoshikawa Musashi care definește imaginea pe care publicul japonez o are acum despre Miyamoto Musashi.

Pentru a aprecia corect arta sabiei în perioada în care a trăit Musashi, trebuie să înțelegem că, în epoca respectivă, întâlnirile de sabie dintre reprezentanții diferitelor școli aveau ca preț viața. Decizia de a accepta sau de a lansa o provocare impunea deci o prudență extremă.

Pentru a putea supraviețui acestor întâlniri, participanții trebuiau să fi ajuns la un nivel tehnic deosebit. Miyamoto Musashi a susținut șaiszeci de dueluri, ceea ce a generat în el o anumită filosofie a tacticii pe care, ulterior, a prezentat-o în lucrarea *Gorin no Sho*.

În Japonia, în unele grădini ale templelor budiste, se găsesc adesea pagode cu cinci niveluri denumite *gorinto* (*go* înseamnă „cinci”, *rin*, „cerc”, *to*, „pagodă”), în care figurează cele cinci elemente caracteristice pentru Budism: Pământul, Apa, Focul, Vântul și Vidul. Așa cum cele cinci elemente reprezintă Universul întreg, Musashi

a expus filosofia tacticii sale ajutându-se de aceste cinci elemente primordiale.

Astfel, *Gorin no Sho* se poate traduce ca *Scrierile despre cele cinci cercuri* sau *Cartea celor cinci cercuri*, atît autorul, cît și cititorul evoluînd în progresia celor cinci cercuri.

Primele patru capitole: „Pămîntul”, „Apa”, „Focul”, „Vîntul” corespund atît celor patru elemente constitutive ale naturii, cît și celor patru niveluri fundamentale ale conștiinței umane.

Al cincilea capitol se numește „Vidul”.

Vidul este caracteristic Budismului în general și, în special, Budismului *Zen*. Vidul desemnează unitatea tuturor fenomenelor, dincolo de ceea ce putem urmări cu intelectul. Vidul constituie întregul, fiind starea ideală de receptivitate și disponibilitate.

Gorin no Sho este constituit deci din cinci tablouri intitulate „Pămîntul”, „Apa”, „Focul”, „Vîntul” și „Vidul” (Cerul), însumînd astfel cele cinci elemente care constituie universul în gîndirea budistă.

Deși Miyamoto Musashi avea un renume incontestabil, *Niten Ichi Ryu*, școala de sabie ale cărei principii sînt descrise în cartea *Gorin no Sho*, nu cunoaște o dezvoltare semnificativă după moartea sa. Musashi a dorit ca strategia lui să se aplice luptei de mase, iar el să conducă operațiuni armate în calitate de conducător militar de război și astfel să ajungă la un rang social corespunzător. Dar, perioada istorică în care a trăit a fost caracterizată de sfîrșitul războaielor, stabilirea păcii și instituționalizarea birocrăției.

După mai bine de trei secole și jumătate, *Gorin no Sho* este opera de actualitate a unui clasic, Miyamoto Musashi, ea fiind studiată atît de practicanții artelor marțiale, cît și de economiști, artiști, militari etc.

Pentru a interpreta mesajul cărții *Gorin no Sho*, trebuie mai întîi să înțelegem contextul istoric în care ea a fost scrisă. Traducătorii din limba japoneză consideră

că textele lui Musashi sînt foarte clare în raport cu cele ale contemporanilor săi, dar semnificația fiecărui cuvînt are o anumită concentrare de substanță, care duce la unele distorsionări semantice, dacă se dorește o transpunere cuvînt cu cuvînt în altă limbă decît în japoneză. Acesta este motivul principal pentru care voi prezenta, sub formă de comentarii, capitolele cărții *Gorin no Sho*.

Pămîntul

Niten Ichi Ryu (ni - doi; ten - cer; ichi - unu; ryu - școală) este numele pe care l-am dat Căii hyoho, care este Calea mea și vreau să consemnez aici, pentru prima oară, ceea ce am aprofundat în timpul vieții mele.

La începutul lunii octombrie din anul douăzeci din era Kanei (1643), am urcat, pentru acest scop, pe muntele Iwato din provincia Higo (Kumamoto) din Kyushu. Înainte de a lua penelul, am salutat cerul, m-am prosternat în fața zeiței Kannon și m-am întors către Buda.

Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin și sînt un Bushi, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viața mea numără acum șaizeci de ani.

Acestea sînt primele rînduri din *Gorin no Sho*. Miyamoto Musashi și-a scris opera în grota Reigando (*Rei* - spirit; *gan* - piatră; *do* - peșteră). Aici el își va petrece ultimii doi ani de viață.

Reigando este un loc retras, care aparține de templul Iwato-dera, și este înconjurat de stînci și de cascade, constituind astfel un spațiu ideal pentru meditație și concentrare. Aproape de intrarea în peșteră se află mai multe statui ale divinităților shintoiste și budiste.

Aici a început Miyamoto Musashi să lucreze la opera sa, la 10 octombrie 1643. Acest mod de a scrie, departe de confortul pe care Musashi îl avea asigurat, ne oferă intuitiv viziunea maestrului asupra sabiei. Într-adevăr, începutul operei sale semnifică sfîrșitul vieții lui Musashi, care moare la o săptămînă după ce termină de scris *Gorin no Sho*.

Miyamoto Musashi a dorit să se retragă în peștera Reigando și datorită calmului inspirat de divinitățile care patronau templul Iwato-dera. Salutînd cerul și înclinîndu-se în fața zeiței Kannon și a lui Buda, opera sa va avea o

implicație celestă, ea însăși devenind sacră.

Datorită credinței japoneze, de sorginte Shinto, că sacralitatea este multiformă și accesibilă oamenilor, scriind în acest context, Musashi intră și el în sacralitate.

Este semnificativ faptul că din primele rînduri scrise, Miyamoto Musashi își afirmă intenția de a comunica atît conceptul care stă la baza școlii sale de sabie, cît și metoda sa de strategie, *hyoho*, care pentru el înseamnă o Cale (*Do* sau *Michi*) ce include o concepție asupra lumii.

Astfel, Musahi afirmă că: „M-am antrenat urmînd Calea *hyoho*, de cînd eram tînăr, iar la vîrsta de treisprezece ani am susținut primul meu duel. Cînd am împlinit treizeci de ani și am reflectat asupra vieții mele, mi-am dat seama că toate victoriile mele s-au bazat pe un noroc deosebit, pe o abilitate înnăscută sau poate pe faptul că metodele altor școli erau inadecvate.

Astfel, am decis să aprofundez Calea și să continuu să mă perfecționez de dimineată pînă seară, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea Strategiei s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansez în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho*, nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu”.

Musashi recunoaște că după vîrsta de treizeci de ani a înțeles că victoriile obținute pînă atunci în luptă nu se datorau faptului că ajunsese la ultimul nivel al artei sale. Elementele accidentale, norocul, insuficienta pregătire a adversarilor săi, au constituit tot atîtea cauze pentru care Miyamoto Musashi a învins. De aceea, timp de încă douăzeci de ani, el își va concentra eforturile asupra stadiului final al artei sale, iar atunci cînd a împlinit vîrsta de cincizeci de ani s-a declarat mulțumit. „Intrînd adînc în pădure pentru a studia arta mea, am traversat-o și am ajuns lîngă oameni” exprimă metaforic Musashi cercetarea sa.

Totuși, trebuie remarcat faptul că de la vîrsta de

douăzeci și doi de ani el a început să caute sinteza artei sale, scriind cartea *Hyodo Kyo (Oglinda Căii Artelor Marțiale)*, care conține douăzeci și opt de articole despre strategie. Mai târziu, Musashi va scrie *Hyoho Sanju-Kajo (35 de articole despre hyoho)*, care se aseamănă din punct de vedere al conținutului cu *Gorin no Sho*.

Miyamoto Musashi avea o concepție vastă asupra antrenamentului cu sabia, care făcea parte din strategia artelor marțiale, pe care el o denumea *hyoho*. Pentru Musashi a fi puternic doar ca entitate individuală nu avea nici un sens, deoarece el știa că forța unei singure persoane este limitată și total nesemnificativă în cursul unei bătălii de mare anvergură, ca acelea la care el participase. El dorea să își dezvolte talentul la un nivel superior, deoarece era convins că găsisese un principiu aplicabil fenomenelor vieții. Astfel, după vârsta de treizeci de ani, Musashi a călătorit mult, pentru a aprofunda arta sa. În același timp, el căuta un senior care să-l angajeze în ideea de a dezvolta strategia sa la o scară mare.

Miyamoto Musashi definește metoda sa de strategie astfel: „Ceea ce eu numesc *hyoho* este practica necesară în familiile de samurai. Cei care conduc războiul trebuie să o învețe, dar și soldații simpli trebuie să o cunoască. Totuși, puțini luptători o stăpânesc într-o manieră sigură.

În primul rând samurailor trebuie să se antreneze urmînd în același timp Calea artelor marțiale și pe aceea a literaturii. Aceasta este Calea lor. Chiar dacă nu au calități naturale, samurailor trebuie să își îndrepte toate eforturile către practica *hyoho*, în funcție de gradul lor de perfecționare.

Atunci cînd reflectez la ceea ce trebuie să fie un samurai, sînt convins că el trebuie să accepte ideea morții, dar Calea morții nu este rezervată numai pentru *Bushi* (oameni de arme). Călugării, femeile, țăranii și în general toate persoanele trebuie să știe să decidă moartea lor în fața obligațiilor sau a onoarei personale.

În acest sens, nu este nici o diferență între samurai și

ei. În ceea ce îi privește însă pe samurai, aceștia urmează și Calea *hyoho*. Samuraii trebuie să fie superiori adversarilor în tot ceea ce fac. Fie atunci când câștigă o luptă individuală sau ies învingători într-o bătălie, ei își vor ilustra atît numele lor, cît și al conducătorului lor, îndeplinindu-și datoria. În aceasta constă natura *hyoho*.

Există, fără îndoială, persoane care gîndesc că a studia Calea *hyoho* nu este de folos în practica reală. În ceea ce mă privește, a urma adevărata Cale *hyoho* înseamnă să te antrenezi pentru ca *hyoho* să fie utilă, în orice moment, la toate lucrurile și să fie predată astfel încît să poată fi aplicată în toate domeniile. În aceasta constă adevărata Cale *hyoho*".

„În China și Japonia, cei care practicaau această Cale erau numiți în mod tradițional «experți în strategie». Samuraii trebuie să studieze această Cale. Astăzi există persoane care pretind că sînt adepți ai Căii *hyoho*, dar în realitate ei practică doar *kenjutsu* (arta sabiei).

Cuvîntul *expert* folosit astăzi are acest sens. Din cele mai vechi timpuri, strategia se număra printre cele «zece discipline și șapte arte», fiind numită «mijloace de a obține avantajul». În acest fel, strategia poate fi considerată o formă de artă. Dar, așa cum a fost desemnată sub apelativul «mijloace de a obține avantajul», strategia nu se poate limita doar la arta sabiei (*kenjutsu*). Dacă ne limităm numai la principiile din *kenjutsu*, nu vom putea înțelege bine nici arta sabiei și vom fi inapți de a sesiza strategia într-un plan militar mai larg."

Din acest paragraf reiese clar atitudinea lui Musashi. Prin intermediul strategiei *hyoho*, el caută un pragmatism aplicabil de o manieră generală. Acest pragmatism nu este însă o „tehnică”, în sensul occidental al cuvîntului, deoarece lipsește dualismul tehnică-spirit. Pentru Musashi, tehnica nu este distinctă de spirit. Spiritul trebuie deci căutat în tehnică, iar principiul eficacității este întotdeauna inclus în logica

însăși a tehnicii. De aceea, Musashi consideră Strategia sa *hyoho* ca un principiu general care se poate aplica tuturor fenomenelor. El se identifică practic cu tehnicile sale. Fiecare artă în sine poate deveni un mod de viață, primind astfel apelativul de *do* sau *michi*.

Acest mod de a gândi se va definitiva și sublima în timpul perioadei *Edo* (1603-1867), când societatea japoneză se izolează aproape complet. Japonia se va replea astfel în interiorul ei, constituindu-se într-o societate în care modelele culturale s-au rafinat pînă în punctul cel mai înalt al formalizării. Doar într-o societate de acest tip este posibil să se conceapă un astfel de principiu care să se aplice la toate fenomenele, asemănător Strategiei *hyoho*, elaborată de Musashi.

Miyamoto Musashi afirmă chiar la începutul lucrării sale că el este un *Bushi* (războinic). Acest termen face referință la societatea japoneză a epocii respective, care era divizată în patru clase sociale distincte: războinici, țărani, artizani și comercianți. Musashi consideră că viața războinicilor, a țăranilor, artizanilor și comercianților „reprezintă patru moduri diferite de a trăi”.

Miyamoto Musashi analizează această diviziune socială oprindu-se asupra artizanilor, luînd ca exemplu dulgherii care: „produc cu abilitate diferite unelte și instrumente pe care le studiază cu atenție și le corijează erorile prin mijlocirea măsurătorilor. Ei lucrează fără timpi morți, iar aceasta este viața lor”.

„În japoneză, dulgher este sinonim cu o mare abilitate, de aceea fac o apreciere între Calea noastră, care presupune, de asemenea, o abilitate deosebită și meseria acestor oameni. Dacă vreți să studiați Calea *hyoho*, reflectați asupra celor scrise în această carte. Chiar dacă Maestrul devine acul și elevul firul de ață, ei exersează neîntrerupt.”

Miyamoto Musashi a fondat o școală de sabie care impunea folosirea în timpul luptei a ambelor săbii, în același timp. În mod obișnuit, samuraili purtau două săbii, o sabie mare și una mică, dar ei nu foloseau decât una pentru a lupta. Musashi justifică astfel denumirea și necesitatea școlii sale de sabie: „În legătură cu cele două săbii, toți samuraili, fie că sînt comandanți sau soldați, le poartă la centură pe amîndouă. Odinioară, ele erau numite *sabia cea mare* și *sabia*. Astăzi ele se numesc *sabia* și *wakizashi* (sabia care se poartă lateral). Nu trebuie să explic aici în detaliu că toți samuraili poartă aceste două tipuri de săbii. În țara noastră, samuraili

obișnuiesc să le poarte pe

Conceptul *Niten* (două cercuri) stă la baza școlii de sabie *Nito* („Școala celor două săbii”), fondată de celebrul samurai Miyamoto Musashi – stampă de epocă.

amîndouă la centură, știind sau nu de ce. Am numit școala mea „Școala celor două săbii”, tocmai în scopul

de a face cunoscut avantajul pe care îl prezintă faptul de a purta aceste două săbii.

Fiind diferite de lănci și halebarde, prin ușurința de a le folosi în orice împrejurare, săbiile pot fi păstrate în orice moment la îndemână.

În cadrul școlii noastre, chiar de la început se exersează Calea avînd în permanență cele două săbii în mîini. Aceasta este caracteristica școlii noastre. Atunci cînd ne găsim moartea în cursul luptei, este mai bine pentru noi dacă acest lucru se petrece după ce am folosit toate armele de care dispunem. Este contrar principiului nostru să mori fără a folosi vreuna din armele pe care le-ai avut”.

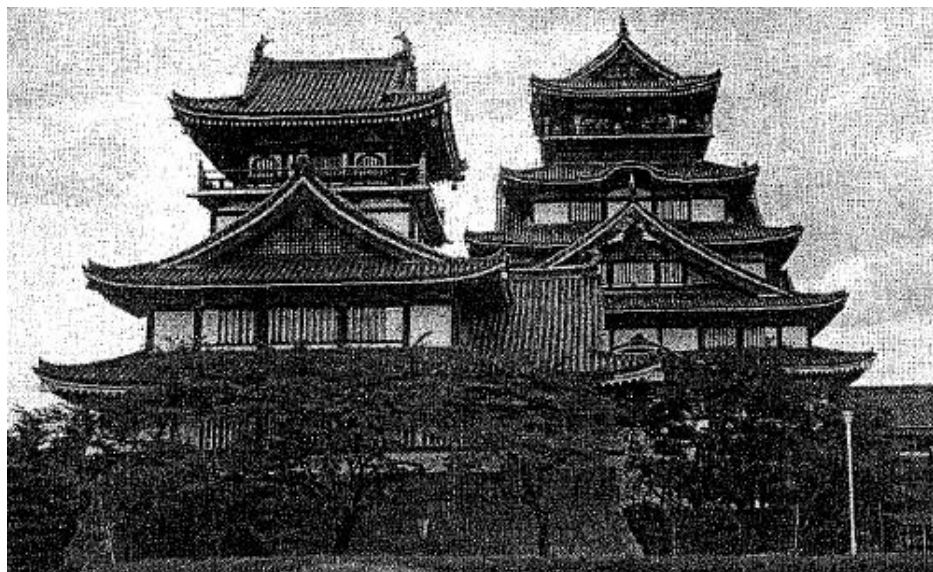
În continuare, Miyamoto Musashi descrie sistemul general al metodei de strategie *hyoho*. Musashi subliniază pentru cei care vor să studieze Calea, că: „trebuie să cunoască totul, de la ansamblu la detalii și să evolueze de la simplitate la complexitatea fenomenelor. Așa cum cineva trasează un drum drept pe pămînt, am intitulat acest capitol – «Pămîntul»”.

„Drumul drept” al acestui capitol îl constituie definirea ritmului.

Ritmul *hyoshi*, este un element esențial pentru executarea tehnicilor, în toate artele marțiale. În timpul unei lupte, distanța dintre cei doi adversari se modifică, iar această modificare are loc după un anumit ritm. În timpul luptei, cei doi adversari execută atacurile, blocajele, eschivele etc. după o cadență proprie. Nici un gest nu este independent de anumite ritmuri atît fizice, cît și psihice. Chiar și atunci cînd nu ne mișcăm, datorită respirației, bătăilor inimii, stării tonusului muscular, avem un ritm care va determina mișcările ulterioare.

În luptă, timpul subiectiv al fiecărui luptător nu se desfășoară de o manieră plată, uniformă. Așadar, noțiunea prin care japonezii definesc ritmul *hyoshi*, se referă în acest exemplu la suita de intervale spațio-temporale ritmice, produse atît de cadența proprie

fiecărui luptător (influențată de respirație și de starea sa psihică), cât și de relația reciprocă dintre cei doi luptători.

Miyamoto Musashi, fundamentează astfel noțiunea de ritm pentru studiul sabiei:

„În toate lucrurile există un ritm (*hyoshi*), dar în cazul particular al strategiei, *hyoshi* este imposibil de sesizat dacă nu te antrenezi. Dacă privim în jurul nostru, constatăm că existența ritmului este evidentă în dans, muzică, în folosirea instrumentelor muzicale. Dacă ritmul este predominant, atunci interpretarea este bună.

În artele militare, începînd cu tirul cu arcul, tirul cu pușca și pînă la echitație, totul se supune ritmului și cadenței. În oricare dintre arte sau tehnici, nu se poate acționa împotriva ritmului.

De asemenea, și în lucrurile abstracte domină ritmul. Să luăm ca exemplu viața samuraiului. Ea se poate diviza în ritmul ascensiunii sale în grad, ritmul decăderii sale, ritmul momentelor în care totul îi este favorabil, ritmul

momentelor în care totul se petrece în defavoarea lui. Același lucru se petrece și în viața unui comerciant: există un ritm care îi aduce bogăție și un ritm care îl face să o piardă. Astfel, în fiecare domeniu există ritmuri diferite. Trebuie să știm să facem diferența între ritmul ascendent și cel descendent, care există în toate lucrurile. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

În strategie, *hyoshi* există sub mai multe forme. Mai întîi trebuie să cunoști *hyoshi* concordant, iar apoi să înțelegi *hyoshi* discordant. Trebuie să știm să discernem între *hyoshi* mare și *hyoshi* mic, *hyoshi* lent și *hyoshi* rapid, *hyoshi* de interval (*ma*) și *hyoshi* discordant.

Ultimul este esențial, deoarece fără el strategia nu poate fi sigură. În luptă, cunoscînd *hyoshi* adversarului, voi folosi un *hyoshi* la care el nu se gîndește, și înving făcînd să apară *hyoshi* vidului din *hyoshi* înțelepciunii”.

Miyamoto Musashi concentrează într-un singur cuvînt, „ritm”, esența cărții *Gorin no Sho*:

„În această carte ritmul este prezent în fiecare capitol. Trebuie să vă însușiți bine ceea ce voi scrie, pentru a deveni mai puternici.

Exersați de dimineață pînă seara pe Calea *hyoho* predată de școala noastră. Astfel, ideile voastre vor deveni mai cuprinzătoare, iar strategia mea se va răspîndi, fiind adaptabilă atît maselor, cît și unui singur individ”.

La sfîrșitul capitolului „Pămîntul”, Musashi enumeră cele nouă principii de bază ale tacticii sale și subliniază motivația practicării *hyoho*.

„Cei care vor să cunoască strategia mea trebuie să se supună principiilor următoare, după care ei vor putea să practice Calea:

1. Să evite toate gîndurile perverse.
2. Să se călească urmînd Calea, practicînd ei înșiși (și nu prin speculații de idei).
3. Să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură).

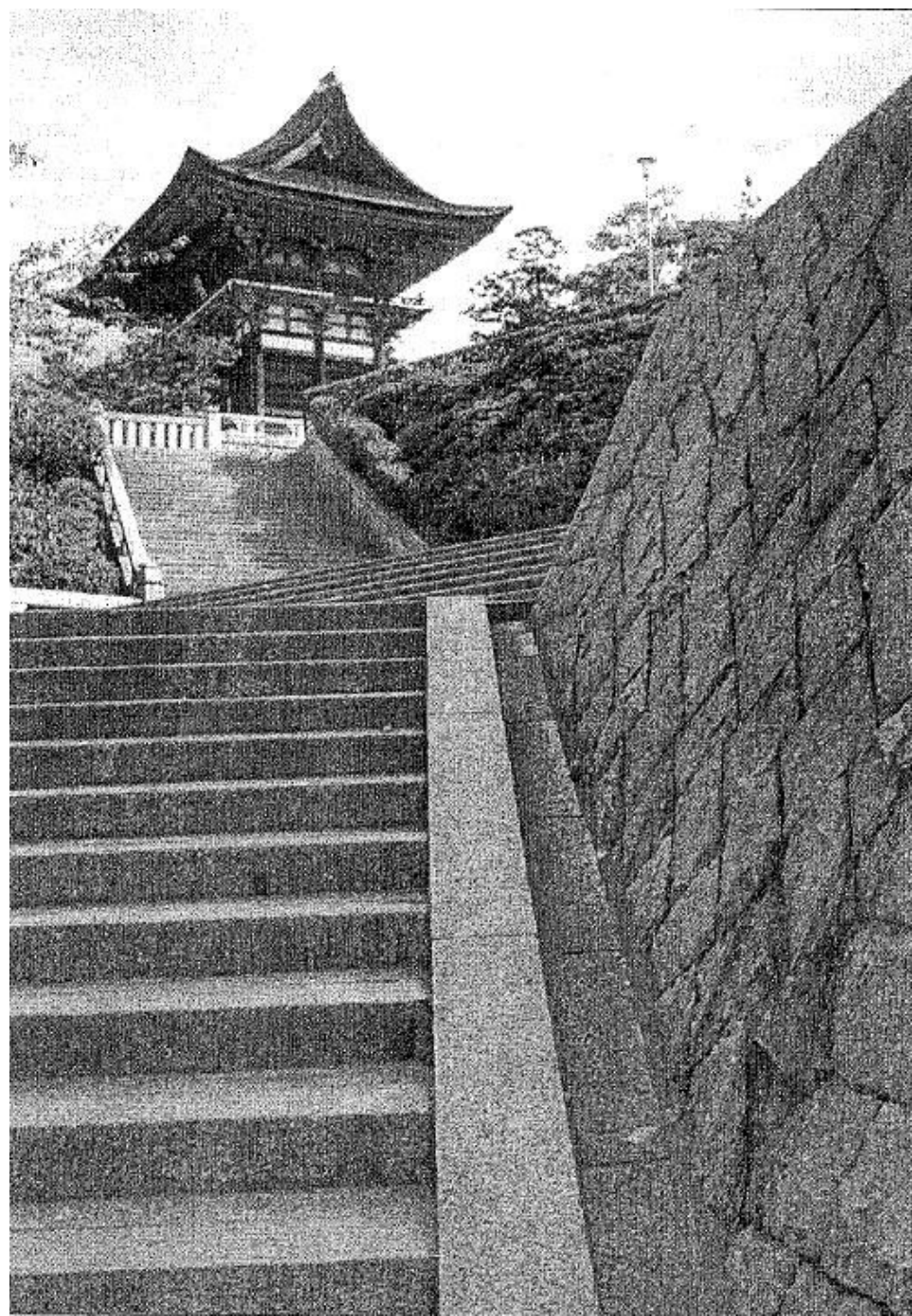

4. Să discearnă Calea fiecărei profesiuni (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică).
5. Să știe să distingă avantajele și inconvenientele fiecărui lucru.
6. Să se obișnuiască cu o judecată intuitivă pentru toate lucrurile.
7. Să cunoască din instinct ceea ce nu se vede.
8. Să dea atenție celor mai mici detalii.
9. Să nu facă nimic inutil.

Să reținem aceste principii generale și să exersăm astfel Calea *hyoho*. Este important de reținut faptul că, în această Cale cineva nu poate deveni expert în strategie fără a avea o vedere directă și vastă. În cazul în care cunoaștem bine această strategie, chiar fiind singuri în fața a douăzeci sau treizeci de adversari, aceștia nu pot să ne învingă. Trebuie mai întâi să avem această strategie prezentă în spirit și să exersăm cu sinceritate, fără răgaz. Atunci, vom învinge cu propriile mâini și vederea noastră va fi superioară altora. În momentul în care, prin practicarea exercițiilor susținute, corpul vostru se va elibera, atunci veți fi superiori celorlalți datorită propriului vostru corp. Și dacă, spiritul vostru se obișnuiește total cu această Cale, veți putea să învingeți datorită propriului spirit. Dacă veți ajunge în acest punct, cum veți mai putea fi învinși?

La fel, în domeniul strategiei aplicate în masă, veți învinge pentru că dispuneți de colaboratori capabili, veți învinge pentru că folosiți mulți oameni, veți învinge pentru că păstrați o conduită corectă, veți învinge pentru că să guvernați țara, veți învinge pentru că întrețineți poporul, veți învinge pentru că mențineți ordinea în lume.

Astfel, în toate domeniile, veți cunoaște mijlocul de a nu fi învinși de către alții. Și, în sfârșit, vă veți ajuta voi înșivă și vă veți păstra onoarea: în aceasta constă Calea *hyoho*."

Apa

Arhipelagul japonez este format din peste patru mii de insule care, se spune, s-ar fi format din picăturile de apă oceanică, ce cădeau de pe sulița zeului Izanagi.

O insulă este practic vârful unui munte aflat sub ape. Astfel, ea se supune ritmurilor pământului, iar contactul permanent cu apa și cerul o fac extrem de sensibilă. Într-adevăr, există o relație dinamică între fiecare moleculă de apă și de aer, care aparține oceanului, și tot ceea ce se petrece în mediul exterior.

Curenții planetari deplasează mase imense de aer și apă, redistribuind căldura și viața, contribuind la un schimb extrem de intens al informațiilor, deoarece particulele de apă sînt puse în mișcare de fenomene cosmice.

Aparent, ele nu se deplasează într-o direcție anumită, dar provoacă valuri succesive, care, prin fenomenul de interferență, poartă informațiile în cele mai îndepărtate locuri. Unele dintre aceste valuri, de natură seismică, *tsunami*, ating viteze de propagare în ocean de peste șase sute de kilometri pe oră.

Astfel, fiecare fosă oceanică posedă un ritm propriu de oscilație, care reflectă însă legătura cu evenimente ce s-au petrecut în alt loc și la un timp diferit. De fiecare dată cînd este lună plină sau nouă, marea înalte accentuează ritmurile oceanice. În momentul cînd intervine și influența solară, au loc modificări climatice.

Ținînd seama și de faptul că viața a apărut în mediul lichid, se poate spune că tot ceea ce este născut pe pământ este în mod egal născut din apă.

Japonezii au sesizat aceste legături între universul exterior și cel interior prin ceea ce ei numesc *mizu no*

kokoro și *tsuki no kokoro* - a avea inima (spiritul) ca apa și, respectiv, ca luna.

Insulele Japoniei nu sînt numai înconjurate de apa oceanului, dar au în componența lor atît lacuri, rîuri, cascade, cît și mări interioare. Astfel, apa, element care dă viață și energie, asociată și cu ideea de purificare, a fost prețuită și adorată încă din cele mai vechi timpuri.

În mitologia japoneză există divinități, presupuse a locui în rîuri, lacuri sau mări, care sînt descrise ca apariții discontinue, inconsistente, dar cu calități magice. Remarcăm analogia cu „știma apelor”, din folclorul românesc, care, de asemenea, putea influența destinul oamenilor.

Acordîndu-se cu respectul pînă la adorație al acestui element primordial, Miyamoto Musashi definește spiritul strategiei sale *hyoho* într-o relație indisociabilă cu apa.

„Spiritul Strategiei *hyoho* al școlii noastre de sabie *Niten* se bazează pe filosofia apei, de unde preia mijloacele cele mai eficace. Acesta este motivul pentru care voi numi acest capitol «Apa», deoarece el exprimă mînuirea sabiei potrivit cu principiile școlii noastre. Este dificil să exprim în detaliu această Cale așa cum aș dori. Deși cuvintele sînt insuficiente, esențialul va reieși din el însuși. Trebuie să ne oprim asupra a tot ceea ce am scris în această carte, asupra fiecărui cuvînt, asupra fiecărei litere, pentru a reflecta asupra lor. Dacă cititorii se vor grăbi, atunci ei se vor îndepărta de Cale.”

Musashi descrie capitolul „Apa” astfel:

„Apa este o imagine foarte bună pentru a înțelege principiul nostru. Trebuie să reprezentăm spiritul nostru asemenea apei. Apa ia forma vaselor care o conțin, fie că ele sînt pătrate sau rotunde. Apa se poate reduce la o picătură sau poate lua dimensiunea unui ocean. Apa care se găsește în locurile cele mai adînci are o culoare de un verde pur. Am încercat să descriu în acest capitol esența școlii noastre cu un spirit a cărui puritate se apropie de cea a acestei ape. Dacă cineva poate învinge clar un

adversar deoarece cunoaște bine toate principiile luptei cu sabia, atunci poate învinge pe oricine. Principiile care permit să învingi un singur om sînt aplicabile pentru a învinge o mie sau zece mii de dușmani. Tactica generalului aplică legile micilor unități la marile unități, la fel cum un dulgher execută o statuie mare a lui Buda plecînd de la un model mic. Nu vreau să mă pierd în detalii despre acest subiect. Principiul strategiei constă în a cunoaște aproape tot, de la unitate la zece miimi de unitate. Astfel, am descris esența școlii noastre în acest capitol intitulat: «Apa»”.

În acest capitol, Miyamoto Musashi prezintă tehnicile de luptă caracteristice școlii sale. Prin sublinierea asemănării dintre spiritul strategiei și apă, Musashi atrage atenția că aceste tehnici de luptă au valoare doar asociate cu spiritul. Un luptător trebuie să păstreze permanent vigilența spiritului, *Zanshin*, atît în viața obișnuită, cît și în luptă.

„În Calea *hyoho*, spiritul trebuie să ocupe același loc ca și în viața de zi cu zi. În viața obișnuită sau în momentul aplicării strategiei, nimic nu trebuie să se schimbe. Păstrați un spirit vast, just, fără prea multă tensiune, dar fără a fi relaxat, evitați ca el să fie unilateral, mențineți-l pe calea de mijloc, determinați-l să acționeze liniștit, astfel încît această acțiune să nu se oprească nici măcar un singur moment. Meditați asupra acestor lucruri!

Atunci cînd corpul este calm, spiritul nu se oprește, iar atunci cînd corpul se mișcă foarte violent, spiritul rămîne calm. Nu trebuie ca spiritul să urmeze corpul, și corpul nu trebuie să urmeze spiritul. Spiritul trebuie să fie prudent atunci cînd corpul este îndrăzneț. Spiritul trebuie să fie plin, dar fără a deborda inutil. Chiar dacă suprafața spiritului pare slabă, fondul spiritului trebuie să fie puternic, pentru ca adversarul să nu perceapă natura sa adevărată. Cei care au un corp mic trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mare; cei

care au un corp mare trebuie să cunoască în spirit tot ceea ce se petrece într-un corp mic. Fie că este vorba de un corp mare sau de un corp mic, trebuie să avem un spirit drept și este important să păstrăm un spirit eliberat de orice sentiment de slăbiciune în raport cu noi înșine.

Trebuie să menținem spiritul larg și neîntinat și în același timp să menținem deschisă înțelepciunea noastră. Este esențial să șlefuiм cu asiduitate înțelepciunea și spiritul. Numai atunci cînd se șlefuește înțelepciunea, cînd știm să discernem avantajele și dezavantajele în relațiile cu oamenii, cînd cunoaștem părțile bune și rele ale lucrurilor, cînd pătrundem toate artele sau toate Căile, cînd nu mai putem fi înșelați de nimeni, numai atunci spiritul nostru este apt să abordeze înțelepciunea strategiei *hyoho*. Cît despre înțelepciunea strategiei (duel sau luptă), ea este foarte diferită de alte lucruri. Chiar în punctul culminant al încleștării unei bătălii, trebuie să căutăm principiile strategiei și astfel să reflectăm profund, pentru a ajunge la un spirit imobil.”

Capitolul „Apa” se constituie astfel într-o metodă destinată formării fizice și spirituale a practicantului, de o manieră unitară. Miyamoto Musashi explică în acest capitol tehnicile școlii sale de sabie, fundamentînd trei direcții principale de studiu tehnic.

Prima dintre ele evidențiază cum se poziționează corpul, cum trebuie orientată privirea, cum se ține și se utilizează sabia și cum trebuie efectuate deplasările.

Astfel, „capul nu trebuie să fie aplecat în față, nici dat pe spate, înclinat de o parte sau alta a corpului. Ochii nu trebuie să rătăcească încolo și încoace. Nu încrețiți fruntea, dar adunați sprîncenele. Evitați mișcarea pupilelor, zbaterea pleoapelor și clipiți cît mai puțin din ochi. Păstrați fața decontractată, redresați puțin bărbia.

În privința cefei, aceasta trebuie să fie dreaptă, și aici este concentrată forța sa, care se distribuie egal în umeri și în totalitatea corpului. Umerii sînt degajați, iar coloana vertebrală se menține întotdeauna dreaptă. Partea

inferioară a mușchilor lombari nu trebuie scoasă în afară, forța se concentrează între genunchi și vîrfurile degetelor de la picioare, stomacul se întinde pentru ca mușchii lombari să nu fie curbați. Fixați «îmbinarea», adică apăsați bine stomacul de teaca sabiei mici, pentru a nu lesta centura”.

Deoarece samurarii trebuiau să se antreneze permanent, Musashi recomandă: „pentru comportamentul cotidian, este esențial ca acesta să devină comportament al strategiei prezentate, iar comportamentul strategiei trebuie să devină un comportament cotidian”.

În legătură cu modul de a orienta privirea, Miyamoto Musashi recomandă o viziune globală, de ansamblu asupra unei acțiuni.

„Ochii trebuie orientați astfel încît să vedem larg și în profunzime, între a vedea și a privi, a vedea este mai important decît a privi. În *hyoho* este esențial să putem vedea ceea ce este departe ca și cum ar fi aproape, și ceea ce este aproape ca și cum ar fi departe.

Este important în strategie să cunoști sabia adversarului, dar să nu privești spre ea. Meditați asupra acestor lucruri. Această poziție a ochilor convine atît pentru duel, cît și pentru luptă.”

Musashi atrage din nou atenția asupra antrenamentului permanent, cotidian.

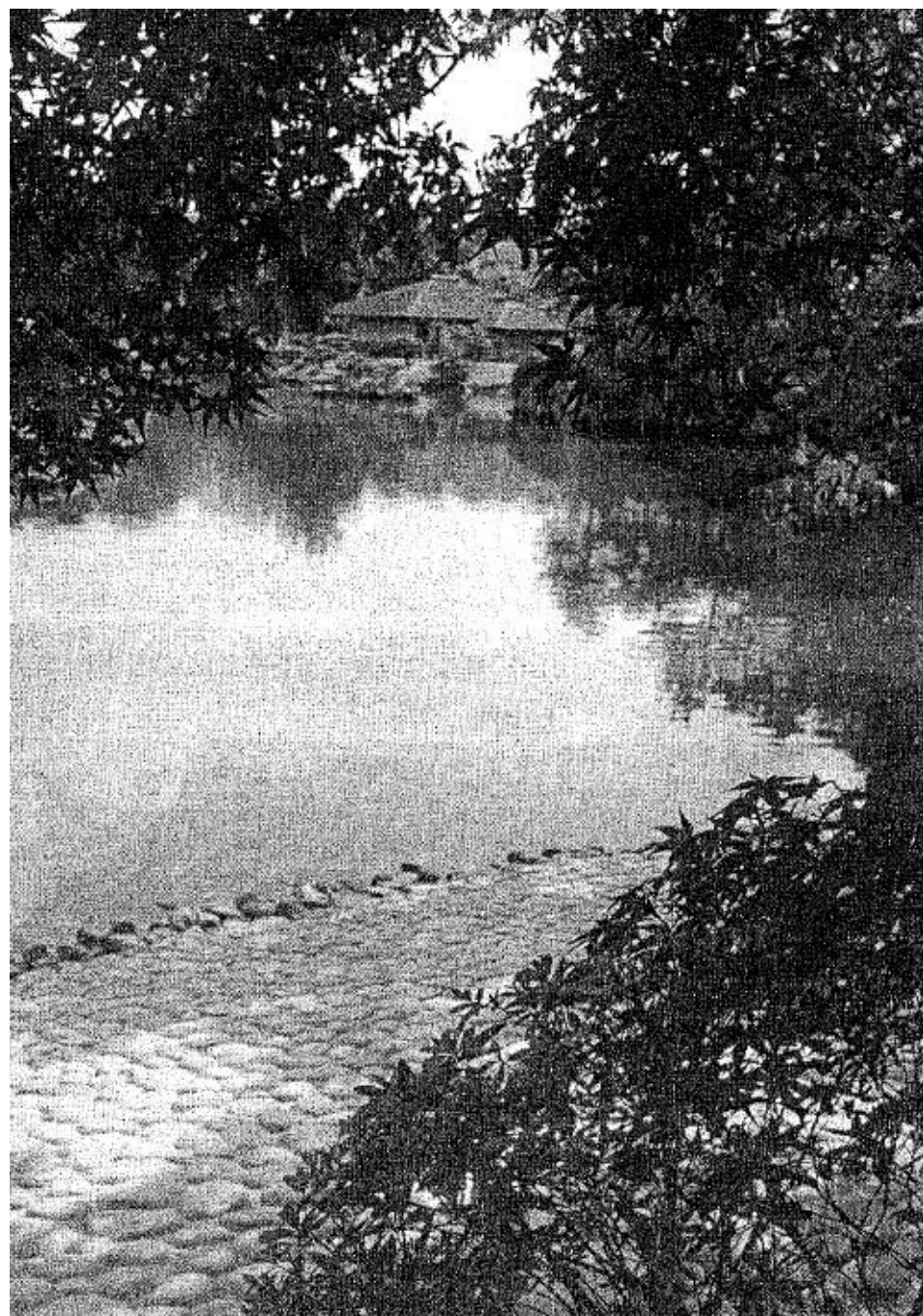
„În primul rînd trebuie să știi cum să privești în lateral fără să miști pupilele. Toate aceste poziții ale ochilor nu pot fi obținute dintr-o dată în situații de maximă urgență. Este bine deci să rețineți tot ceea ce am scris pînă aici, păstrați modul acesta de a vedea în viața obișnuită și nu-l modificați în nici o ocazie. Reflectați asupra acestui subiect!”

Deoarece în Japonia existau numeroase școli de sabie, Miyamoto Musashi insistă asupra modului corect în care se execută priza pe armă și a utilizării corecte a acesteia.

„Pentru a ține o sabie în mînă, trebuie ca degetul

mare și arătătorul să fie în mod conștient suple, degetul mijlociu nu trebuie să fie nici crispat, nici relaxat, iar degetul inelar și

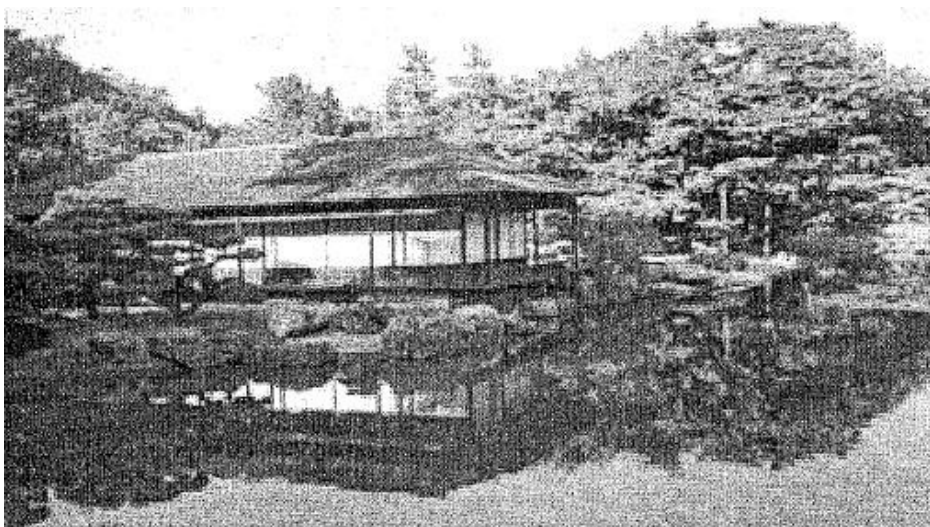

cel mic trebuie să fie în mod conștient strânse. Nu este bine ca interiorul mâinii să fie destins.”

În momentul cînd se atinge o sabie, scopul final nu este de a fi ținută în mâini; sabia va fi folosită în luptă.

„Țineți sabia în mînă gîndindu-vă că veți despică adversarul. În momentul cînd sînteți pe punctul de a tăia adversarul, nu modificați niciodată interiorul mîinilor și susțineți sabia astfel ca ele să nu fie rigide. Chiar dacă numai atingeți sabia adversarului, o interceptați sau o blocați cu sabia voastră, nu modificați decît degetul mare și cel arătător, după voința voastră. Înainte de toate, nu manevrați sabia decît cu intenția fermă de a despică adversarul.”

Musashi și-a fundamentat strategia pe ideea de suplețe, și de aici analogia cu apa. El atrage atenția că nici mîinile, nici sabia nu trebuie să rămîină rigide.

Consecința directă a rigidității este moartea.

„Pentru o sabie sau pentru o mînă, cel mai rău este să rămîină rigidizată. Poziția rigidă corespunde unei mîini moarte. Dacă nu rămîneți niciodată fixați, aceasta corespunde cu o mînă vie. Trebuie să înțelegeți foarte

bine toate acestea.”

Deplasările fac parte integrantă din orice școală de sabie. Poziția picioarelor și modul de deplasare sînt definitorii pentru practicarea artei în sine și, în ultimă instanță, pentru supraviețuire. Poziționarea corectă a picioarelor și deplasarea corespunzătoare sînt definite de Musashi astfel: „Poziția picioarelor: vîrfurile trebuie să fie ușor libere, în timp ce călcîiele sînt puternic sprijinite de sol.

Mișcarea picioarelor: indiferent dacă facem pași mari sau pași mici, pași lenți sau repezi, în funcție de situație, trebuie să ne deplasăm întotdeauna ca în mersul normal”.

Miyamoto Musashi insistă ca tehnicile de sabie să fie executate cu o bază de susținere cît mai mare, pentru a avea eficacitatea maximă. El exprimă metaforic această idee, prin complementaritatea dintre Yin și Yang.

„În această Cale, picioarele de tipul Yin și Yang sînt cele mai importante. «Picioarele Yin și Yang» înseamnă să nu acționezi cu un singur picior. Atunci cînd tăiem adversarul sau ne retragem sau chiar în momentul cînd îl interceptăm, ambele picioare trebuie să fie active: dreptul – stîngul, dreptul – stîngul, adică Yin și Yang. Insist încă o dată asupra faptului că nu trebuie niciodată să mișcați numai un singur picior. Meditați asupra acestor lucruri!”

Cea de a doua direcție tehnică prezentată de Miyamoto Musashi în capitolul „Apa” se referă la modurile de poziționare în gardă, definește traiectoria corectă a sabiei, prezintă cele cinci tehnici reprezentative ale școlii sale, *Niten Ryu*, și revine asupra recomandării de „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă”, ca o referință a extinderii principiului strategiei *hyoho* la lupta de mase.

Miyamoto Musashi face o sinteză a modurilor de a intra în gardă, avertizînd că o poziție de gardă nu este imobilă, conjuncturală sau aleatoare.

„Există cinci moduri de a te pune în gardă: cu sabia deasupra capului, cu sabia în fața corpului, cu sabia îndreptată în jos, cu sabia îndreptată spre partea dreaptă, respectiv înspre stînga corpului. Chiar dacă am împărțit modul de a te pune în gardă în cinci secvențe, toate au același scop: a tăia adversarul. Nu există altă manieră de a poziționa corpul în afară de cele cinci enunțate.”

Poziția de gardă condensează deci dinamica unei lupte potențiale, iar scopul ei este de a tăia adversarul.

„Indiferent în care din aceste poziții vă aflați, să nu vă gîndiți niciodată că aceasta este pentru a vă pune în gardă, ci pentru a tăia adversarul.” Maniera de prezentare a pozițiilor de gardă este în același timp logică și metodică, Musashi prelungind aplicabilitatea acestor noțiuni la strategia de mase.

„Există două moduri de a te pune în gardă: în mare, respectiv în mic. Alegeți-l pe cel mai avantajos, în funcție de împrejurări. Primele dintre cele cinci poziții de gardă citate mai sus: cu sabia deasupra capului, cu sabia în fața corpului, cu sabia orientată în jos, sînt poziții de gardă de bază. Ultimele două poziții de gardă, cu sabia îndreptată la dreapta, respectiv la stînga corpului, sînt relativ ușoare. Ele au fost adaptate pentru cazul în care nu există spațiu deasupra capului sau atunci cînd nu dispunem de spațiu în lateral și astfel ne poziționăm în gardă la dreapta sau la stînga.

Esențial în această Cale este să te pui în gardă cu sabia în fața corpului. Această poziționare în gardă, cu sabia în fața corpului, este baza tuturor pozițiilor de gardă. Dacă extindem acest principiu pentru tactica de mase (lupta de cîmp), atunci această punere în gardă, cu sabia în fața corpului, va corespunde cu funcția unui general pe cîmpul de luptă. În spatele «generalului» se află celelalte patru moduri de a te poziționa în gardă. Reflectați profund asupra acestui subiect!”

În continuare, Miyamoto Musashi insistă asupra

cunoașterii traiectoriei corecte a sabiei, ca o jalonare a Căii pentru un practicant. El face dovada modului profund în care a înțeles arta sabiei, explicînd în cuvinte simple juxtapunerea între planul loviturii și direcția tăișului sabiei.

„A cunoaște Calea Săbiei înseamnă că, dacă se cunoaște bine traiectoria, chiar dacă se manevrează cu două degete sabia pe care obișnuim să o purtăm, o putem face cu mare ușurință.

Numai dacă se dorește să dăm lovituri rapide cu sabia, se modifică traiectoria sa, și astfel apar dificultăți în manevrarea ei. Este mult mai preferabil să se execute loviturile cu sabia calm, pentru ca mînuirea ei să fie făcută mai ușor.

Numai dacă se dorește mînuirea rapidă a sabiei ca și cum ar fi un evantai sau un cuțit, ne opunem traiectoriei sale și astfel manevrarea sa devine dificilă. Această mînuire greșită se numește a toca cu cuțitul, și este imposibil să se taie un adversar în acest mod cu o sabie. O dată executată o lovitură de sus în jos, este preferabil să se ridice sabia după traiectoria cea mai potrivită pentru redresare. Dacă se execută lovitura orizontal, este recomandabil să se revină în plan orizontal, și astfel se poate regăsi traiectoria corectă. În toate cazurile, întindeți bine cotul și puneți forță în mînuire, aceasta este Calea Săbiei.”

Musashi recomandă pentru fixarea traiectoriei corecte a sabiei repetarea tehnicilor de luptă ce caracterizează școala sa de sabie.

„Dacă învățați cele cinci moduri de mînuire urmînd strategia noastră, traiectoria sabiei voastre va fi fixată și astfel veți manevra sabia cu ușurință. Antrenați-vă constant!”

Conținutul celor cinci tehnici de luptă specifice școlii de sabie *Niten Ryu* a constituit subiectul mai multor interpretări. În prezentarea acestora, Miyamoto Musashi nu precizează dacă este convenabil să se utilizeze cele

două săbii, deoarece descrierile corespund mai mult folosirii unei singure săbii.

Cele cinci formule tehnice au fost codificate sub formă de *Kata* de către Soke Imai, al zecelea succesor al lui Miyamoto Musashi, și sînt executate cu două săbii. Ele corespund în principiu pozițiilor fundamentale de gardă și pot fi înțelese numai după o practică asiduă.

„Simpla descriere a celor cinci tehnici este insuficientă pentru o înțelegere corectă. Pentru a învăța cele cinci tehnici de luptă, trebuie în același timp să ții o sabie în mînă și să cauți Calea sabiei antrenîndu-te. Exersînd cele cinci tehnici, se poate cunoaște traiectoria sabiei proprii și în plus se poate anticipa corect traiectoria sabiei care vă atacă. Astfel, se poate înțelege că nu există o altă posibilitate de a te pune în gardă, pentru școala noastră *Nito*, «Școala celor două săbii», în afară de cele menționate. Exersați neconținut!”

„Nu este necesar să dau prea multe detalii despre aceste tehnici. Ele trebuie să devină obișnuite pentru ca să cunoașteți modurile diferite de mînuire a sabiei în școala noastră, să învățați liniile principale ale ritmului și să discernați traiectoria sabiei adverse. Trebuie să vă obișnuiți cu aceste moduri de a mînuie sabia în timpul luptelor. Atunci cînd deosebiți intențiile adversarului folosind ritmuri *hyoshi* variate, veți obține victoria, în diferite moduri.

Reflectați profund!”

Pozițiile de gardă, traiectoria sabiei și cele cinci tehnici de luptă sînt sintetizate de către Miyamoto Musashi în recomandarea „a fi în gardă fără a lua poziția de gardă”:

„ «A fi în gardă fără a lua poziția de gardă» înseamnă în accepțiunea cea mai profundă că nu există poziție de gardă pentru sabie. În același timp, dacă se împarte în cinci poziții modul în care se poate intra în gardă, se poate numi acest lucru intrare în gardă. Esențial în poziția sabiei este ca ea să fie cît mai adaptată pentru a

se tăia în orice direcție, căci aceasta depinde de condiția adversarului, de locul și de ambianța respectivă.

Atunci când se coboară puțin sabia, care anterior se ținea deasupra capului, deja sabia este dirijată în față; dacă se consideră că este mai avantajos să se ridice puțin sabia, aceasta fiind în fața corpului, sabia este deja deasupra capului.

Dacă, în funcție de împrejurări, se ridică puțin sabia, care era cu vârful în jos, sabia este deja în fața corpului. Pozițiile la dreapta și la stînga, atunci când sînt puțin modificate către centru, în funcție de situație, se pot transforma în pozițiile cu sabia în fața corpului, respectiv cu vârful sabiei îndreptat în jos.

În acest fel, principiul de «a fi în gardă fără a lua poziția de gardă» a fost stabilit. Atît timp cît se ține în mîna o sabie, scopul urmărit este de a tăia adversarul în orice mod posibil. Chiar dacă interceptăm, lovim, atingem, lipim sau izbim sabia adversarului care este gata de a ne tăia, totul este o ocazie de a tăia adversarul. Acest fapt trebuie bine precizat. Dacă vă gîndiți să interceptați, să loviți, să atingeți, să lipiți sau să izbiți sabia adversarului, atunci veți pierde din vedere ideea de a tăia adversarul. Din contra, este important să vă gîndiți că totul este un mijloc de a tăia adversarul. Gîndiți-vă bine la acest lucru!

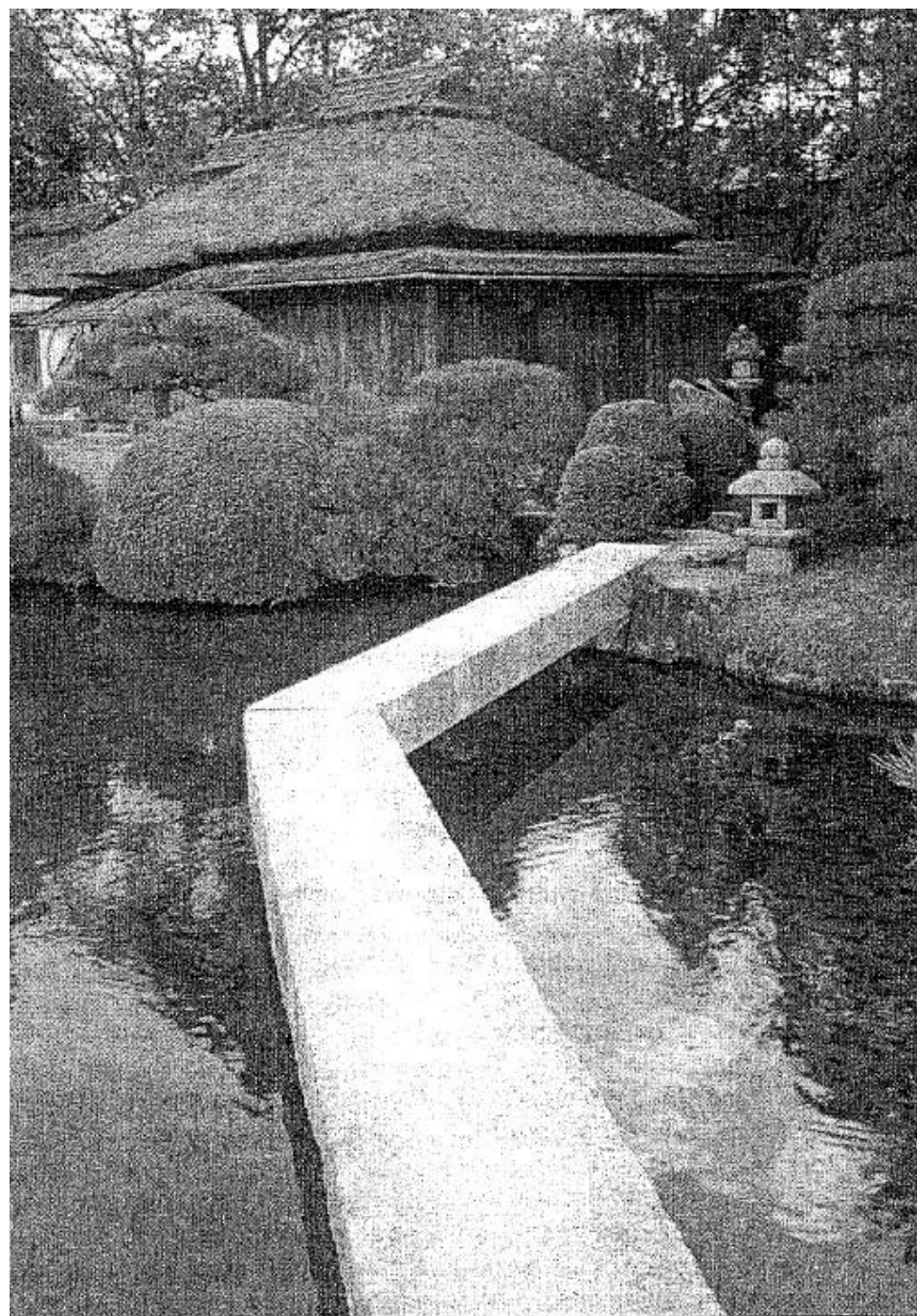
«Dispoziția de forțe» în tactica de mase (lupte) corespunde unei intrări într-o poziție de gardă. Orice mijloc poate fi întrebuințat pentru a obține victoria în luptă. O poziție rigidă este greșită. Trebuie să reflectați asupra acestui subiect!».

A treia direcție tehnică descrisă în capitolul „Apa” cuprinde loviturile specifice școlii de sabie reprezentată de Miyamoto Musashi. Astfel, sînt prezentate tehnicile: lovitura „după un singur ritm pentru a tăia un adversar”, lovitura „fără gînd, fără reflectare”, lovitura „apei care curge”, lovitura *sekka*, lovitura „foilor de arțar” etc.

De asemenea, este redată foarte plastic poziția

corpului în raport cu cea a adversarului în paragrafele: despre „corpul care înlocuiește sabia”, „lovituri și tăieri superficiale”, „tehnica «corpului lui Suhko»”, poziția „corpurilor adverse ca și cum acestea ar fi lăcuite sau lipite”,

„concurs de înălțime” etc.

Intercepția armei adversarului este studiată și din punctul de vedere al schimbării ritmului: trei tipuri de intercepție, „intercepția prin izbire” etc.

Studiind acest repertoriu de tehnici, ne dăm seama de nivelul deosebit la care a ajuns Miyamoto Musashi în arta sabiei, iar remarca maestrului referitoare la studiul tehnicilor „cu sabia în mână” rămîne singura opțiune pentru a căuta, prin antrenament, Calea *hyoho*. În tot ceea ce scrie, Musashi se bazează pe propria sa experiență, dobîndită după o viață de luptă, studiu și antrenament.

La sfîrșitul acestei secțiuni, Miyamoto Musashi reia tema aplicării strategiei *hyoho* la lupta de mase. Astfel, în paragraful intitulat sugestiv „în centrul unei lupte” este redată descrierea poziției de gardă cu cele două săbii și a strategiei folosite împotriva mai multor adversari:

„Vreau să vă vorbesc aici despre cazul în care sînteți singuri în fața mai multor adversari. Trageți sabia și sabia mică și intrați în gardă întinzînd larg și orizontal săbiile, de fiecare parte a corpului. Chiar dacă adversarii vă atacă din patru părți, încercați să îi orientați pe o singură direcție. Discerneți care dintre adversari vă vor ataca primii și treceți la contraofensivă cu vioiciune, începînd cu aceștia. Privirea voastră trebuie să cuprindă tot ceea ce vă înconjoară; sesizați planul de atac al adversarilor voștri. Loviți atît cu sabia din mîna stîngă, cît și cu cea din mîna dreaptă. O dată ce ați lovit, este foarte greu să rămîneți într-o atitudine de așteptare. Imediat, reîntoarceți-vă în poziția de gardă, cu săbiile de fiecare parte a corpului. Pătrundeți puternic printre atacanți, schimbați-le ordinea de atac și intrați imediat în noii adversari, zdrobindu-i și pe aceștia.

Este important ca, prin toate mijloacele, să vă mențineți adversarii în șir indian, așa cum sînt înșirați peștii, unul după celălalt, pe un fir de ață.

Dacă vedeți că adversarii sînt unul în spatele celuilalt, loviți puternic, fără răgaz. Nu este bine să atacați adversarii care formează un grup compact. Dacă nu vă preocupați decît să reacționați pe măsură ce sînteți atacați, nu este bine, deoarece intervine așteptarea. După ce ați găsit *hyoshi*, ritmul adversarilor, căutați punctele lor slabe pentru a-i învinge și astfel vă veți asigura victoria”.

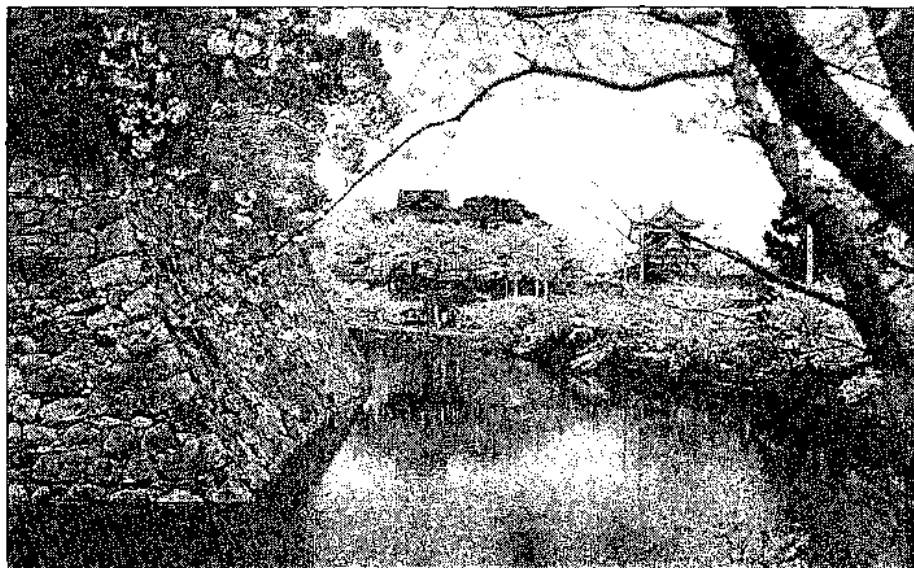
În finalul capitolului „Apa”, Miyamoto Musashi reia tema unității spiritului și corpului, revenind asupra dezvoltării viziunii interioare prin antrenamentul cu sabia, iar prezentarea metodică și sistematică a strategiei școlii sale de sabie este realizată într-o manieră remarcabilă.

„Spiritul penetrant este transmis prin Calea adevărată a școlii noastre, «cu două săbii». Antrenați-vă riguros; este important să vă adaptați corpul la această strategie. Explicația nu poate fi decît verbală.

Tot ce am scris mai sus a fost o explicație în linii mari, într-un singur capitol, a tehnicilor școlii noastre de sabie.

Pentru a se obține victoria, în strategia sabiei trebuie parcurse următoarele etape: mai întîi să se cunoască cele cinci poziții de gardă datorită celor cinci tehnici de luptă, să se păstreze întregul corp suplu prin exersarea aprofundată a traiectoriilor tehnicilor de sabie, să se sesizeze ritmul Universal printr-o judecată corectă, să se perfecționeze mînuirea sabiei pînă cînd devine naturală, corpul și picioarele trebuie să se miște în toată libertatea, iar pe măsură ce învingi adversarii, să înțelegi ce este bun sau rău în strategie. Practicați potrivit cu fiecare paragraf al acestei cărți și luptați cu fiecare dintre adversarii voștri. Astfel, veți înțelege progresiv principiile (avantajele) Căii. Toate acestea trebuie să rămîină prezente permanent în mintea voastră; nu vă grăbiți! După împliniri, învățați din timp în timp virtuțile strategiei. Va trebui să luptați cu oameni diferiți și astfel le veți putea cunoaște gîndurile. Cînd ai de parcurs un

drum lung, avansezi pas cu pas. Gîndiți-vă bine, fără să vă grăbiți! Luați practica acestor reguli pentru statutul de samurai. Astăzi învingeți «eul» de ieri și mîine îl veți învinge pe acela care vă este inferior, după care, în altă zi, veți învinge pe cei ce vă sînt superiori. Acționați așa cum am spus în această carte și nu vă abateți de la

drumul vostru!

Atunci cînd ați învins un adversar oarecare, dacă l-ați învins contrar principiilor, aceasta nu este Calea adevărată. Dacă aveți prezentă în spirit eficacitatea strategiei, veți avea spiritul de a învinge singur zeci de adversari. Astfel, prin inteligența din școala de sabie veți atinge nivelul de înțelegere al strategiei de mase sau individuale. Întăriți-vă prin studiul de o mie de zile și perfecționați-vă prin studiul de zece mii de zile. Trebuie să reflectați adînc!”

Focul

Japonezii consideră că aparțin unui regat solar, deoarece împăratul lor este descendentul divin al Zeiței Soarelui – Amaterasu O Mikami.

Amaterasu, fiind supranumită și „Marea Zeiță Strălucitoare a Cerului”, era atît de frumoasă, încît zeii au hotărît să o urce pe Scara Cerului, unde să rămînă pentru totdeauna, iar strălucirea ei solară să aparțină veșnic Pămîntului.

Din aceste motive, în Japonia a fost îndelung practică adorația Soarelui. De asemenea, Japonia, fiind denumită de străini și „Țara Soarelui Răsare”, a adoptat Soarele ca emblemă pentru drapelul național.

Soarele era adorat, la fel ca și focul (în limba japoneză, ideograma *hi* poate însemna atît Soare, cît și foc), prin ceremonii speciale.

Focul nu era folosit doar pentru a pregăti mîncarea și a încălzi locuințele, ci era prin el însuși o ofrandă adusă zeilor. Focul avea și un rol purificator, în China și Japonia existînd credința că spiritele celor decedați pot fi petrecute și trimise în lumea cealaltă prin foc.

Acestor puteri magice li se adăugau cele obținute prin observațiile practice, atunci cînd oamenii au descoperit că metalele, de exemplu cositorul sau cuprul, își pot schimba proprietățile prin topire, călire, revenire sau alte tratamente termice, cu ajutorul focului. Schimbările dramatice petrecute în epoca bronzului și a fierului rămîn înscrise în memoria umanității, prin foc asigurîndu-se tehnologia care a dat arme și unelte pentru alte moduri de viață.

Miyamoto Musashi, în capitolul intitulat simbolic „Focul”, extrapolează strategia individuală la strategia

de mase.

„În acest capitol, «Focul», discut despre tot ceea ce privește lupta, victoria și înfrîngerea.”

„Focul poate fi mare sau mic. El este extravagant. În comparație cu focul, eu descriu aici mai multe tipuri de luptă. Cît despre metodele de luptă, cele care sînt folosite în luptele individuale pot fi aplicate la mii de combatanți. Trebuie să considerăm bine situația, atît în ansamblu, cît și în detaliu. Ansamblul este ușor de văzut, dar detaliile sînt imperceptibile. Acțiunile unei mulțimi nu pot fi modificate rapid, deci ele sînt ușor de descoperit, pe cînd acțiunile unei singure persoane se pot modifica printr-o decizie unică, deci este un detaliu dificil de sesizat. Nu trebuie să se piardă din vedere aceasta. În acest capitol intitulat «Focul» discutăm o problemă de acțiune imediată, cu care trebuie să te obișnuiești; de asemenea, trebuie să exersezi în fiecare zi.

În cazurile de urgență trebuie să te arăți pregătit, iar spiritul să fie imuabil. Am descris acestea în capitolul «Focul», în scopul de a aduce șanse în plus combatanților.”

Din punctul de vedere al strategiei, cel care folosește apa pentru a-și susține atacurile are de partea sa forța, iar cel care folosește focul se bazează pe inteligență.

În primul caz, adversarul poate fi izolat și lipsit de capacitatea de a manevra, fără însă ca efectivele să-i fie diminuate substanțial și să piardă toate proviziile.

În al doilea caz însă, se pune în discuție victoria sau înfrîngerea, viața sau moartea.

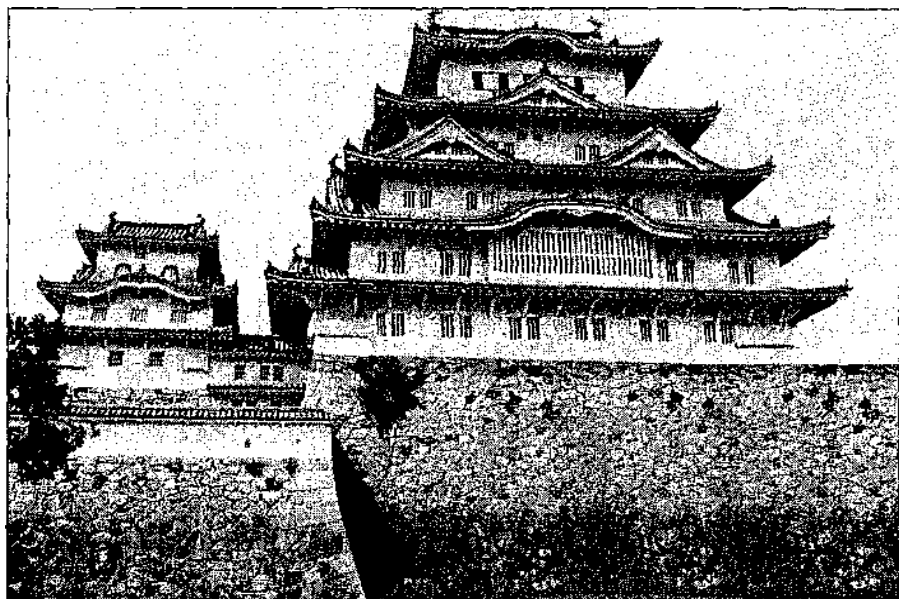
Miyamoto Musashi definește clar obiectivele strategiei, din punctul de vedere al inteligenței de luptă, care depășește o situație de moment, pentru a se obține victoria.

„În general, oamenii folosesc întotdeauna principiul strategiei pentru lucrări mărunte. Alții vor să cunoască mișcările degetelor și ale pumnilor. Sau alții ar vrea, cu un evantai în mînă, să decidă victoria ori înfrîngerea cu o

simplă mișcare a antebrațelor, executată prea devreme sau prea târziu. Unii chiar, cu o sabie de bambus în mâini (*shinai*), ar dori să obțină o viteză mai mare a tehnicilor, a mișcării mâinilor și picioarelor, care să le permită să obțină astfel un avantaj asupra adversarilor lor.

Însă, în strategia mea se luptă, riscându-ți viața, pe parcursul mai multor lupte, în care se discern cele două principii, al vieții și al morții, se învață Calea sabiei, se măsoară forța sau slăbiciunea loviturilor de sabie ale adversarilor, se observă cu atenție traiectoria tăișului și părții opuse a săbiilor și, astfel format, devii capabil să-ți înlături adversarii. În consecință, lucrurile mărunte și slăbiciunea nici nu intră în discuție. Mai ales într-o luptă cu armură, tehnicile slabe nu servesc la nimic. Mai mult, într-o luptă în care îți riști viața, se întâmplă să fii singur împotriva a cinci sau zece adversari. Strategia, conform principiilor Căii mele, trebuie să cunoască cu siguranță drumul spre victorie, chiar și în acest caz. În concluzie, ce diferență de principiu ar putea fi între o luptă unul contra zece și o luptă a o mie de oameni contra zece mii? Gîndiți-vă bine!” Acest mod de a gîndi a fost pus în evidență și în lupta finală pe care a susținut-o împotriva familiei Yoshioka, unde Miyamoto Musashi a supraviețuit unei confruntări cu mai mulți adversari, înarmați și desfășurați după regulile luptei de mase. Musashi a

trebuie să lupte astfel aplicînd strategia sa și folosind la maxim topografia locului de luptă.

„Alegerea unei anumite configurații, ca loc pentru desfășurarea unei lupte, este importantă. De exemplu, trebuie să alegem un loc unde vom avea soarele în spate, adică, atunci cînd intrăm în poziția de gardă, să avem soarele în spatele nostru. Dacă, datorită împrejurărilor, nu puteți avea soarele în spate, încercați să îl aveți în dreapta. Același lucru se aplică atunci cînd sînteți într-o sală: lumina să vă vină din spate sau din dreapta. Evitați să aveți vreun obstacol în spate, și va fi preferabil să intrați în poziția de gardă avînd un spațiu mai mare în partea stîngă și un spațiu mai mic în partea dreaptă. Chiar și în întuneric, dacă vă puteți vedea adversarul, trebuie să intrați în poziția de gardă avînd clarul de lumină în spate sau în dreapta.

Se spune că trebuie să-ți privești de sus adversarii. Aveți grijă să intrați în gardă într-un loc ridicat, atît cît se poate. Într-o încăpere, ocupați, ca loc de onoare, cea mai înaltă poziție.

Și, o dată începută lupta, urmăriți-vă adversarii spre partea stîngă. Încercați să-i faceți să se retragă spre locul cel mai dificil. De asemenea, trebuie să vă împiedicați adversarul să privească în jur și să-și dea seama de caracteristicile unui loc dificil. Trebuie deci să evitați ca adversarul să poată privi împrejur și asaltați-l fără încetare. Dacă vă aflați într-o încăpere, împingeți-vă adversarul spre un prag, sub tocul ușilor, sub porți, panouri glisante, galerii sau stîlpi. Și în acest caz trebuie să evitați ca privirea adversarului să rătăcească împrejur. În toate cazurile, trebuie să vă împingeți adversarii spre locurile unde picioarele lor nu vor găsi un sprijin bun sau în locuri unde vor fi deranjați de lipsa spațiului pe flancuri. Folosiți în toate situațiile terenul care este cel mai avantajos pentru voi și, chiar de la început, trebuie să aveți superioritate asupra adversarului din punctul de vedere al topografiei locului de luptă. Gîndiți-vă bine la

acest lucru și antrenați-vă constant!”

Miyamoto Musashi face permanent referiri la preluarea inițiativei, *sen*, ca fiind mijlocul cel mai sigur de a obține victoria.

„Există trei moduri de a lua sau de a avea inițiativa *sen* în luptă:

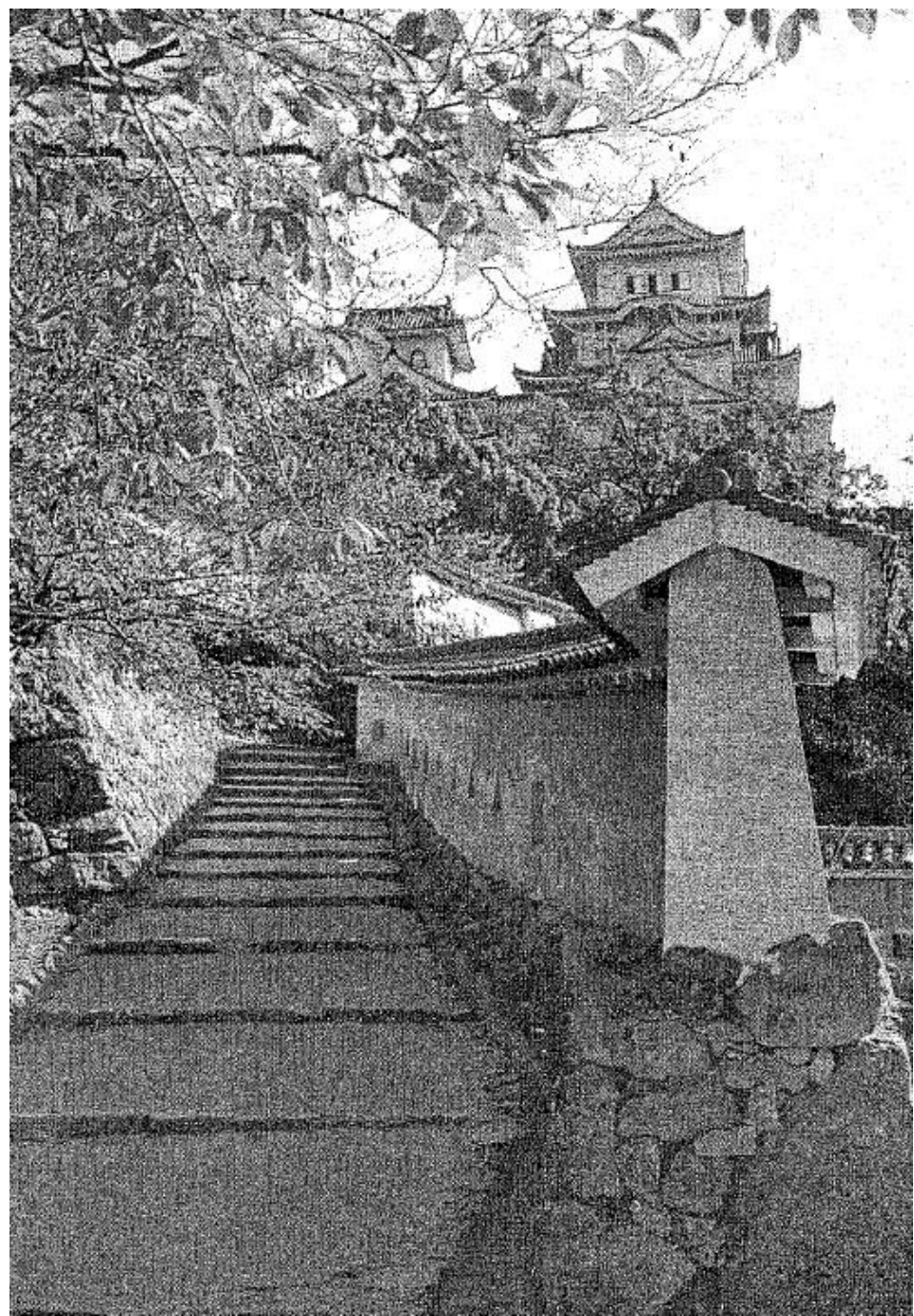
- 1) A avea inițiativa de a ataca primul adversarul. Aceasta se numește «inițiativa de provocare» – *ken no sen*.
- 2) Inițiativa pe care o luăm atunci când adversarul atacă. Aceasta se numește «inițiativa de așteptare» – *tai no sen*.
- 3) A lua inițiativa atunci când eu și adversarul ne pregătim să atacăm. Ea se numește «inițiativa reciprocă» – *tai tai no sen*. Acestea sînt cele trei moduri de a lua inițiativa.”

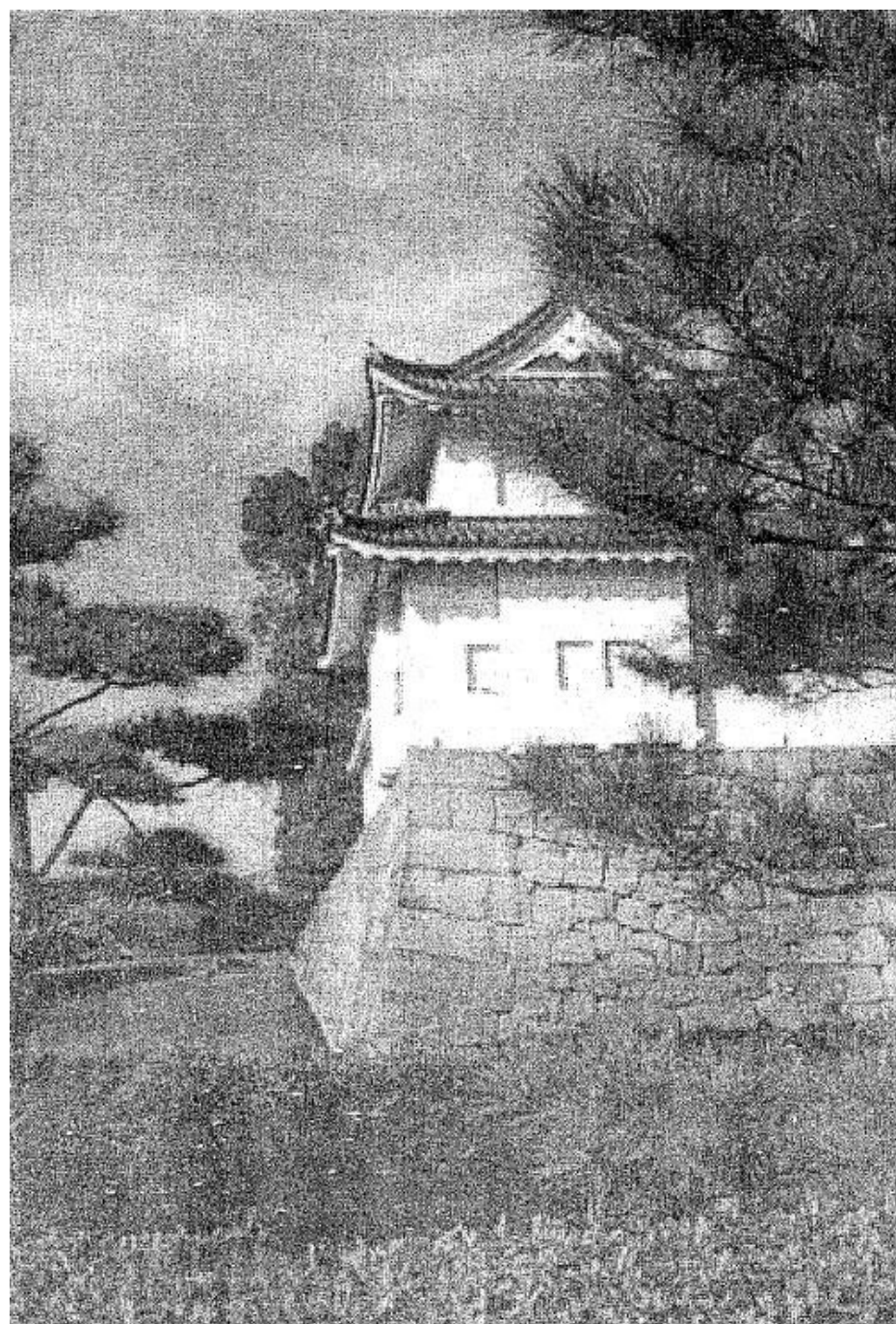
Astfel, Miyamoto Musashi expune concret modul în care se poate lupta. Strategia pe care el o prezintă are ca bază experiența sa, obținută în luptele pe care le-a susținut. Acesta este motivul pentru care Musashi consideră că cel mai important principiu în metoda sa de strategie este de a lua inițiativa.

„În orice luptă, la început, nu există decît aceste trei moduri de a lua inițiativa. În funcție de modul de a lua inițiativa, se poate obține victoria. A lua inițiativa este deci primul lucru pe care trebuie să îl facem în strategia *hyoho*. Există mici precizări referitoare la inițiativa *sen*, dar este inutil de a intra în detalii, deoarece este vorba de a indica cum se poate obține victoria datorită înțelepciunii strategiei *hyoho*, pe care eu o predau, știind a discerne spiritul adversarului și lăsîndu-te condus de rațiunea fiecărui moment.”

Este remarcabil faptul că nici un detaliu nu este neglijat, orice afirmație fiind justificată și analizată obiectiv și rațional.

Concluziile la care ajungem după analiza semantică a termenilor folosiți de Musashi pentru a defini inițiativa sînt revelatoare.

„Inițiativa de provocare – ken no sen. Ea este de mai multe tipuri. Dacă vrei să ataci primul, trebuie să rămîi calm și apoi să ataci brusc, cu rapiditate, adversarul, luînd astfel inițiativa. Atacați cu mișcări exterioare rapide și puternice, în timp ce, în interior, spiritul trebuie să rămîna calm. Întăriți-vă spiritul și mișcați picioarele puțin mai repede decît de obicei, iar în momentul în care ajungeți lîngă adversar, atacați cu o singură lovitură. Aceasta este inițiativa.

Sau, fără a vă fixa spiritul, lăsați-l să plutească, avînd însă, în mod constant, dorința fermă de a ataca adversarul, de la începutul luptei și pînă la sfîrșitul ei. Întăriți-vă spiritul pentru a obține victoria. Toate acestea reprezintă *ken no sen*, «inițiativa de provocare».”

Termenul *ken* înseamnă „a se agăța”, „a fixa în spirit” sau „a începe”. Musashi folosește acest cuvînt în accepțiunea de „a fixa voința de atac în spirit”, deci „a fi gata de atac”.

Sen înseamnă „înainte”. *Ken no sen* se traduce astfel „a lua inițiativa într-o situație cînd subiectul trebuie să atace primul”.

„Inițiativa de așteptare – tai no sen. Atunci cînd adversarul atacă și ajunge lîngă voi, rămîneți indiferenți și prefaceți-vă că sînteți slabi. Cînd el se apropie și mai mult, retrageți-vă rapid și fentați că săriți în spate. Atunci cînd sesizați că adversarul a diminuat tensiunea atacului, treceți la contraofensivă cu o singură lovitură și obțineți victoria. Acesta este primul caz.

Sau, în mod egal, cînd adversarul lansează un atac, ripostați cu o vigoare sporită. Dacă ritmul atacului adversarului (*hyoshi*) se va modifica, folosiți această ocazie și obțineți victoria. Acesta este, de asemenea, un principiu al «inițiativei de așteptare» – *tai no sen*.”

Termenul *tai* înseamnă „a aștepta”. *Tai no sen* înseamnă astfel „a lua inițiativa primind atacul adversarului”.

„Inițiativa reciprocă – tai tai no sen. Atunci cînd

adversarul atacă primul, apropiați-vă calm de el, dar decis. Apoi, cînd adversarul vostru se apropie și mai mult, intrați într-o poziție de gardă decisivă și, sesizînd un moment de ezitare al adversarului, atacați-l imediat în forță și obțineți victoria. Dacă adversarul atacă calm, atacați și voi, dar puțin mai repede, avînd corpul puțin relaxat. Vă apropiați cît se poate de el și îi loviți sabia în diferite moduri și, în funcție de acțiunile sale, obțineți victoria, folosindu-vă de lovituri puternice. Acestea sînt mijloacele inițiativei reciproce, *tai tai no sen*."

Trebuie remarcat că în acest caz Miyamoto Musashi folosește termenul „*tai ta*” în sensul de „a se ciocni” sau „a contra”. „*Tai ta*” exprimă aici o situație în care atît subiectul, cît și adversarul sînt gata de atac. Sensul termenului „*ta*” nu este deci același ca și în exemplul precedent, el fiind foarte bine exprimat de sintagma „*tai - atari*” folosită în *Kendo*.

După cum reiese și din paragrafele comentate pînă acum, în acest capitol, Miyamoto Musashi consideră aspectele dinamice și psihologice definitorii pentru dezvoltarea strategiei *hyoho*, în cazul confruntării pe cîmpul de luptă.

Dinamismul nu trebuie redus doar la mișcările corpului, spiritul fiind, de asemenea, angajat în luptă.

„Atunci cînd sîntem în fața unui adversar, trebuie ca, bazîndu-ne pe strategia noastră adevărată, să știm să deosebim și cel mai neînsemnat gînd care îi încolțește în minte, înainte ca el să îl pună în aplicare. Dacă adversarul vostru se pregătește să vă dea o «lovitură», opriți-o chiar de la litera «l» (a cuvîntului «lovitură») și nu-l lăsați să continue. Aceasta înseamnă «a apăsa perna adversarului». Dacă adversarul trece la «atac», opriți-l la litera «a» (a cuvîntului «atac»), dacă adversarul se pregătește să «sară» opriți-l la litera «s» (a cuvîntului «a sări»), iar dacă adversarul se pregătește să vă «taie», opriți acțiunea la litera «t» (a cuvîntului «a tăia»). Totul se reduce la același lucru.

Atunci cînd un adversar luptă împotriva noastră, el trebuie lăsat să-și continue acțiunile inutile și trebuie oprit să le execute pe cele utile, pentru a-l împiedica astfel să continue lupta. Acest lucru este foarte important în strategie. Dar, dacă sînteți doar preocupați să opriți acțiunile adversarului, veți fi mereu cu un pas în urma acestuia. Esențialul este ca acțiunile voastre, oricare ar fi ele, să urmeze Calea Strategiei și ca voi să diminueați germenii intențiilor adversarului, pe măsură ce ei apar în mintea sa. Faceți-i inutili și controlați-vă astfel adversarul!”

Aprecierea situației în ansamblu este importantă, atît pentru strategia de mase, cît și pentru cea individuală.

„În strategia de mase (bătălii), aprecierile se compun din: a simți forța adversarilor, a ghici intențiile trupelor inamice, a ști să sesizezi condițiile oferite de momentul respectiv, a ști să faci presupuneri referitoare la inamici și a ști să alegi modul în care trupele noastre trebuie să atace. De aici, siguranța în a obține victoria, avînd ca bază strategia. Este important să lupți, știind să preiei inițiativa.

Același lucru se întîmplă și în strategia individuală. Trebuie să înțelegeți școala de care aparține adversarul, să-i cercetați caracteristicile, să-i observați punctele slabe și punctele puternice. Folosiți mijloace de atac diferite de cele la care adversarul se așteaptă. Simțiți creșterile și scăderile în cadența adversarului și cunoașteți-i ritmurile. Astfel, este important să luați inițiativa.

Dacă sînteți inteligenți, veți ști să trageți concluziile potrivite din orice lucru. Dacă veți obține libertatea de manevră în strategie, veți putea ghici toate intențiile adversarului și veți afla astfel mai multe metode de a obține victoria.”

Ritmul *hyoshi*, referința cărții *Gorin no Sho*, este permanent conștientizat, „în orice lucru există o cădere totală: casa se prăbușește, corpul se prăbușește și un

adversar se prăbușește. La momentul potrivit, ritmul se schimbă și, astfel, se produce prăbușirea.

În strategia de mase trebuie să cunoști ritmul *hyoshi*, pentru a ști când se prăbușesc adversarii. Este important să-i urmărești imediat, fără a lăsa deloc timpul să treacă. Dacă le permiteți să respire în timpul acestei prăbușiri, adversarii își vor reveni.

În strategia individuală, în decursul unei lupte, ritmul adversarului devine dezordonat și se produce prăbușirea sa. Dacă lăsați această ocazie să treacă, el își va reveni și va avea o energie nouă, iar lupta nu va mai merge bine. Este important să urmărești cu siguranță momentul în care apar primele simptome ale prăbușirii, pentru ca adversarul să nu-și mai poată reveni. Trebuie urmărit direct și în forță, iar lovitura decisivă trebuie dată în scopul ca el să nu-și mai poată reveni.”

În continuarea capitolului „Focul”, Miyamoto Musashi prezintă un repertoriu strategic militar, care dovedește pregătirea sa de excepție în acest domeniu: atacul în unghi, neutralizarea adversarului, analiza eficacității loviturilor, surprinderea și anihilarea adversarului.

În paralel, Musashi definește și aspectul psihologic al strategiei, prin identificarea cu trăirile interioare ale adversarilor, schimbarea ritmului interior al oponentilor, inducerea relaxării, înșelarea vigilenței, dezechilibrarea mentală, provocarea fricii și a tensiunii nervoase. Metoda sa de strategie *hyoho* este astfel dezvoltată într-un mod inteligent și rațional.

Toate aceste aspecte converg către cunoașterea realității militare prin intermediul strategiei și al psihologiei oamenilor de arme.

„În luptă, generalul trebuie să-și cunoască soldații. Folosind inteligența strategiei, el este capabil să se gândească la adversarii săi ca și cum ar fi soldații săi. El trebuie să se străduiască să-i manevreze după cum vrea. Atunci el este general, iar adversarii săi vor fi soldații săi.”

Este evidentă intenția lui Miyamoto Musashi de a se realiza la un nivel superior, ca un conducător militar. Acest lucru nu a fost posibil însă, deoarece, o dată cu unificarea Japoniei de către Toyotomi Hideyoshi și consolidarea acesteia în epoca Edo (1603-1868), s-a instaurat pacea feudală.

În momentul cînd personalitatea unui conducător militar este realizată prin Calea Strategiei, acesta va fi imuabil.

„De îndată ce cunoașteți Calea Strategiei *hyoho*, fiți ca o stîncă. Fiți de neatins și de neschimbat în toate lucrurile. Explicația nu poate fi decît verbală.”

El va întruni în persoana sa calitățile și experiența necesare conducerii operațiunilor militare. Un astfel de conducător va fi calm, deci insensibil la lucruri aparent contrarii, de nepătruns pentru a fi insondabil, drept pentru a lua deciziile optime și stăpîn pe sine pentru a nu acționa în situații confuze.

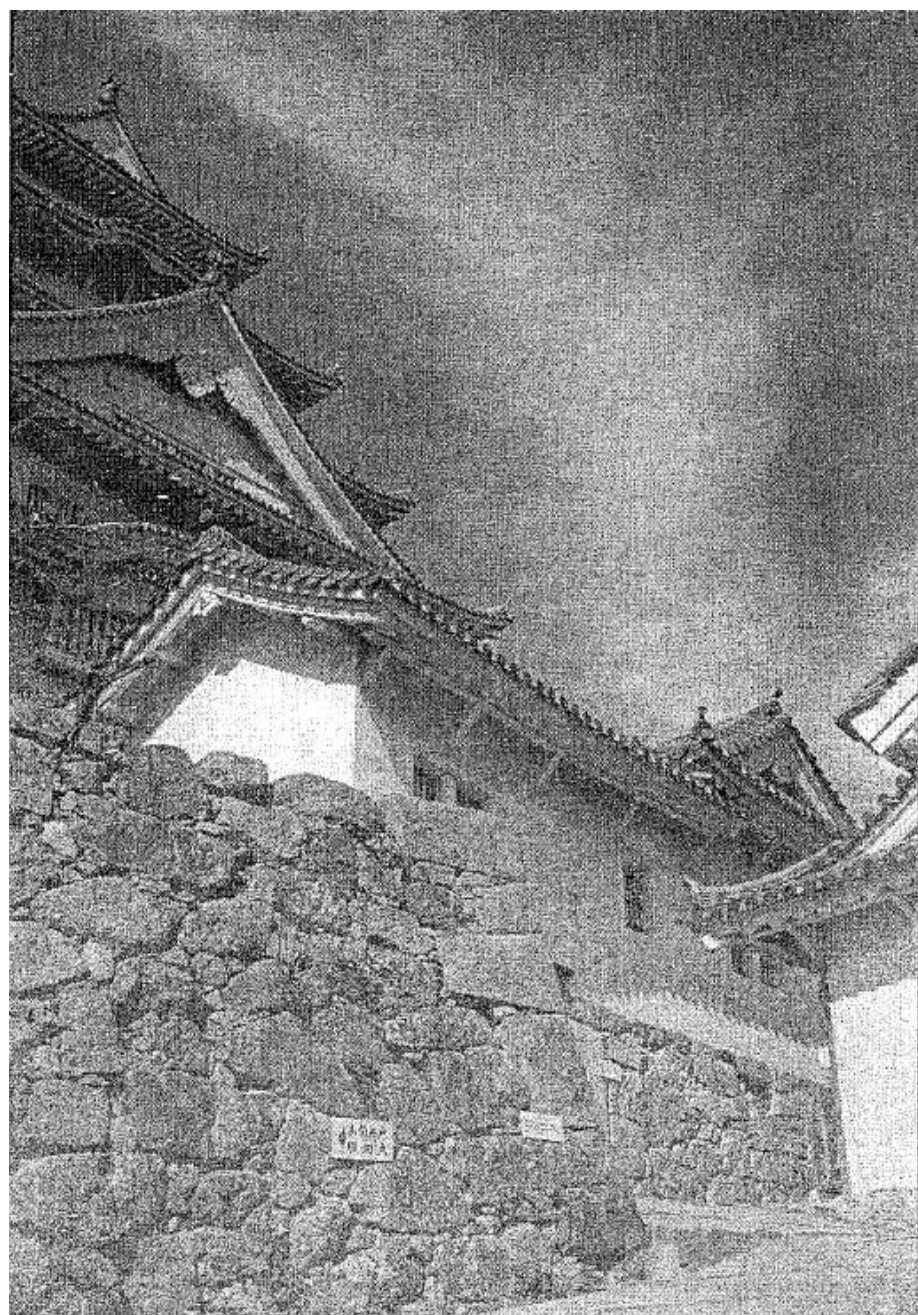
Miyamoto Musashi descrie cum a obținut el aceste calități, insistînd asupra înțelegerii corecte și fundamentate a disciplinelor de luptă pentru formarea completă a personalității.

„Începînd din tinerețea mea, m-am consacrat Căii Strategiei, mi-am disciplinat mîinile, mi-am educat corpul și am studiat diferitele aspecte ale spiritului în artele marțiale în general și în sabie în particular. Însă, atunci cînd îmi îndrept atenția către alte școli, unele nu constau decît în cuvinte, altele nu își manifestă abilitatea decît în tehnici mărunte, altele nu se ocupă decît de aspectul exterior. Nici una nu are spirit autentic.”

În final, Miyamoto Musashi subliniază că unitatea dintre corp și spirit este factorul fundamental de progres, motivînd scopul antrenamentului în arta sabiei.

„În pofida ideilor pe care le au aceste școli, ele nu disciplinează corpul și spiritul. În același timp, toate devin boli ale Căii și nu se vor putea debarasa niciodată de această influență inițială nefastă. Ele se află la

rădăcina degradării adevăratei Căi a strategiei și provoacă declinul ei. Arta sabiei are scopul de a ne conduce pe Calea adevărată și la victorie în luptă. Acest scop este imuabil. Dacă obțineți inteligența strategiei școlii noastre și practicați fără încetare, nu am nici o îndoială că veți obține victoria.”

Vîntul

Kaze, ideograma prin care japonezii scriu cuvîntul „vînt”, are și semnificația de „caracteristică” sau „gust”. Această ideogramă era reprezentată în scrierile vechi din China dinastiei Yin printr-un desen reprezentînd pasărea Phoenix, care era pasărea-mesager a zeilor. Ceremonii speciale erau dedicate acestei păsări, pentru a atrage bunăvoința ei și implicit pe cea a zeilor. În acea epocă, vîntul era considerat o parte integrantă a naturii.

Deși e invizibil, vîntul este caracteristic atît fiecărui anotimp, cît și celor patru puncte cardinale. Vîntul se manifestă printr-o prezență activă, produce schimbări importante și de aici rezultă ideea de caracteristică, alură sau gust.

Influența vîntului asupra elementelor analizate anterior, focul și apa, este deosebită. Asocierea dintre vînt și foc, respectiv vînt și apă, are efecte devastatoare.

Ideograma *kaze* se regăsește și în cuvîntul *kamikaze*, care înseamnă „vînt” (*Kaze*) „al zeilor” (*kami*).

În anul 1259 mongolii cuceresc Coreea, iar în anul 1274 are loc prima încercare a hanului Kubilai de a ataca Japonia, prin debarcarea unei armate în golful Hakata.

Deși japonezii s-au remarcat în lupta pentru apărarea țării, soarta bătăliei a fost decisă de *kamikaze*, un taifun care a distrus flota și armata invadatoare.

După cucerirea Chinei, în anul 1276, mongolii au atacat din nou Japonia. Astfel, în anul 1281, o armată mongolă numeroasă, asistată de o flotă puternică, încearcă o nouă invazie a Japoniei. Înaintea luptei finale, *kamikaze* - vîntul divin - a distrus din nou forțele mongole.

Aceasta a fost singura tentativă de invazie pe care a cunoscut-o Japonia în decursul istoriei sale. Faptul că au fost ajutați de vîntul divin, *kamikaze*, a întărit credința japonezilor că țara lor este patria zeilor, *kami*, și este protejată de aceștia.

Ulterior, convingerile japonezilor s-au transformat într-o ideologie națională, care, fiind sprijinită de religia locală, *Shinto*, a dus la consolidarea unității Japoniei în jurul împăratului de descendență divină.

În capitolul intitulat sugestiv „Vîntul”, Miyamoto Musashi critică unele caracteristici ale altor școli de strategie și pune în evidență spiritul filosofic al școlii sale, *Niten*.

„Am intitulat acest capitol «Vîntul» pentru că este o problemă nu numai a școlii noastre, dar și a altor școli de strategie. Dacă folosesc aici cuvîntul «Vînt» (în japoneză, vînt semnifică aspect, alură, caracteristică) este pentru că, de obicei, se spune: «vîntul vechi» (aspectul vechi, al trecutului), «vîntul timpului nostru» (tradițiile actuale), vîntul acestei familii (aerul de familie) etc. Am descris foarte clar aici alte strategii și maniera caracteristică altor școli, iar pentru toate acestea am ales titlul «Vîntul». Fără a-i cunoaște bine pe alții, nu ne putem cunoaște pe noi înșine. Printre practicanții fiecărei Căi se află întotdeauna și eretici. Chiar dacă cineva se antrenează în fiecare zi, cu asiduitate, dacă greșește cît de puțin, fiind convins totuși că se află pe drumul cel bun, în ciuda tuturor eforturilor sale, Calea sa nu va fi adevărata Cale. Dacă cineva nu se găsește pe drumul cel bun, greșeala mică de la început va conduce mai tîrziu la o mare greșeală. Trebuie să reflectăm bine. În alte școli, strategia nu se aplică decît în arta sabiei. Într-un anumit sens, ele au dreptate, dar la noi arta sabiei nu este decît o formă a strategiei. Expun în acest capitol caracteristicile altor școli, cu scopul de a face cunoscute alte strategii răspîndite în lume.”

Într-un capitol anterior, Miyamoto Musashi recomanda

ca aceia care doresc să aprofundeze Calea Strategiei „să se familiarizeze cu toate artele (fără a se mărgini la una singură)” și „să discearnă Calea fiecărei profesii (fără a se mărgini doar la aceea pe care ei o practică).”

În felul acesta, viziunea sa critică pune în valoare metoda strategiei *hyoho*, din punctul de vedere al unei judecăți de ansamblu.

„Fără a cunoaște Căile pe care le urmează celelalte școli, nu ne vom putea înțelege deplin propria Cale. Atunci cînd privesc strategiile celorlalte școli, observ că ele utilizează sabia mare și folosesc în exclusivitate forța musculară. Altele nu se ocupă decît de utilizarea sabiei mici. Alte școli se ocupă doar de studierea numeroaselor tehnici de sabie, divizînd chiar poziția de gardă cu sabia, în superficială și profundă.”

Arta sabiei, în accepția lui Miyamoto Musashi, este o doar o formă de expresie a strategiei. Pornind de la această teză, Musashi își definește poziția pentru studiul *hyoho*, în raport cu alte metode de strategie existente. Se remarcă clarviziunea și sinteza cu care Miyamoto Musashi argumentează strategia școlii sale.

„În acest capitol voi prezenta cu claritate motivele pentru care aceste școli nu urmează adevărata Cale. Tot aici voi explica ce este bun sau ce este rău, ce este corect sau ce este eronat în raport cu Calea pe care o urmează acestea. Adevărul școlii noastre este foarte diferit de adevărurile celorlalte școli. Cei care aparțin altor școli folosesc strategia pentru a-și cîștiga existența. Astfel, ei dau un aer strălucitor aparenței lor, își înfrumusețează și își comercializează strategia, dar se află complet în afara adevăratei Căi. Pentru acest tip de oameni, strategia se limitează la scrimă, și ei cred că pot obține victoria doar prin simpla mînuire a sabiei, prin disciplină corporală și prin abilitate manuală, dar acestea nu sînt căi sigure. Voi enumera și voi explica separat fiecare dintre punctele slabe ale celorlalte școli. Gîndiți-vă la aceasta și înțelegeți bine avantajele școlii noastre,

«Școala celor două săbii»”.

Miyamoto Musashi a trăit singur, iar în centrul atenției și activității sale a stat studiul continuu pentru definirea strategiei *hyoho*. Viața sa de zi cu zi, în cele mai mici amănunte, era subordonată astfel în întregime acestei cercetări. El a exprimat experiența sa de luptă prin imagini, acordînd o atenție egală spiritului și corpului. Spiritul trebuie să se afle în centrul sinelui și în mijlocul a tot ceea ce există, iar mișcarea sa nu trebuie să înceteze niciodată. Chiar și atunci cînd scrie, Musashi nu își deplasează spiritul în ideea de a-l atașa de ceva anume. Această imagine traduce senzația de luptă, care îi permite să reacționeze într-un mod natural, spontan și adecvat, fără o reflectare conștientă.

Această atitudine a spiritului nu se desfășoară liniar, pe o singură dimensiune, ci spațial, tridimensional, în comuniune cu Universul. În felul acesta, ne putem situa într-un interval de timp sublimat, în care se pot vedea în același plan toate aspectele unei situații.

Timpul, în percepția obișnuită, se desfășoară după un ritm constant, liniar, permițînd prin cuvînt clasificarea, ierarhizarea și dualitatea. Timpul de luptă este însă sublimat, deschizînd perspectiva sumării unei multitudini de senzații și percepții simultane, prin acțiune. Timpul liniar aparține astfel conștientului, iar timpul sublimat aparține subconștientului.

Timpul și lupta, deci experiența trăită, se sustrag verbalizării, iar imaginea sau metafora este elaborată de Musashi pentru a comunica cu cel care, de asemenea, a trăit o experiență asemănătoare. Fixarea spiritului asupra unui anumit obiect sau a unei situații particulare implică scăderea percepției globale și a deschiderii spirituale, revenindu-se astfel în timpul liniar.

„Trebuie să știți a folosi o sabie foarte lungă ca pe o sabie foarte scurtă, dar să evitați a vă limita gîndirea la lungimea sabiei”, conchide Musashi.

Atunci cînd Miyamoto Musashi scrie că „în luptă trebuie să discerni între a privi și a vedea”, el se referă la

faptul că distanța dintre adversari, *ma*, trebuie privită și ca un interval temporal.

„A vedea este mai important decît a privi. Trebuie să vezi spiritul adversarilor, să vezi ceea ce te înconjoară, să ai o vedere cuprinzătoare, să vezi cum se desfășoară lupta și să vezi forța și slăbiciunea fiecărui moment. Este important să obții astfel victoria.”

Dacă în aprecierea acestei distanțe va interveni procesul de „intelectualizare”, de „fixare”, sînt împiedicate percepția globală și feeling-ul date de situația în sine.

„Unele școli de sabie sfătuiesc elevii să-și fixeze ochii asupra sabiei adverse, altele indică poziționarea ochilor către mîinile adversarului, altele susțin fixarea ochilor pe fața sau picioarele adversarului. Dacă îți fixezi astfel ochii, spiritul este derutat, și aceasta va afecta strategia.”

Putem simți această distanță numai dacă intrăm în timpul sublimat, trăind astfel viața ca o experiență de luptă.

„Urmînd Calea Strategiei, dacă te obișnuiești să lupti cu un adversar, să sesizezi finețea sau grosolănia spiritului uman și dacă poți practica strategia *hyoho*, atunci se poate vedea tot ceea ce ne înconjoară, depărtat sau apropiat, încetineala sau rapiditatea unei săbii. Ochii fixați, în strategia noastră, ar putea avea semnificația de ochi fixați asupra gîndurilor adverse.”

Nu de puține ori, imaginile folosite de Musashi au o tentă ușor ironică, dar ironia nu este decît un mijloc de a exprima plastic realitatea.

„În strategie, atît în cea de mase (lupte), cît și în cea individuală, nu trebuie să ai niciodată ochii fixați drept în fața ta. Așa cum am spus anterior, dacă ai ochii fixați în fața ta ca și cum ai avea ochelari de cal, se uită lucrurile cele mai importante, spiritul este derutat și se poate scăpa o victorie sigură.”

În plină epocă feudală, ne putem aștepta ca discursul

lui Musashi să fie ancorat în practicile specifice timpului său, dominate mai mult sau mai puțin de irațional. Răspunsul maestrului este însă expresia unei gândiri clare și raționale, extrem de moderne și actuale.

„În cadrul școlii noastre nu ne gândim la nimic care ar fi nerațional. Noi încercăm să obținem victoria prin orice mijloace datorită inteligenței strategiei.”

Forța este înlocuită de inteligență, iar puterea se subordonează rațiunii. „Atunci când dai o lovitură de sabie conformându-te unei voințe puternice, această lovitură va fi grosolană și nu vei putea obține victoria doar prin duritatea loviturii.

De asemenea, dacă te încăpățânezi să dorești a-ți tăia adversarul folosind doar forța, nu vei reuși niciodată să faci acest lucru. Atunci când te antrenezi, exersând lovituri cu sabia și tăind ceva, este greșit să tai cu forță. Nimeni nu se gîndește dacă să folosească sau nu forța atunci când schimbă lovituri de sabie cu un adversar. Atunci când vrei să ucizi pe cineva, tăindu-l cu sabia, nu te gîndești dacă să o faci cu forță sau fără putere. Nu te gîndești decît să-l ucizi.

Sau, dacă vrei să loviți puternic sabia adversarului cu a voastră, acest lucru nu va avea rezultate bune. Dacă sabia voastră lovește puternic sabia adversarului, răspunsul sabiei voastre va fi încetinit. Să mînuiești cu forță o sabie este deci un non-sens. În strategia de mase (luptă), dacă vrei să aveți oameni puternici în armata voastră și să obțineți victoria cu ajutorul forței, adversarul vostru va dori, de asemenea, să aibă oameni puternici în armata sa și să obțină victoria cu ajutorul forței, la fel ca voi. Situațiile vor fi identice de ambele părți. Nu se poate obține niciodată victoria fără a asculta de rațiune.”

Rațiunea și inteligența sînt deci coordonatele pe care se înscrie studiul în strategia *hyoho*.

„În cadrul școlii noastre nu ne gândim la nimic care ar fi nerațional. Noi încercăm să obținem victoria prin orice

mijloace datorită inteligenței strategiei.”

Avînd o astfel de structură interioară, Musashi respinge total rutina, diversificarea și rigiditatea.

„Dacă în lume, în general, pentru a face ceva, oamenii nu se preocupă decît să pareze loviturile, să le evite, să scape de ele, să se îndepărteze pentru a se pune la adăpost, atunci ei vor fi întotdeauna victimele acestor obișnuințe și vor fi mereu loviți de ceilalți. Calea Strategiei este dreaptă și adevărată. Este deci esențial să vă urmăriți adversarii și să-i dominați, urmînd niște principii adevărate.”

Celor care predau diferite arte și discipline marțiale într-o manieră comercială, deoarece nu există un alt termen de comparație pentru gradul lor de pregătire, Miyamoto Musashi le dă o replică pe măsură.

„În alte școli se învață tehnici diferite de mînuire a sabiei. Aceste școli comercializează Calea, cu siguranță pentru a-i face pe începători să creadă că ele cunosc un număr mare de tehnici de sabie. Acest lucru contravine principiilor strategiei.

Toate acestea se întîmplă deoarece școlile respective consideră că există mai multe moduri de a tăia un adversar. Aici este greșeala lor. Nu există 36 de moduri de a tăia un om. Nu există mai multe moduri de a da o lovitură sau de a tăia, fie că este vorba de un specialist sau nu, de o femeie sau de un copil. Dacă vreți să căutați altele, trebuie doar să folosiți o bîță sau o seceră.” Maestrul face clar distincția dintre diversificare, în sens cantitativ, și diferențiere, în sens de nuanțare.

„Totul se rezumă la a vrea să tai adversarul, deci este evident că există puține moduri de a face acest lucru.

Totuși, conform locului sau circumstanțelor, de exemplu, într-un loc în care nu dispuneți de spațiu deasupra voastră sau în lateral, trebuie să vă țineți sabia astfel încît să nu vă încurce. În acest caz se poate spune că există cinci moduri de a ține o sabie.

În afara acestor moduri, dacă vă așteptați să tăiați adversarul cu ajutorul vreunui artificiu oarecare, de

exemplu, o întoarcere de pumn, printr-o torsiune a corpului sau prin sărituri înalte, atunci nu vă aflați pe Calea adevărată. Nu puteți tăia adversarii cu o întoarcere a *poignet*-ului sau cu o torsiune a corpului ci, din contră, acestea sînt complet inutile.

Conform strategiei școlii noastre, trebuie să vă păstrați corpul și spiritul drepte și să-l faceți pe adversar să-și piardă direcția și să devieze. Apoi, este important să obțineți victoria, descoperind momentul în care spiritul adversarului și-a pierdut direcția sau a deviat.”

Regulile stricte, aplicate doar pentru a respecta tradiția sau a urma moda, conduc la dispariția spontaneității și la instaurarea rigidității.

„A te preocupa prea mult de poziția de gardă este o eroare gravă, căci a aplica anumite reguli la pozițiile de gardă poate fi valabil doar atunci cînd ne aflăm în fața unui adversar. A stabili reguli pentru că așa era odată obiceiul sau pentru că este astăzi la modă nu are nici o valoare în ceea ce privește drumul victoriei sau al înfrîngerii. Pe scurt, acest drum constă în esență în a reflecta la tot ceea ce poate distruge adversarul.”

Rigiditatea și imobilitatea înseamnă moarte, iar spontaneitatea și acțiunea sînt expresia vieții. De aceea, Miyamoto Musashi consideră că:

„Atitudinea în poziția de gardă este spiritul de așteptare a inițiativei adversarului”.

Atît timp cît spiritul este în centrul lucrurilor, se asigură un maximum de mobilitate, care este reflectat în mișcările și atitudinea corpului. Musashi subliniază importanța mobilității fizice prin definirea deplasărilor, fundament al oricărei discipline de luptă. Un accent deosebit este pus pe interpenetrarea dintre mobilitatea fizică și cea psihică, prin culoarul stabilit de omniprezentul ritm.

„În strategia școlii mele, mișcările picioarelor nu sînt diferite de cele obișnuite. Acestea se efectuează ca și cum ai merge pe un drum obișnuit. În funcție de ritmul

adversarului, mișcările picioarelor trebuie să corespundă mișcărilor corpului atît în fazele dinamice, cît și în cele de așteptare. Picioarele nu trebuie să fie agitate, dar în același timp mișcarea lor nu trebuie să scadă sub un anumit tempo.”

Mobilității nu trebuie să-i corespundă însă viteza, ca măsură a eficacității. Viteza este subordonată ritmului, *hyoshi*, și situației de ansamblu.

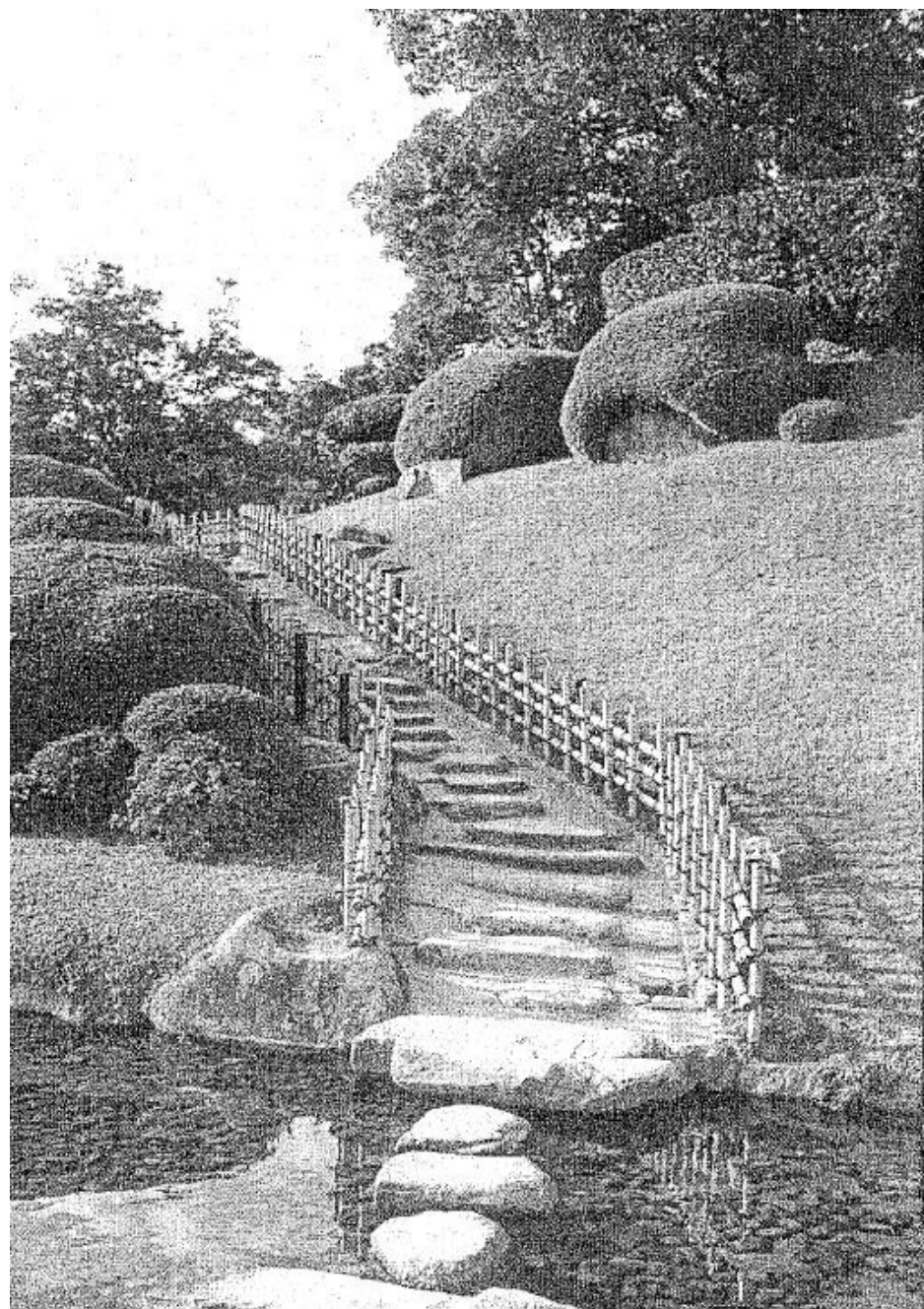
„Acțiunea unui expert pare lentă, dar el nu se îndepărtează niciodată de ritm. Pentru orice lucru, tot ceea ce este făcut conform unei obișnuințe nu pare rapid. Urmînd aceste exemple, trebuie să cunoașteți bine adevărurile Căii. Graba este nocivă pe Calea Strategiei.”

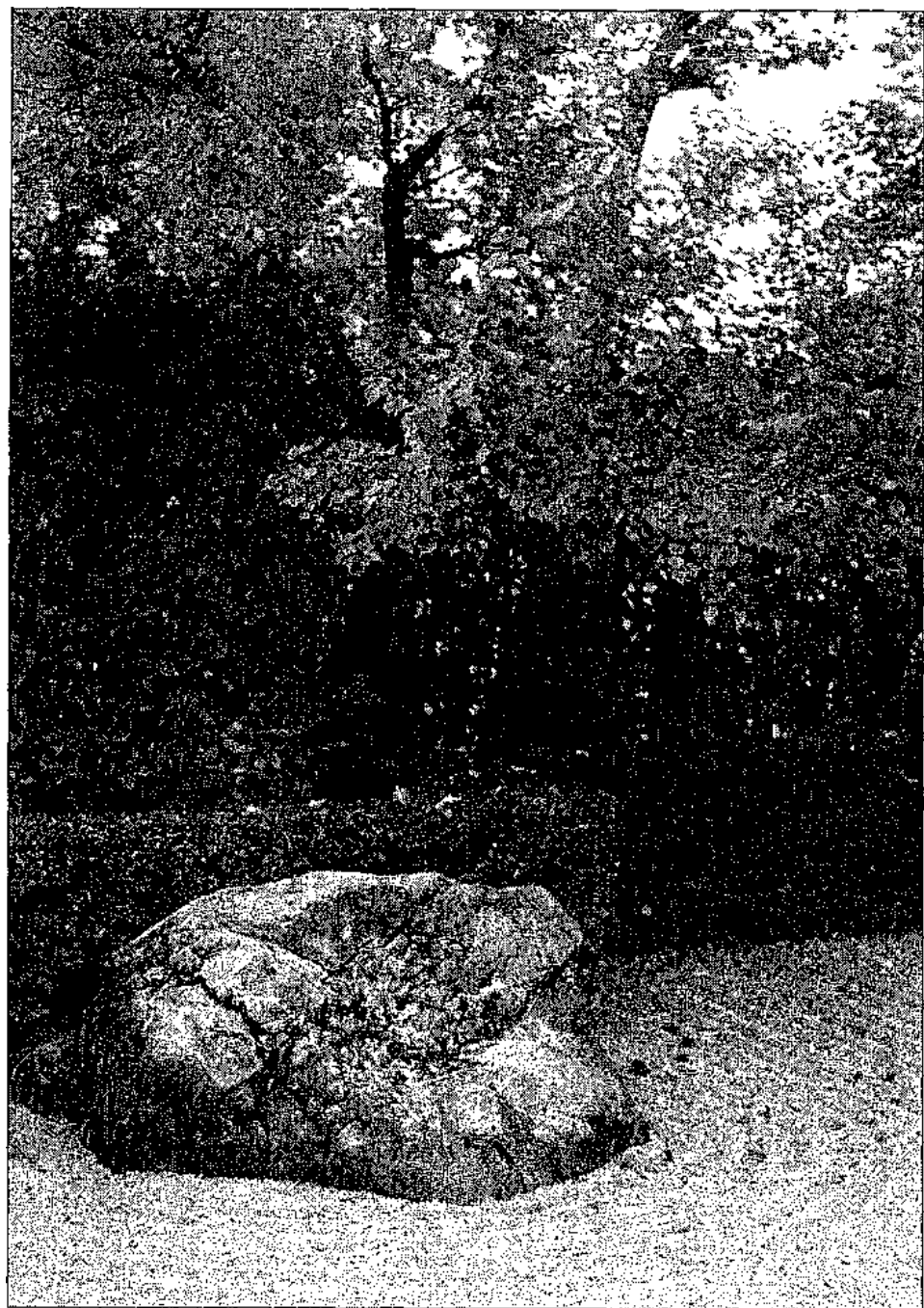
Miyamoto Musashi încheie capitolul „Vîntul” cu o sinteză remarcabilă asupra modului de predare pentru strategia *hyoho*, fără a face speculații inutile asupra tehnicilor „secrete”, a principiilor „ultime” etc. Pentru acest maestru totul este normal, natural și obișnuit.

„Conform strategiei școlii noastre, principiile predate sînt următoarele: pe cei care studiază Calea pentru prima dată îi învățăm tehnicile care le sînt la îndemînă și, în primul rînd, principiile pe care ei le pot înțelege repede. Apoi, descoperim momentul în care spiritul lor se deschide și reușesc să înțeleagă ceea ce nu puteau înțelege înainte. Prin învățămintele ulterioare, ei avansează din ce în ce mai mult spre adevăruri mai profunde. Dar, în general, îi facem să învețe cu ajutorul exemplelor practice și, astfel, nu putem vorbi nici de profunzime, nici de început.”

Miyamoto Musashi transcende astfel realitatea, existența și timpul.

Să ajungi la virtute prin spirit, aceasta este esența strategiei.

Vidul

Atunci cînd împăratul On i-a cerut lui Bodhidharma să-i spună care este primul principiu din doctrina sa, acesta i-a răspuns: „Un vid insondabil și nimic sacru”.

În concepția budismului *Zen*, termenul vid este distinct de ceea ce noi numim neant. Vidul nu trebuie imaginat ca nimic. Vidul este considerat ca starea în care spiritul ia dimensiuni cosmice.

Pentru Bodhidharma, spiritul și corpul constituiau un tot unitar, iar arta marțială putea fi un drum pentru a ajunge la perfecționarea spirituală. Deci, practicarea unei arte marțiale era un mijloc pe care el îl propunea elevilor săi ca să ajungă la fuziunea dintre corp și spirit. Astfel, se putea atinge adevărul suprem: iluminarea, *satori*, regăsindu-se astfel drumul parcurs de Buda.

Ekkinkyo, metoda de stadiu oferită de Bodhidharma, consta dintr-un antrenament fizic cu practicarea unor mișcări în raport cu respirația. Scopul antrenamentului era dublu: să se obțină o formă fizică bună și să se ajungă la unirea dintre spirit și corp. Această metodă se situa pe linia clasică yoghină, în care exercițiul corporal este legat de căutarea unei anumite stări spirituale. *Ekkinkyo*, care era concepută ca o cale de perfecționare continuă a corpului și a spiritului prin intermediul artelor marțiale, a fost dezvoltată la maxim în Japonia de către samuraili epocii Tokugawa (1603-1868).

Nici o imagine nu este mai emblematică pentru Japonia decît cea descrisă în poemul:

*Așa cum floarea de cireș este floarea florilor,
Samuraiul este Omul între oameni.*

„Samurai” era una dintre denumirile folosite în Japonia pentru a desemna un luptător. Tradiția luptătorilor în Japonia este tot atît de străveche ca și această țară, dar samuraiul se dezvoltă ca entitate distinctă în secolul al XII-lea, iar clasa socială pe care o va reprezenta va conduce Japonia timp de opt sute de ani. Cuvîntul „samurai” derivă din termenul *saburai*, care este forma nominală a verbului *saburau*, în traducere, „a servi pe lîngă persoane de rang înalt”. Sensul originii acestui termen exprimă astfel rolul istoric al războinicului japonez.

Termenul *saburai* evoluează din perioada Heian (794-1185), cînd desemna o persoană care era în serviciul nobililor, atît pentru a se ocupa de afacerile lor personale, cît și pentru a-i proteja efectiv, ajungînd ca în perioadele *Kamakura* (1185-1333) și *Muromachi* (1333-1573) să definească un războinic, *bushi*, de rang înalt.

În epoca *Edo* (1603-1868), acest apelativ era folosit pentru a denumi luptători de rang superior, vasali direcți ai *Shogun*-ului, supranumiți *omemie* (cei autorizați ca să vadă) și *hatamoto* (războinici care se poziționau în fața steagului de luptă, deci în fața generalului, pentru a-l proteja). Samuraii ajunseseră astfel războinici – *Bushi* – de cel mai înalt grad.

Nu întîmplător deci, Miyamoto Musashi se prezintă astfel:

„Mă numesc Shimmen Musashi no Kami, Fujiwara no Genshin, și sînt un *bushi*, născut în provincia Harima (Hyogo-Ken). Viața mea numără acum șaizeci de ani”.

Regulile de conduită ale samurailor se conformau codului de comportament al luptătorilor japonezi denumit *Bushido* – *drumul războinicului*. În forma sa elementară, el ne este transmis încă din perioada Yamato (400-645) și este considerat un cod nescris de comportament. După multe generații, au fost elaborate și reguli scrise de comportament

歌右衛門

浪ちり

妻奴
北海
馬

care au influențat decisiv viața samurailor. Încă din acele timpuri, codul *Bushido* se concentra în primul rând asupra loialității samuraiului față de conducătorul său, definind astfel statutul omului de arme și al familiei sale. Loialitatea devenea astfel trăsătura definitorie pentru un samurai. Generalul japonez Minamoto Yoritomo (1147-1199), care ulterior a devenit *Shogun*, a introdus respectarea loialității, în forma unui jurământ de credință denumit *Kishomon*, care era citit și semnat de către samurai.

Maestrul *Zen*, Taisen Deshimaru, definește *Bushido* astfel:

„*Bushido*, Calea samurailor, s-a născut din fuziunea budismului cu shintoismul. Calea poate fi rezumată în șapte principii esențiale:

1. *Gi*: decizia corectă, luată cu sînge rece, atitudinea corectă, adevărul. Cînd trebuie să murim, murim. Corectitudine.

2. *Yu*: curaj pînă la eroism.

3. *Jin*: iubire universală, generozitate față de oameni, compasiune.

4. *Rei*: acțiune corectă – o calitate esențială, bunăvoință.

5. *Makoto*: sinceritate totală, onestitate.

6. *Melyo*: onoare și glorie.

7. *Chigo*: devoțiune, loialitate.

Acestea sînt cele șapte principii care fundamentează spiritul *Bushido*, *Bu* – arte marțiale, *shi* – luptător, *do* – Calea.

Calea samuraiului este imperioasă și absolută. Pentru ea este fundamentală practica cu ajutorul corpului, prin intermediul inconștientului, de unde importanța enormă acordată deprinderii acțiunii sau comportamentului corect”.

Acest cod de comportament genera un anumit profil moral al samuraiului.

Samuraiul, ca luptător, nu se angaja în dispute militare decît pentru o cauză dreaptă. El disprețuia bunurile materiale, nu era atașat decît de arme, iar atitudinea sa interioară era caracterizată de *mushotoku* (fără urmărirea unui scop sau profit).

Un samurai nu lua bani și nu dădea bani cu împrumut. În schimbul prestării serviciilor sale, el și familia sa erau întreținuți de către seniorul (*daimyo*) în slujba căruia se afla, primind adăpost și masă în castelul acestuia.

Samurarii duceau o viață austeră, nu se exprimau deosebit de ceremonios față de femei, mîncau o dată pe zi, fără a avea pretenții deosebite. Samuraiul avea grijă de familia sa, dar în general nu se căsătorea înainte de vîrsta de treizeci de ani și considera că nu este firesc să aibă mai mult de doi copii.

Samurarii suportau suferința în tăcere, erau de un calm desăvîrșit, iar pe fața lor nu se putea citi nici o emoție. Asemenea florilor de cireș, mulți dintre ei mureau în floarea vîrstei, urmînd deviza „a cunoaște tristețea lucrurilor”. Pentru acești luptători nu era important cît timp trăiau, ci cum trăiau.

Avînd o singură datorie de onoare, loialitatea față de seniorul lor, mulți samurai se sinucideau atunci cînd acesta murea, considerînd că îl vor servi în continuare, urmîndu-l astfel și în moarte. Samuraiul avea dreptul la răzbunare, fiui sau fratele unui samurai asasinat putîndu-și răzbuna astfel tatăl, respectiv fratele. Onoarea îl obliga însă să se sinucidă ulterior (prin *seppuku* sau *harakiri*). Această practică a sinuciderii, prin deschiderea stomacului (eventrație), era o lege supremă a *Bushido*-ului.

„Nu există singurătate mai profundă decît a samuraiului – poate doar aceea a tigrului din junglă” – era scris, de asemenea, în codul *Bushido*. Samurarii trăiau pentru onoarea lor și a seniorului lor. Așa cum *sakura hana* (floarea de cireș) era venerată ca floarea florilor, samuraiul era considerat primul dintre războinici, iar

puritatea și gingășia florilor de cireș constituiau simbolul și epitaful existenței sale.

Idealul clasei militare a samurailor era concretizat în *Budo* – modul de viață al războinicului, care cuprindea toate artele marțiale japoneze.

Prin experiența de viață trăită, *Budo* este un punct de convergență a eticii, religiei și filosofiei.

Do are semnificația de „drum” sau „cale”. Termenul a fost adoptat din practica budistă, care includea, de asemenea, cuvântul *Dojo* sau locul de studiu al Căii. *Do* implică drumul pe care mergem atunci când efectuăm acest studiu. *Do* sau *michi*, Calea, se constituie și într-o metodă de investigație asupra minții și personalității noastre. *Do* este în același timp Calea pe care a mers Buda și pe care o refacem pentru a descoperi adevărata origine a naturii umane și „trezirea” la realitatea ce corespunde unei individualități superioare.

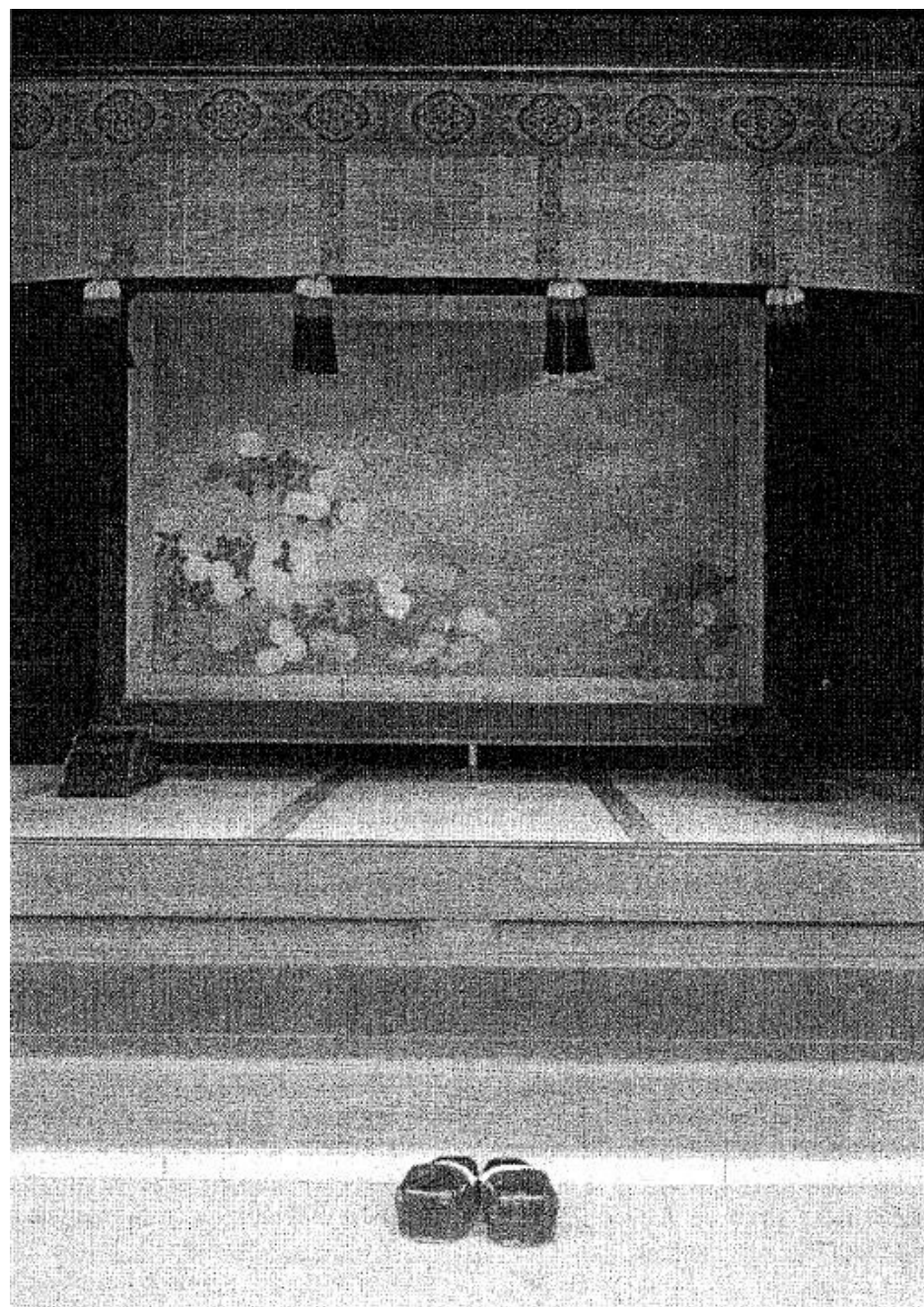
Budo includea, de asemenea, și concepția asupra unui mod de viață. Suportul spiritual al acestei concepții a fost asigurat de către budismul *Zen*.

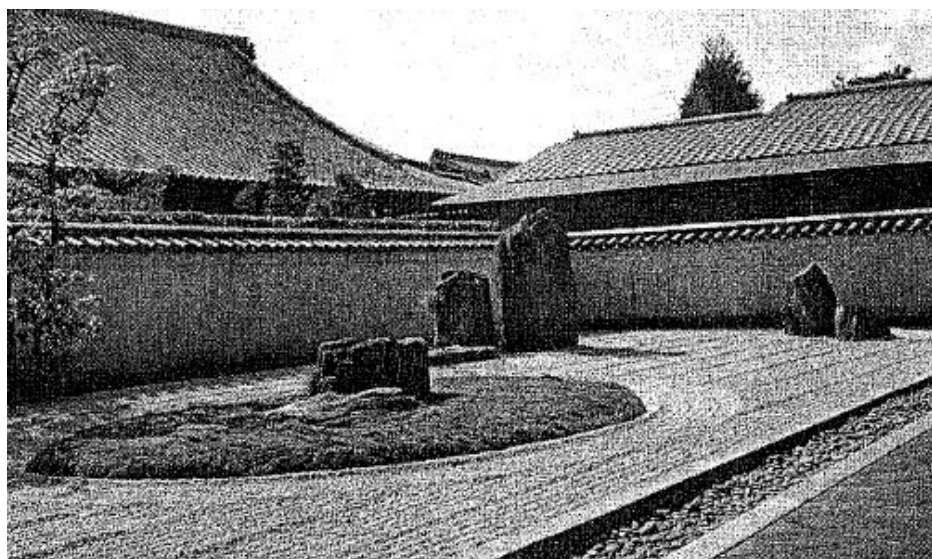
În Japonia, budismul *Zen* a fost introdus în epocile *Kamakura* (1185-1333) și *Muromachi* (1333-1573) venind din China dinastiilor *Song* și *Yuan*.

Față de budismul „clasic”, budismul *Zen* nu favorizează nici un cult, nu recunoaște nici o zeitate, nu recunoaște nemurirea sufletului, nu crede în supraviețuirea dincolo de moarte, deci nu are nici o trăsătură ce definește o anumită religie, în sensul strict al cuvântului. Din aceste motive, budismul *Zen* este considerat o non-religie.

Budismul *Zen* încearcă să investigheze realitatea care există dincolo de posibilitățile intelectuale de cunoaștere. Se afirmă că datele furnizate de facultățile intelectuale ale omului, cuvintele și gesturile folosite de acesta, nu reușesc să ofere decât o proiecție abstractă a realității. Această imagine a realității este caracterizată ca o iluzie (*maya*), în întregime subiectivă. Budismul *Zen* consideră

că realitatea

nu poate fi cunoscută decît „printr-o atitudine a minții pe care o numim *hishiryō* – o stare de gîndire fără gîndire, de conștiință dincolo de gîndire” (*Maître Taisen Deshimaru*).

Esența budismului *Zen* constă în eliminarea ego-ului și atingerea unei stări mentale neafectate de ceva anume.

Această stare a minții este, în ea însăși, o stare de gol, de vid, care își va revela înțelesul printr-un antrenament riguros. Atunci cînd se ajunge la această stare, nu mai sîntem afectați de nimic. Pentru aceasta, se vor practica o profundă concentrare și autocontrol. „Aici” și „acum” sînt comandamentele budismului *Zen*.

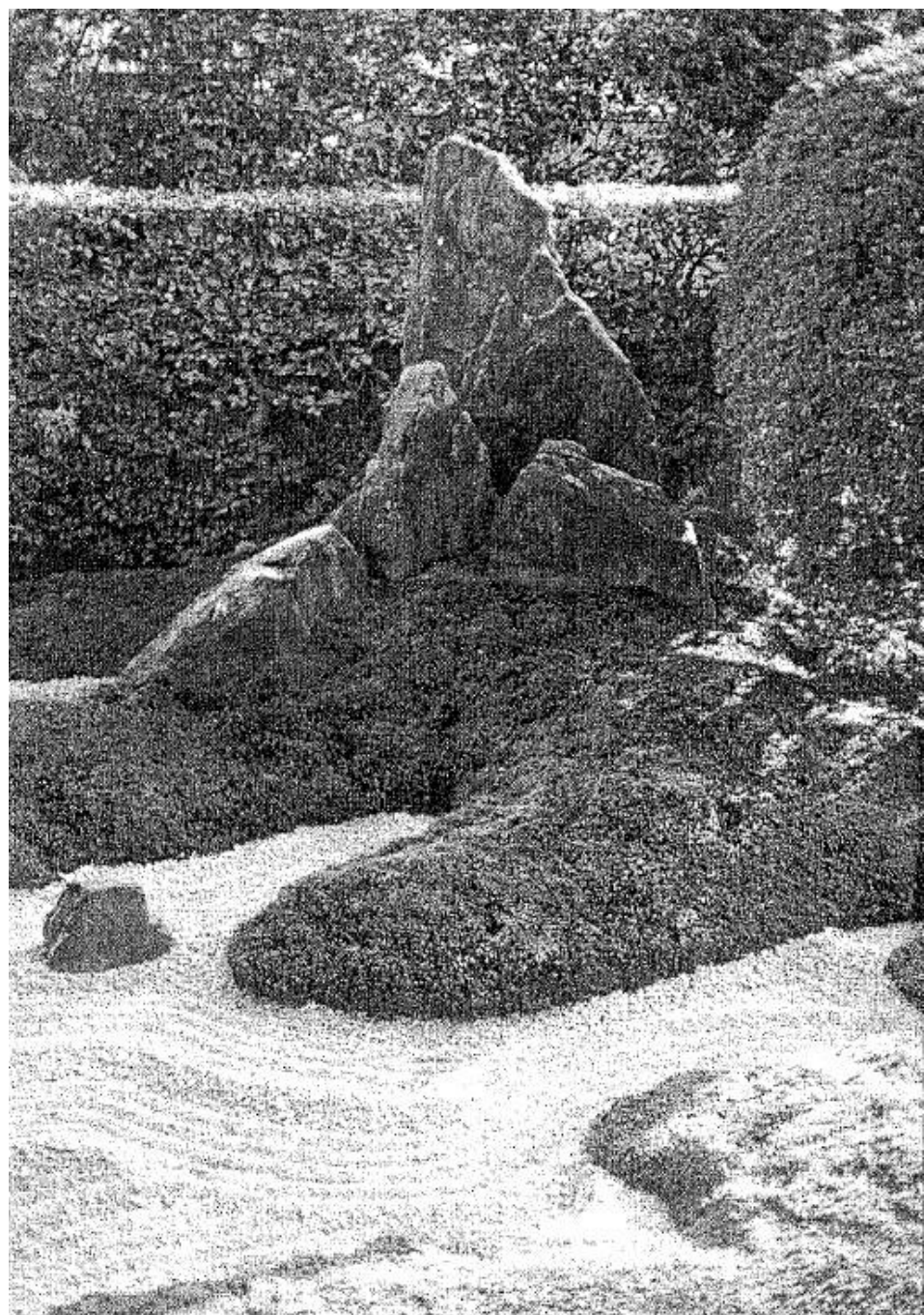
Această atitudine mentală nu se limitează la antrenamentele marțiale, ea extinzîndu-se și asupra celorlalte aspecte ale vieții, cu condiția ca practicantul să își golească mintea de egoism și slăbiciune.

Textele de referință ale budismului sînt cunoscute sub numele de *Sutra*. Astfel, în *Sutra Lotusului* se afirmă că oamenii sînt egali între ei, iar viața este eternă. Toate ființele omenești posedă în sine viața lui Buda, iar Buda are viața noastră, cea obișnuită.

Budismul *Zen* insistă asupra faptului că sublinierea

ego-ului duce la trăirea iluzorie a vieții și realității. Pentru
a

combate această iluzie, cea mai obișnuită metodă este meditația, practică pentru a liniști mintea agitată și pentru a avea revelația, într-o formă mai profundă, a ceea ce este și a ceea ce poate fi perceput dincolo de cuvinte.

Forma și rezultatele atinse prin această experiență sînt considerate un pas esențial pentru a trăi realitatea, eliberîndu-ne astfel de o existență separată, paralelă cu noi. Aceasta se numește iluminarea *Zen* sau *Satori*. Iluminarea este posibilă tocmai datorită faptului că fiecare om posedă natura lui Buda în sine însuși.

În concepția budismului *Zen*, meditația se poate practica în picioare, mergînd, stînd în poziția *Zazen* (cu picioarele încrucișate), avînd însă mintea concentrată în efortul de a ajunge la calmul ce permite cunoașterea universală.

Viața religioasă se transpune astfel pînă la identificare cu viața de zi cu zi, atît la dimensiunea individuală, cît și la scara socială. În felul acesta, un practicant *Zen* nu trebuie să se separe de societate, deoarece, în spiritul budismului *Zen*, viața cuprindea și actele altruiste, complet dezinteresate. Iluminații nu erau persoane sacre și intangibile, ei rămîneau oameni obișnuiți, care își continuau viața în modul cel mai firesc și banal, după trăirea experienței *Satori*.

Budismul *Zen* a cunoscut în Japonia o răspîndire considerabilă, iar unul dintre punctele de plecare a fost construirea templului de la Eihei-ji.

Astfel, în perioada Kamakura (1185-1333), după ce Minamoto Moritomo își impune puterea, asistăm la o „preluare” tipic japoneză a principiilor budismului *Zen*, care vor interfera cu codul comportamentului samurailor, *Bushido*.

Fuziunea este deplină, *Bushido* influențînd budismul *Zen* și budismul *Zen* influențînd *Bushido*. Elementele de budism care se găsesc în *Bushido* sînt următoarele:

— liniștirea emoțiilor;

- cedarea calmă în fața inevitabilului;
- stăpînirea de sine în fața oricărui eveniment;
- o mai intimă explorare a morții decît a vieții;
- sărăcia pură.

Astfel, budismul *Zen* devine textura ideatică și suportul religios al samurailor, avînd totodată un impact considerabil și în viața socială.

Budismul *Zen* a influențat creativ arta plastică, literatura, dramaturgia, a revitalizat artele tradiționale japoneze și a edificat o manieră caracteristic niponă de exprimare.

Învățămîntul, cultura și arta japoneză beneficiază de aportul budismului *Zen* prin profunzime, simplitate, forță interioară, moderație și modestie. Teatrul *No*, pictura în alb și negru, arhitectura tipic japoneză, grădinile cu nisip și pietre, poezia *haiku*, ceremonia ceaiului exprimă căutarea simplității perfecte.

Într-un sens mai larg, asistăm, în același timp, și la o întrepătrundere cu shintoismul, budismul *Zen*, *Bushido* și shintoismul constituind astfel un tot unitar.

Ceremonia ceaiului (*Sado*), aranjamentele florale (*Kado*), caligrafia (*Shodo*), sînt influențate de Calea *Do*, specifică budismului *Zen*, în ideea că toate artele se întîlnesc în același domeniu spiritual.

Acest domeniu poate fi atins prin aprofundarea fiecărei discipline, ceea ce face ca omul să fie pus în legătură directă cu Universul. În felul acesta, capacitatea sa se extinde, depășind cadrul unui singur arial de studiu.

Din aceste motive, Miyamoto Musashi afirmă că: „am decis să aprofundez Calea și să continui să mă perfecționez de dimineață pînă seara, iar cînd am ajuns la cincizeci de ani, unificarea cu Calea *hyoho* s-a făcut de la sine, în persoana mea.

Din acel moment nu am mai căutat Calea, iar atunci cînd avansează în studiul unei arte urmînd principiile *hyoho* nu mai am nevoie de maestru în acel domeniu. Astfel,

pentru a scrie această carte, nu m-am inspirat din scrierile vechi budiste sau confucianiste și nu am folosit nici o cronică militară sau exemplele obișnuite ale artei strategiei. Am vrut să exprim rațiunea de a fi și spiritul real al școlii noastre, făcînd să se reflecte Calea Cerului și a lui Kannon”.

Desigur, este greu de redat în cuvinte ceea ce aparține doar experienței trăite. Dintre toate noțiunile legate de budismul *Zen* însă, cea mai ezoterică și intangibilă înțelegerii noastre, datorită culturii de care aparținem, este aceea de „Vid”.

Într-adevăr, adepții budismului consideră că Universul, Spațiul Cosmic Mental, eludează toate posibilitățile noastre de reprezentare mentală și cognitivă. Acesta este motivul pentru care ei folosesc expresia „Vid”.

Acest „Vid” nu trebuie imaginat însă ca un neant. În lucrarea *Tchang Tcheu Gyi Zindî*, una dintre lucrările fundamentale ale budismului tibetan, se afirmă că:

„Vidul nu trebuie imaginat ca fiind nentul”.

Termenul „Vid” provine din *Sunyata*, în limba sanscrită. Studiul lingvistic al rădăcinii sanscrite *Sunyata* indică faptul că în budism putem înțelege ideea de vacuitate ca sinonim cu „ne-sine” sau „străin de realitatea iluzorie (*maya*)”. Prin „Vid” trebuie, de asemenea, să înțelegem absența valorilor noastre obișnuite, a concepțiilor dualiste, a rutinei, a unor „etichete” exclusiviste și unidirecționale pe care le acordăm ființelor și lucrurilor. Intuim deci că, dincolo de reprezentarea mentală, începe un spațiu non-mental, vid, la care se ajunge prin revelație sau iluminare interioară: *Satori*.

Într-o lucrare scrisă de *Hui Hai* se spune că:

„Atunci cînd mentalul este detașat, apare Vidul.

Vidul este pur și simplu ne-atașarea.

A înțelege Vidul distingerii dintre lucruri înseamnă să

te eliberezi”.

Negarea se folosește aici pentru a exprima ceea ce se află „dincolo” de noțiune sau cuvânt.

Definirea prin negare se întâlnește, de altfel, și în studiul matematicii, pentru a prelungi o noțiune dincolo de ea însăși, pentru complementaritate, simetrie etc.

Astfel, în multe dintre textele chineze, tibetane sau japoneze găsim pagini întregi de enunțuri construite pe bază de negații.

„ «Acela» nu este nici înalt, nici jos, nici cald, nici rece. «Acela» nu este nici verde, nici roșu, nici rotund, nici pătrat.”

Orientalii sînt în general prudenți cînd definesc sau comentează Realul. Ei procedează adesea prin negații. Natura însăși a Realului interzice toate reprezentările mentale și toate definițiile, iar pentru a o defini, totuși, trebuie să ne limităm la a descrie practic obstacolele care ne împiedică să o descoperim.

În cazul specific al artelor marțiale japoneze, depășirea modului dualist de a gândi și perceperea în profunzime a naturii umane este un pas decisiv, care face dintr-o individualitate distinctă un adevărat maestru. În felul acesta, măiestria depășește virtuozitatea tehnică și se ridică la nivelul de artă. Astfel, atît exercițiile de meditație, cît și cele de percepție sînt considerate indispensabile în practicarea artelor marțiale, cu atît mai mult cu cît defensiva trebuie să fie făcută spontan și instantaneu.

În literatura budismului *Zen* asociată artelor marțiale, cu referire în special la antrenamentul de sabie, se insistă pe această experiență a realității profunde, înainte ca practicantul să devină cu adevărat competent, evitînd atît demersurile verbale, cît și trăirile emoționale. Se consideră că verbalizarea excesivă distrage practicantul de la acțiunea în sine, iar prețul plătit poate fi chiar viața sa. În plus, frica de a nu fi ucis poate duce

mai degrabă la moarte, decât la păstrarea integrității fizice.

Revenind la expresiile *tsuki no kokoro* și *mizu no kokoro* – a avea inima (spiritul) ca luna și, respectiv, ca apa, ele revelează faptul că mintea trebuie să rămână calmă și liniștită, dar, în același timp, să poată reacționa repede și fără premeditare, fără a pierde timp, așa cum luna ajunge să se reflecte instantaneu în apă.

Aceste imagini poetice sînt folosite pentru a indica instantaneitatea prin care o individualitate iluminată percepe lumea.

Scriitorul japonez Yasunari Kawabata, laureat al premiului Nobel pentru literatură (*Sunetul muntelui, O mie de cocori, Kyoto, Țara Zăpezilor*), a afirmat că: „operele mele au fost descrise ca opere ale vidului, dar acesta nu trebuie confundat cu nihilismul occidental”.

Vidul desemnează deci, în accepția budismului *Zen*, unitatea tuturor fenomenelor, dincolo de ceea ce putem urmări cu intelectul. Vidul constituie întregul, fiind starea ideală de receptivitate și disponibilitate.

Acesta este motivul pentru care Musashi a ales Vidul (Cerul – *ku*), ca o concluzie finală a operei sale – „descriu aici esențialul învățăturii mele de sabie. Vidul nu are egal în tot ceea ce există. Cunoscînd vidul, se poate cunoaște în același timp și ceea ce există, și ceea ce nu există”.

„Adevăratul vid nu înseamnă deloc a cunoaște ceea ce nu există – acesta este un spirit rătăcit. Unii, practicînd arta sabiei, fără a cunoaște ce este Calea, vorbesc de Vid atunci cînd ajung într-un impas. Acesta nu este adevăratul vid.”

„Samurarii trebuie să învețe cu siguranță Calea Strategiei, să stăpînească cu măiestrie și alte arte marțiale, să nu aibă nici un punct necunoscut al Căii pe care trebuie să o urmeze, să nu aibă nici o rătăcire a spiritului, să nu se relaxeze nici un moment, începînd de la trezire. Ei trebuie să șlefuiască cele două virtuți: înțelepciunea și voința, să-și ascută cele două funcții ale

ochilor: a vedea și a privi și, astfel, să nu aibă nici o umbră de îndoială. Atunci, norii rătăcirii se vor destrăma, iar acolo se va afla adevăratul «Vid»." „Atunci când nu cunoaște adevărata Cale, fiecare crede că se află pe drumul cel bun și crede că deține adevărul, fără a se sprijini însă pe legile lui Buda sau pe legile pământului. Dar, atunci când îi privim cu ochii care cunosc adevărata Cale a spiritului și conform marilor reguli ale umanității, îi vedem trădînd adevărata Cale din cauza egoismului lor și a unui mod greșit de a vedea.”

Apelînd la terminologia specifică budismului *Zen*, Miyamoto Musashi subliniază că drumul *Do*, pe care îl străbate cel care se antrenează în arta sabiei, este îngust și există oricînd șansele de a-l pierde. Scopul final în arta sabiei este de a trăi experiența vidului adevărat, printr-un antrenament care să îmbine evoluția tehnică cu perfecționarea spirituală.

Aici este punctul în care *Zen*-ul interferează cu arta sabiei. Doar dimensiunea tehnicii nu este considerată suficientă. Un samurai trebuie să ajungă prin revelație la înțelegerea artei în sine.

Miyamoto Musashi adoptă această atitudine față de progresul și scopul antrenamentului în sabie din două motive.

În primul rînd, deși nu a fost dovedit cu documente istorice, se pare că Musashi a avut ca mentor un călugăr budist, Soho Takuan, care influențat atît modul său de a lupta, cît și maniera sa de a gîndi. Acest călugăr a avut o influență considerabilă în epoca sa asupra unui alt maestru în arta sabiei, Yagiu Munenori, și, de asemenea, a fost mentorul personal al *Shogun*-ului Tokugawa Iemitsu.

Al doilea motiv este reflectat de absorbția efectivă a principiilor budismului *Zen* în artele marțiale. Astfel, se considera că înțelegerea artei în sine este posibilă doar cu armonizarea deplină cu principiile vieții. Numai după ce s-a ajuns la acest punct se poate face identificarea cu

arta respectivă, și se înțelege instinctiv că nu există nici o diferență între luptător și sabie, moarte și viață, sau oricare „entitate”.

„Trebuie să cunoașteți Spiritul! Bazați-vă pe un domeniu corect în mod evident! Faceți din adevăratul Spirit însăși Calea! Exersați mult timp strategia! Nu trebuie să vă doriți decât dreptate, claritate și măreție! Faceți din vid însăși Calea! Și considerați Calea ca fiind «vid»!”

Musashi consideră că un luptător trebuie să ajungă la un nivel, în care starea spiritului său și propria lui strategie să se identifice cu Vidul. În felul acesta, se poate trece dincolo de opoziția formală dintre subiect și obiect, dintre bine și rău.

Cel care urmează Calea artelor marțiale *Do* se educă pentru a fi spectator și actor, în același timp, al dramei care se desfășoară între viață și moarte.

El va transcende astfel percepția dualistă asupra lucrurilor, impermanența și superficialitatea acestora. Va fi în același timp sabia sa, cât și sabia adversarului său.

„În «Vid» există doar binele, nu și răul. Inteligența înseamnă «a fi». Principiile (avantajele) înseamnă «a fi». Căile înseamnă «a fi». Dar spiritul este «Vid».”

În acest paragraf, Miyamoto Musashi a știut să condenseze în verbul „a fi” modalitățile de dezvoltare și de perfecționare a inteligenței ca urmare a avantajelor pe care toate textele din Cartea celor cinci cercuri ni le explică.

Dar spiritul care trăiește acest „a fi” este „Vid”. Atunci când „norii rătăcirii se vor destrăma”, ca urmare a unui antrenament riguros, urmînd principiile descrise în Cartea celor cinci cercuri, se poate accede la stadiul final, de „Vid”.

În „Vid” există doar binele, nu și răul. Inteligența care înseamnă „a fi” marchează astfel sfîrșitul dialogului interior și aneantizarea ego-ului. Astfel, adevărata personalitate se poate exprima liber, natural și altruist.

În calitatea sa de cod de legi al artelor marțiale și al samurailor, Cartea celor cinci cercuri transcende prin „Vid” idealismul și aparența, pentru a trăi deplin realitatea.

Acesta este mesajul final al maestrului Miyamoto Musashi.

Iași, 12 mai 2000

N. Amălinei

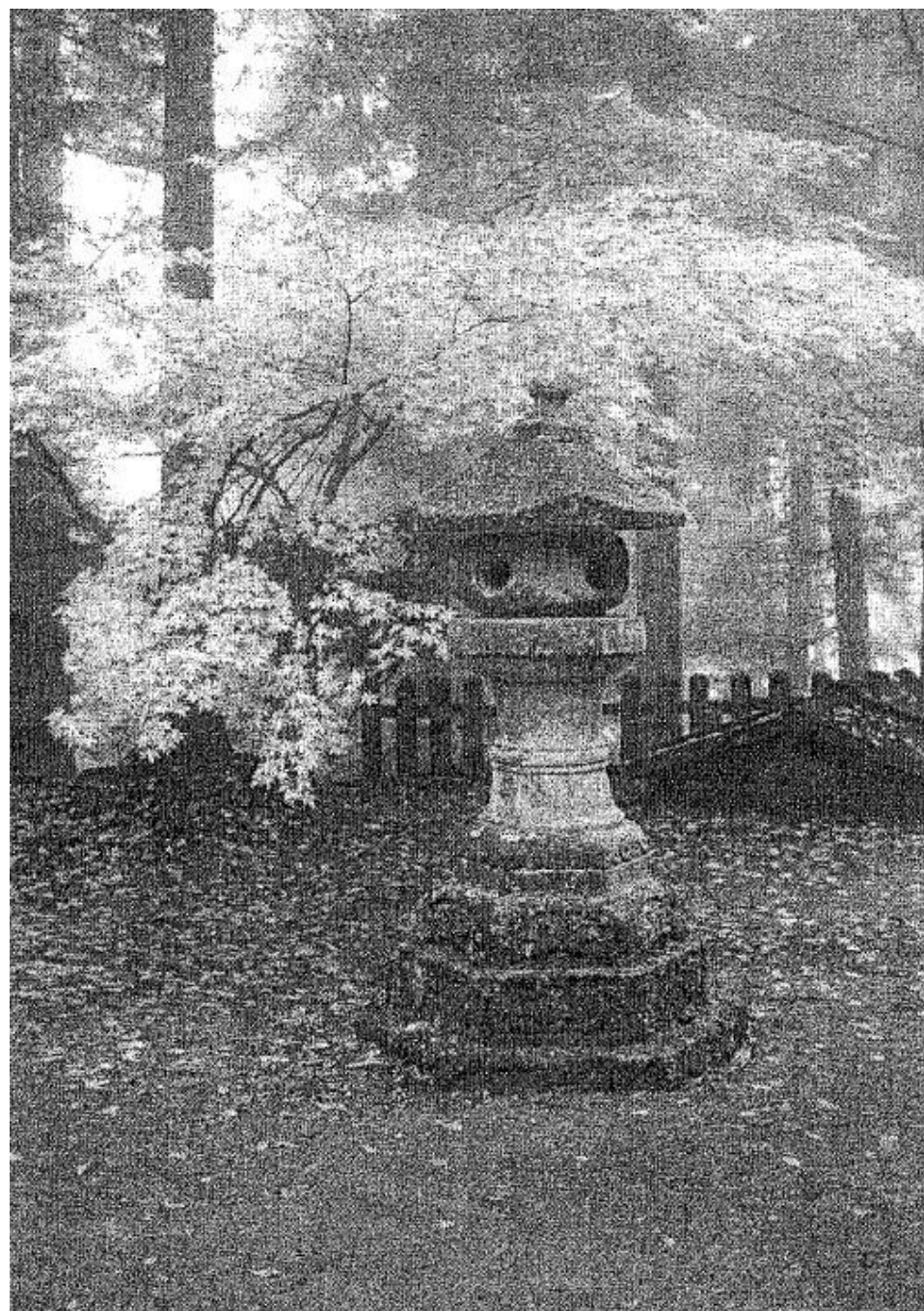
BIBLIOGRAFIE

1. Deshimara, Taisen - *Zen Adevărat*, Editura Axis Mundi, 1993.
2. *Écrits sur les cinq roues* - Ed. Maisonneuve et Larose, 1977.
3. Harris, Victor - *Miyamoto Musashi, The Book of five Rings*, Overlook Press, 1974.
4. Raick, Jean-Pierre - *Nihon Kendo Kata*, Ed. Presses du Masif Central Gueret.
5. Simu, Octavian - *Civilizația japoneză tradițională*, București, Editura Științifică, 1984.
6. Sun Tze - *Arta războiului*.
7. Yamato, Jocho - *Hagakure, Le livre secret des samourais*, SIAM, 1990.

Reviste de arte marțiale

Officiel Karate
Karate Bushido
Samurai Banzai
Dojo Arts Martiaux
Black Belt Magazine
Karate International
Samurai Magazine

DIN PARTEA TRADUCĂTORULUI	6
MIYAMOTO MUSASHI	9
CUVÎNT ÎNAINTE	13

PĂMÎNTUL	16
-----------------	-----------

DESPRE CALEA STRATEGIEI HYOHO	18
COMPARAȚIE ÎNTRE STRATEGIE ȘI ÎNDEMÎNAREA UNUI DULGHER	21
CALEA STRATEGIEI	23
CELE CINCI CAPITOLE ALE ACESTEI CĂRȚI DESPRE STRATEGIE	24
„ȘCOALA CELOR DOUĂ SĂBII” (DENUMIREA ȘCOLII NOASTRE)	27
A CUNOAȘTE AVANTAJUL STRATEGIEI	30
A CUNOAȘTE CALITĂȚILE FIECĂREI ARME	31
ÎN LEGĂTURĂ CU RITMUL STRATEGIEI - HYOSHI	34

APA	39
------------	-----------

POZIȚIA SPIRITULUI ÎN ACEASTĂ STRATEGIE	39
POZIȚIA CORPULUI ÎN ACEASTĂ STRATEGIE	41
DESPRE POZIȚIA OCHILOR ÎN ACEASTĂ STRATEGIE	42
MODUL DE A ȚINE SABIA	42
MIȘCĂRILE PICIOARELOR	44
DESPRE CELE CINCI MODURI DE A TE PUNE ÎN GARDĂ	45
DESPRE CALEA SABIEI	47
CONȚINUTUL CELOR CINCI TEHNICI DE LUPTĂ. TEHNICA I	47
DESPRE CONȚINUTUL TEHNICII II	48
DESPRE CONȚINUTUL TEHNICII III	49
DESPRE CONȚINUTUL TEHNICII IV	50
DESPRE CONȚINUTUL TEHNICII V	50
DESPRE RECOMANDAREA „A FI ÎN GARDĂ FĂRĂ A LUA POZIȚIA DE GARDĂ”	53
LOVITURA „DUPĂ UN SINGUR RITM PENTRU A TĂIA UN ADVERSAR”	54

DESPRE „RITMUL CELEI DE A DOUA INTENȚII”	55
LOVITURA „FĂRĂ GÎND, FĂRĂ REFLECTARE”	56
LOVITURA „APEI CARE CURGE”	56
TĂIEREA SUPERFICIALĂ, LA ÎNTÎMPLARE	57
DESPRE LOVITURA SEKKA - PIATRA ȘI SCÎNTEIA	57
LOVITURA „FOILOR DE ARȚAR”	60
DESPRE „CORPUL CARE ÎNLOCUIEȘTE SABIA”	60
DESPRE LOVITURI ȘI TĂIERI SUPERFICIALE	60
DESPRE TEHNICA „CORPUL LUI SUHKO” (MAIMUȚĂ DIN SPECIA CU BRAȚE SCURTE)	61
POZIȚIA CORPURILOR ADVERSE CA ȘI CUM ACESTEA AR FI LĂCUITE SAU LIPITE	61
CONCURS DE ÎNĂLȚIME	61
SĂ AVEȚI UN CONTACT BUN CU SABIA ADVERSARULUI	62
A INTRA CU TOT CORPUL ÎN ADVERSAR	63
TREI TIPURI DE INTERCEPȚIE	63
STRĂPUNGEȚI FAȚA ADVERSARULUI	64
STRĂPUNGEȚI INIMA ADVERSARULUI	64
DESPRE „KATSU”	64
INTERCEPȚIA PRIN IZBIRE	65
ÎN CENTRUL UNEI LUPTE	65
DESPRE EFICACITATEA SCHIMBULUI DE LOVITURI	66
DESPRE SUBIECTUL „O SINGURĂ LOVITURĂ”	66
DESPRE POZIȚIA SPIRITULUI PENETRANT	69

FOCUL 72

DESPRE TOPOGRAFIA LOCURILOR DE LUPȚĂ	73
TREI MODURI DE A PRELUA INIȚIATIVA SEN	74
A APĂSA PERNA ADVERSARULUI	77
DEPĂȘIȚI CURENTUL CRITIC	79
APRECIEREA CURSULUI	80
A CĂLCA SABIA	82
SĂ ȘTII CUM SĂ PROVOCI PRĂBUȘIREA	83
DEVENIȚI ADVERSARUL VOSTRU	85

A SEPARA CELE PATRU MÎINI	87
A FACE UMBRA SĂ SE MIȘTE	87
A MICȘORA UMBRA	88
DESPRE CONTAMINARE	88
SĂ FACI CA ADVERSARUL SĂ-ȘI PIARDĂ ECHILIBRUL MENTAL	89
SĂ PROVOCI FRICA	89
DESPRE ÎNCÎLCEALĂ	90
ATACAȚI ADVERSARUL DIN LATERAL	90
A CREA O ANUMITĂ TENSIUNE NERVOASĂ ADVERSARULUI	91
DESPRE CELE TREI TIPURI DE STRIGĂTE	93
DESPRE ZIGZAG	93
A NEUTRALIZA	94
TRECEREA DINSPRE MUNTE SPRE MARE	95
A ÎNLĂTURA FONDUL	95
A SE ÎNNOI	96
CAP DE ȘOBOLAN ȘI CAP DE TAUR	96
GENERALUL ÎȘI CUNOAȘTE SOLDAȚII	97
DESFACEȚI POIGNET-UL	98
CORPUL CA O STÎNCĂ	98

VÎNTUL **101**

DESPRE ȘCOALA CARE PREFERĂ SĂBII DE MARI DIMENSIUNI	101
CEEA CE ÎNȚELEG ALTE ȘCOLI PRIN „SABIE PUTERNICĂ”	103
FOLOSIREA SABIEI SCURTE ÎN CADRUL ALTOR ȘCOLI	104
ALTE ȘCOLI DE SABIE CU TEHNICI DIFERITE	108
PREOCUPAREA PENTRU POZIȚIA DE GARDĂ ÎN ALTE ȘCOLI	109
OCHII FIXAȚI CONFORM ALTOR ȘCOLI DE SABIE	111
MODUL DE A POZIȚIONA PICIOARELE ÎN ALTE ȘCOLI	113
PREFERINȚA PENTRU VITEZĂ ÎN ALTE ȘCOLI DE STRATEGIE	115
DESPRE CEEA CE ALTE ȘCOLI ÎNȚELEG PRIN PROFUNZIME ȘI SUPERFICIALITATE	119

VIDUL **123**

ÎN TRE LEGENDĂ ȘI ADEVĂR	126
---------------------------------	------------

CARTEA CELOR CINCI CERCURI	142
-----------------------------------	------------

PĂMÎNTUL	147
APA	159
FOCUL	176
VÎNTUL	191
VIDUL	205

Miyamoto Musashi (1583-1645) – a fost un celebru samurai și, totodată, scriitor, pictor și caligraf. La vârsta de 60 de ani, se retrage pe muntele Kimpo, unde elaborează opera vieții sale, *GORIN NO SHO* (*Cartea celor cinci cercuri*). Calea Strategiei, *hyoho*, descoperită de Musashi, reprezintă nu doar o simplă metodă de antrenament pentru a ieși învingător în fața adversarului, ci și un drum al desăvârșirii spirituale.

„A urma adevărata Cale hyoho înseamnă să te antrenezi pentru ca hyoho să-ți fie de folos în orice moment, în tot ceea ce faci, și să fie astfel deprinsă încât să poată fi aplicată în toate împrejurările vieții. În aceasta constă adevărata cale hyoho.”

Miyamoto Musashi

polirom@mail.dntis.ro

polirom@dnt.ro

EDITURA POLIROM
ISBN 973-683-474-3

